

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden

Sendt pr. mail: yros@ftnet.dk
difi@forbrugerombudsmanden.dk

Den 26. august 2025

Høring vedrørende vejledning om kreditværdighedsvurdering

Indledningsvist vil vi gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv bakker op om målsætningen om at forhindre overgældssætning og uansvarlig långivning. Det er derfor vigtigt, at det sikres, at der alene udstedes lån til forbrugere, der kan betale lånet tilbage, men samtidig er det også vigtigt, at reglerne og kravene vedrørende kreditværdighedsvurderinger ikke bliver så stramme og rigide, at der er befolkningsgrupper, der per automatik bliver udelukket fra at få finansieret deres køb af for eksempel briller, mobiltelefoner, computere eller hårde hvidevarer.

Derudover bør det sikres, at de erhvervsdrivende ikke pålægges uproportionale byrder og administration i forbindelse med gennemførelsen af kreditværdighedsvurderingerne.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i dag findes regler om ÅOP og ÅOK, der beskytter kunderne i forhold til oplysninger om omkostninger ved lån, ligesom der er kommet loft for omkostninger. Reglerne, herunder håndhævelsen, bør derfor ses i sammenhæng. Der kan også være en risiko for, at det bliver for dyrt og administrativt besværligt at vurdere og administrere mindre lån, hvorfor krav til minimumslånebeløb kan øges. Dette er ikke gunstigt for forbrugeren.

I forhold til det bagvedliggende direktiv og den bagvedliggende lovgivning bemærkes det, at det generelt er væsentligt, at der er en balanceret regulering, der både sikrer den relevante forbrugerbeskyttelse og samtidig ikke gør det unødigt besværligt at være forbruger og erhvervsdrivende i Danmark og Europa. Specifikt i forhold til den administrative håndhævelse af reglerne, herunder vejledningen, er det også særdeles vigtigt, at denne ikke er strengere end i sammenlignelige lande med samme regulering.

For at sikre at der ikke er en strengere håndhævelse i Danmark end i andre EU-lande opfordrer Dansk Erhverv til, at der ses på, hvordan håndhævelsen sker i andre lande, herunder fx Finland, hvor det forlyder, at der er en højere godkendelsesprocent af lån til glæde for forbrugere og erhvervsdrivende. Der synes også at være en større mulighed for brug af 'standard-familier' ved vurderingen af kreditværdigheden.

Hidtil har det især været henvisningen til rådighedsbeløbene i Gældsaneringsbekendtgørelsen, der har været problematisk, da den opererer med beløbsgrænser, der reelt betyder, at befolkningsgrupper som studerende eller pensionister vil få meget svært ved at få godkendt selv små lån med forholdsvis små månedlige ydelser. Derfor noterer Dansk Erhverv med tilfredshed, at henvisningen til beløbsgrænserne i gældsaneringsbekendtgørelsen er tonet væsentligt ned i det nye udkast, og at det alene fremgår, at de kan bruges som pejlemærker.

Derudover bakker Dansk Erhverv op om, at det nu kommer til at fremgå tydeligt af vejledningen, at størrelsen på såvel kreditten som de månedlige ydelser kan have betydning for vurdering af, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger, som kreditgiver skal indhente fra forbrugeren.

Endelig skal det bemærkes, at der netop nu også foregår et arbejde med implementering af den seneste revision af forbrugerkreditdirektivet, og Dansk Erhverv skal derfor opfordre til, at der i arbejdet med denne vejledning tages højde for eventuelle ændringer, der måtte følge som ændring af kreditaftalelovens implementering af det nyeste forbrugerkreditdirektiv.

Specifikke bemærkninger

Nedenfor følger Dansk Erhvervs mere udførlige bemærkninger til udvalgte punkter i udkastet til vejledning.

2. lovgrundlaget

Dansk Erhverv bemærker, at det med afgørelsen i Resurs Bank-sagen tydeliggøres, at det ikke er i strid med reglerne i kreditaftalelovens § 7c, hvis kreditgiverne benytter egne standardiserede minimumsrådighedsbeløb, når blot det samtidig undersøges, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til, at låntager kan betale lånet tilbage.

Samtidig slog Landsretten også fast, at der ikke kan stilles krav om, at långiver i alle tilfælde skal indhente dokumenterede oplysninger om låntagers faktiske indtægter og faste udgifter, men at kreditgiver derimod kan foretage et skøn i forhold til, hvornår det er nødvendigt at indhente dokumenterede oplysninger som led i kreditværdighedsvurderingen.

Det er vigtigt – især i forhold de lidt mindre lån – at omkostningerne til at foretage kreditværdighedsvurderingen ikke bliver så store, at det ikke bliver rentabelt at udstede små lån til køb af for eksempel en computer til en studerende eller et par briller til en pensionist.

4. Hvordan foretages en kreditværdighedsvurdering?

Dansk Erhverv bemærker, at det af det fremsendte udkast nu fremgår, at kredittens størrelse og den månedlige ydelse kan have betydning for kreditgivers skøn i forhold til, hvad der kan betragtes som fyldestgørende oplysninger. Dansk Erhverv læser dette afsnit således, at der alt andet lige må stilles lidt lavere oplysningskrav ved små kreditter med lave månedlige ydelser end ved større kreditter eller kreditter med høje månedlige ydelser.

4.1 Kreditgiver skal beregne forbrugerens rådighedsbeløb

Mens det giver mening, at kreditgiver skal beregne forbrugerens rådighedsløb på ansøgningstidspunktet, så er det ikke proportionalt eller hensigtsmæssigt, når der i udkastet til vejledninger lægges op til, at kreditgiver ligeledes skal tage højde for sandsynlige ændringer i forbrugerens indtægter eller udgifter. Af udkastet til vejledning fremgår følgende:

"Ved beregning af rådighedsbeløbet skal kreditgiver tage højde for sandsynlige ændringer i forbrugerens indtægter eller faste udgifter, herunder om der er tale om varige eller midlertidige ændringer. Ændringer i forbrugerens indtægter eller faste udgifter kan f.eks. være som følge af bolighandel, store vedligeholdelsesudgifter for forbrugerens ejendom, udskiftning af bil, jobskifte, familieudvidelse eller pensionering. Kreditgiver skal også tage højde for udløb af afdragsfrihed, hvis forbrugeren har et afdragsfrit lån, samt sandsynlige negative ændringer i variable renter, hvis forbrugeren har lån med variabel rentesats."

I forhold til ovenstående giver det alene mening, at kreditgiver skal tage højde for den type af ændringer, hvis forbrugeren selv oplyser om dem. Det forekommer ikke proportionalt, at en kreditgiver skal spørge forbrugeren om der er planlagt en familieførelse eller om forbrugeren planlægger et jobskifte i den nærmeste fremtid.

4.2 Kreditgiver skal foretage en individuel vurdering af om forbrugerens rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at servicere lånet

I forhold til hvor stort et rådighedsbeløb, den enkelte låntager skal have, fremgår følgende nu af udkastet til vejledning:

"Det er individuelt, hvor stort et rådighedsbeløb en person eller en familie har brug for. Vurderingen af, om rådighedsbeløbet er tilstrækkeligt for den konkrete forbruger, kan f.eks. ske ved en konkret vurdering af den enkelte forbrugers og dennes husstands historiske eller faktiske forbrugsmønster mv."

Kreditgiver er ikke udelukket fra at yde kredit til en forbruger med et lavt rådighedsbeløb, hvis kreditgiver på grundlag af fyldestgørende oplysninger om den konkrete forbrugers økonomiske situation vurderer, at forbrugeren vil være i stand til at betale ydelserne på kreditten til tiden. Det vil normalt bl.a. omfatte oplysninger om, at forbrugeren ikke har haft overtræk eller restancer af betydning, men har vist evne til at klare sig med et lavt rådighedsbeløb."

Dansk Erhverv er ikke bekendt med, at der er et register, hvor den enkelte kreditgiver kan få fyldestgørende oplysninger om, hvorvidt en given forbruger har haft overtræk eller restancer hos andre långivere, og Dansk Erhverv læser derfor ovenstående således, at kreditgiver skal sikre, at den pågældende forbruger ikke har haft overtræk eller restancer hos den kreditgiver, der skal foretage kreditværdighedsvurderingen, jf. også nedenfor under pkt. 4.3.

4.3 Kreditgiver skal foretage kreditværdighedsvurderingen på baggrund af fyldestgørende oplysninger

Som tidligere nævnt fremgår det af udkastet til vejledningen, at såvel størrelsen på kreditten som størrelsen på de månedlige ydelser har betydningen for vurderingen af, hvad der betragtes som fyldestgørende oplysninger.

Af punkt 4.3, fremgår desuden:

”Kreditgiver er overladt et skøn ved vurderingen af, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger. Omstændighederne i forbindelse med indgåelsen af kreditaftalen, herunder f.eks. lånets størrelse og kreditgivers forudgående kendskab til forbrugeren, har betydning for udøvelsen af dette skøn.”

Sammenholdt med ovenstående lægger Dansk Erhverv derfor til grund, at der alt andet lige skal indhentes færre oplysninger i de situationer, hvor en erhvervsdrivende allerede tidligere har til-
delt kunden et lån, og dette er betalt tilbage uden problemer, også selvom forbrugeren har et lavt
rådighedsbeløb.

Især i forhold til forholdsvis små kreditter med lave månedlige ydelser forekommer det derfor ude
af proportioner at pålægge kreditgiver at spørge ind til eventuelle bolighandler, vedligeholdelses-
omkostninger eller planlagte familieforøgelser.

Hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål, står vi naturligvis til rådighed for uddybende be-
mærkninger.

Med venlig hilsen

Poul Dahlgaard
Chefkonsulent og advokat

Bo Dalsgaard
Fagchef for Forbrugeraftaler

From: Michael Camphausen <mca@camphausen.dk>
Sent: 08-07-2025 15:03:07 (UTC +02)
To: Yasmin Rosendahl (FT) <YROS@FTNET.DK>; difi@forbrugerombudsmanden.dk
<difi@forbrugerombudsmanden.dk>; Høringer <Hoeringer@FTNET.DK>
Subject: DAFINA høringsvar vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens udkast til ny vejledning om kreditværdighedsvurdering

På vegne af **Dansk Fintech Alliance (DAFINA)** fremsendes hermed **nedenstående høringsvar** vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens fælles udkast til en ny vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Vi takker for muligheden for at afgive nærværende høringsvar og har følgende bemærkninger til vejledningsudkastet i høring:

Vi støtter, at vejledningen affattes på ny (i lyset af den nylige Resurs Bank landretsdom) og især, at vejledningen går fra at være nærmest udtømmende *detailregulering* / **"en detaljeret gennemgang"** på området (som anført i den hidtidige vejledning) til at være en mere overordnet og forenklet vejledning med **"en række overordnede principper for vurderingen af kreditværdighed"** (som formuleret i det nye vejledningsudkast), dvs. vejledningen går fra at være mere *normerende* til at være mere *vejledende*.

Dette harmonerer også bedre med både lovbemærkninger og dommen mv. i forhold til det **skøn** på området, som lovbestemmelserne om kreditværdighedsvurdering i kreditaftalelovens § 7 c og forbrugslånsvirksomhedslovens § 9 indrømmer kreditgiver, men som i realiteten var taget ud af den hidtidige vejledning.

Vi henviser i denne forbindelse til vores oprindelige høringsvar nedenfor fra januar 2021, hvori anføres:

"Det følger som bekendt af kreditaftalelovens bestemmelse om kreditværdighedsvurdering i § 7 c (og tilsvarende af forbrugslånsvirksomhedslovens bestemmelse herom i § 9), at kreditgiverens vurdering af forbrugerens kreditværdighedsvurdering skal ske på grundlag af "fyldestgørende oplysninger", der af kreditgiveren indhentes hos forbrugeren, hvor dette er "relevant", og ved kreditgiverens søgning i relevante databaser mv., hvor dette er "nødvendigt".

Lovbestemmelsen indrømmer således kreditgiveren et vist skøn, ikke blot hvad angår selve kreditværdighedsvurderingen som sådan, men også hvad angår omfanget og karakteren af de "fyldestgørende oplysninger" og grundlaget herfor, dvs. "relevant" og "nødvendigt" data, materiale, dokumentation mv., til brug for selve kreditværdighedsvurderingen. Dette skøn for kreditgiver i henseende til både selve kreditværdighedsvurderingen og de grundlæggende fyldestgørende oplysninger samt den fyldestgørende dokumentation herfor anføres specifikt i lovbemærkningerne og også i både Forbrugerombudsmandens 2017 retningslinjer og Finanstilsynets 2019 notat på området.

Eksempelvis fremgår det udtrykkeligt af lovbemærkningerne til § 9 i forbrugslånsvirksomhedsloven (dvs. til den nyeste af bestemmelserne om netop kreditværdighedsvurdering), at "oplysningerne kan efter forbrugslånsvirksomhedens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser ... forbrugslånsvirksomheden har et skøn med hensyn til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger ... ved forbrugslånsvirksomhedens

*udøvelse af sit **skøn** har lånebeløbets størrelse, lånets løbetid og lånets omkostninger betydning for, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger".*

Dette lovmæssige skøn for kreditgiver - som også følger af myndighedspraksis, af forbrugerkreditdirektivet og af EU-domstolens praksis - herunder med hensyn til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger og fyldestgørende dokumentation, synes helt overset og ignoreret i vejledningsudkastet, der omvendt synes at indføre en form for ulovhjemlet fast skøn-under-regel i forhold til kreditværdighedsvurderingen og de enkelte elementer heri samt dokumentationen herfor.

Det er således vores opfattelse, at vejledningen ikke kan fjerne eller skrive dette lovmæssige skøn for kreditgiveren ud af vejledningen, som omvendt bør adresse og forklare dette skøn nærmere, selv sagt uden ulovhjemlet at forsøge at begrænse eller eliminere skønnet fuldstændigt, og samtidig uden at gå på kompromis med forbrugerbeskyttelsen."

Det er med andre ord afgørende, at dette lovmæssige skøn nu og fremover respekteres i både myndighedsvejledning og myndighedspraksis på området.

I denne sammenhæng bemærkes dog, at det nye vejledningsudkast ikke på samme vis synes at medtage eller (gen)indføre det **proportionalitetsprincip**, som hidtil fulgte af myndighedspraksis på området, og som i et vist omfang også kan siges at være knyttet til / udspringe af det omhandlede skøn.

Vi henviser også i denne forbindelse til vores oprindelige hørings svar nedenfor fra januar 2021, hvori anføres:

*"Tilsvarende synes vejledningsudkastet helt at fjerne og skrive ud af vejledningen det for en lang række kreditgivere altafgørende **proportionalitetsprincip**, som ligeledes følger af myndighedspraksis på området. I overensstemmelse med denne praksis bør det således medtages og præciseres i vejledningen, at en kreditværdighedsvurdering, herunder en beregning af rådighedsbeløb, skal foretages for alle de af loven omfattede kreditaftaler og lån, "medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst mv. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet".*

Der er med andre ord i praksis, og dermed også i vejledningen, behov for - inden for rammerne af det lovmæssige skøn - at fastholde det omhandlede proportionalitetsprincip for kreditgiverne, som naturligvis skal bruges behørigt og altså ikke misbruges af kreditgiverne i praksis. Proportionalitetsprincippet bør således (gen)indføres i vejledningen med en supplerende beskrivelse af, at princippet eksempelvis ikke må misbruges til at opstille for høje faste beløbsmæssige bagatelgrænser (på eksempelvis 75.000 kr.) forbundet med gennemførelse af en kreditværdighedsvurdering / beregning af et rådighedsbeløb.

Vi har forståelse for, hvis vejledningen vil angive en form for typisk maksimumbeløb i så henseende, og vi foreslår således, at der i stedet medtages en konkret beløbsgrænse på 10.000 kr., som må anses for passende, hensigtsmæssig og operationelt realistisk netop uden at gå på kompromis med forbrugerbeskyttelsen. Dette kan eventuel kombineres med typen og karakteren af det pågældende lån, eksempelvis som udgangspunkt kun gældende for genstandsbestemte lån."

Vi skal derfor på ny **opfordre** til, at både kreditgivers skøn og proportionalitetsprincippet udtrykkeligt medtages og præciseres i den nye vejledning som ovenfor beskrevet.

Herudover bemærker vi, at en række væsentlige punkter og afsnit, som fremgår af den hidtidige vejledning, og som netop blev medtaget i den endelige vejledning sammenholdt med udkastet i høring i 2021 som følge af vores oprindelige høringssvar nedenfor, nu er udgået i det nye vejledningsudkast i høring, hvilket alt andet lige kan give anledning til fortolkningstvivl om, hvorvidt ændringen blot er udtryk for den ovennævnte forenkling af vejledningen eller (mod forventning) er udtryk for, at der nu vendes helt tilbage til den oprindelige myndighedsforståelse, som vejledningsudkastet fra 2021 gav udtryk for.

Vi tænker i denne forbindelse især på den hidtidige vejlednings og vores nedenstående høringssvars punkter og afsnit om **vejledningens anvendelsesområde** mht. begge relevante love, om vejledningens anvendelse på både **udenlandske og danske kreditgivere** og om brugen/anerkendelsen af **PSD2-data / banktransaktionsdata** som fuldgode oplysninger forbundet med kreditværdighedsvurderingen (ligesom eksempelvis eskatdata).

Vi henviser derfor også i denne forbindelse til vores oprindelige høringssvar nedenfor fra januar 2021 (især det vi nu har markeret med **gult** nedenfor) og tillader os derfor at gå ud fra, at følgende fortsat vil gælde fremover med den nye vejledning trods dens tavshed herom:

- At vejledningen gælder både i forhold til kreditgivere omfattet af kreditaftalelovens § 7 c og i forhold til forbrugslånsvirksomheder omfattet af forbrugslånsvirksomhedslovens § 9 med hensyn til vurderingen af forbrugers kreditværdighed.

- At lovbestemmelsernes krav om kreditværdighedsvurdering og det i vejledningen anførte om kreditværdighedsvurdering gælder ufravigeligt for både danske og udenlandske kreditgivere, som udbyder de af lovene omfattede kreditaftaler på det danske marked og til danske forbrugere, eventuelt ved grænseoverskridende virksomhed ind i landet (også selv om der i kreditaftalen mellem en udenlandsk kreditgiver og en dansk forbruger eventuelt måtte være medtaget en lovvalgsklausul om det modsatte).

- At det ovennævnte lovmæssige skøn for kreditgiver også omfatter kreditgivers søgning i relevante databaser, herunder kreditgivers valg af forskellige relevante datatjenester og nødvendige informationstjenester, og at kreditgivers skøn i så henseende ikke er begrænset til visse specifikke, prædefinerede databaser eller lignende (idet det bagvedliggende forbrugerkreditdirektiv må antages at være teknologineutral); afgørende er derimod, at kreditgiver opnår adgang til og modtager de til brug for kreditværdighedsvurderingen nødvendige, fyldestgørende oplysninger, og i denne forbindelse bør tilsynsmyndigheder og vejledningen naturligvis fortsat anerkende de nye PSD2 udbydere af kontooplysningstjenester (AISP) på lige fod med eskatdata og andre velkendte datatjenester, dvs. fortsat anerkende de data, som i den hidtidige vejledning endte med at blive benævnt banktransaktionsdata.

Vi står naturligvis gerne til rådighed for uddybning af og dialog om ovenstående.

Med venlig hilsen

Dansk Fintech Alliance (DAFINA)

Fra: Michael Camphausen mca@camphausen.dk

Sendt: 29. januar 2021 09:52

Til: sbp@ftnet.dk; mrh@forbrugerombudsmanden.dk

Emne: DAFINA høringssvar vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering

På vegne af **Dansk Fintech Alliance (DAFINA)** fremsendes hermed et kortfattet **supplerende høringssvar** (blot i mailform i forlængelse af nedenstående mail med vores oprindelige høringssvar) vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens fælles udkast til en vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Vi skal således i forlængelse af vores opfordringer nedenfor samtidig **opfordre** til, at det udtrykkeligt medtages i vejledningen, at lovens krav om kreditværdighedsvurdering og det i vejledningen anførte om kreditværdighedsvurdering gælder ufravigeligt for både danske og udenlandske kreditgivere, som udbyder de af loven omfattede kreditaftaler på det danske marked og til danske forbrugere, eventuelt ved grænseoverskridende virksomhed ind i landet, også selv om der i kreditaftalen mellem en udenlandsk kreditgiver og en dansk forbruger måtte være medtaget en lovvalgsklausul om det modsatte.

Der er således efter vores opfattelse et afklarende behov for - med henblik på både i regulering og i praksis at sikre *level playing field* på det danske marked mellem danske og udenlandske kreditgivere - at sådanne udenlandske kreditgivere, der udøver grænseoverskridende virksomhed ind her i landet (dvs. uden at være etableret her i landet via et datterselskab eller en filial eller en agent), i vejledningen gøres udtrykkeligt opmærksomme på, at Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet anser både lovens krav og det i vejledningen anførte om kreditværdighedsvurdering som nationale præceptive/ufravigelige forbrugerbeskyttelsesregler (ordre public) i medfør af Romkonventionen.

Vi henviser i denne forbindelse til vedhæftede tidligere høringsnotat fra Justitsministeriet (i forbindelse med indførelsen i kreditaftaleloven for få år siden af den obligatoriske betækningsperiode ved aftaler om kortfristede forbrugs lån), hvori anføres (vores fremhævnings):

"Finans og Leasing bemærker, at det bør fremgå af bemærkningerne, om udenlandske långivere, der indgår aftaler med danske forbrugere via internettet eller på anden grænseoverskridende måde, også er underlagt den obligatoriske betækningsperiode. Justitsministeriet kan for så vidt angår **udenlandske låneudbydere** oplyse, at artikel 5 i konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktsretlige forpligtelser (Romkonventionen), indeholder særlige lovvalgsregler for visse forbrugerftaler. Bestemmelsen finder anvendelse på aftaler om levering til en person ("forbruger") af løsørestande eller tjenesteydelser med henblik på en anvendelse, der må anses at ligge uden for den pågældendes erhvervsmæssige virksomhed, eller om **ydelse af kredit** til et sådant formål. Hvis der i et sådant tilfælde ikke er indgået en lovvalgsaftale, er aftalen undergivet loven i forbrugerens bopælsland, jf. artikel 5, stk. 3. Hvis der er indgået en lovvalgsaftale, kan denne ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer den pågældende i medfør af ufravigelige regler i bopælslandets lov, jf. artikel 5, stk. 2. **Præceptive regler til beskyttelse af forbrugeren i dennes bopælsland vil således finde anvendelse, uanset en modstridende lovvalgsklausul, medmindre forbrugeren ville opnå en bedre retsstilling efter den valgte lov.**"

Med venlig hilsen

Dansk Fintech Alliance (DAFINA)

Fra: Michael Camphausen

Sendt: 28. januar 2021 14:40

Til: sbp@ftnet.dk; mrh@forbrugerombudsmanden.dk

Cc: 'Jon Hasling Kyed (FT)'

Emne: DAFINA høringssvar vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering

På vegne af **Dansk Fintech Alliance (DAFINA)** fremsendes hermed **nedenstående høringssvar** (blot i mailform) vedrørende Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens fælles udkast til en nyindført vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Vi takker for muligheden for at afgive nærværende høringssvar og har nedenstående bemærkninger, opfordringer og input til vejledningsudkastet i høring, idet det bemærkes, at høringssvaret samtidig er sendt til Finanstilsynets betalingstjenestekontor for at sikre, at vejledningens afsnit om anvendelsen af udbydere af kontooplysningstjenester formuleres korrekt og tidssvarende i lyset af den nye betalingstjenesteregulering (betalingsloven og PSD2), jf. nærmere nedenfor.

Vejledningen om lovgrundlaget

Det anføres i vejledningsudkastets indledning, at vejledningen omfatter kreditgivere omfattet af kreditaftalelovens § 7 c om kreditgiverens vurdering af forbrugerens kreditværdighed, dvs. alene kreditaftaleloven angives som lovgrundlag for vejledningen. Dette giver anledning til berettiget tvivl om, hvorvidt vejledningen også gælder i forhold til forbrugslånsvirksomheder omfattet af forbrugslånsvirksomhedslovens § 9 ligeledes om vurderingen af forbrugerens kreditværdighed.

Hidtil har de to parallelle reguleringsområder som bekendt fulgtes ad med diverse krydshenvisninger i lovbemærkninger mv. Det må antages, at dette ikke længere er tilfældet i forhold til vejledningen, hvis tilsvarende parallelitet ikke udtrykkes i selve vejledningen. Dette kan således have betydning for forbrugslånsvirksomheders tilladelsesansøgninger til Finanstilsynet, herunder forbrugslånsvirksomheders udarbejdelse af tilstrækkelige forretningsgange mv. på området. Finanstilsynet synes således ikke berettiget til at give afslag på en tilladelsesansøgning efter forbrugslånsvirksomhedsloven begrundet i en vejledning (endda på nuværende tidspunkt blot et vejledningsudkast) efter kreditaftaleloven, som ikke nødvendigvis er (fuldt ud) gældende for den ansøgende forbrugslånsvirksomhed.

Hvis vejledningen udgør en kodificering af tilsynspraksis og/eller af tilsynsforventninger både efter kreditaftalelovens § 7 c og forbrugslånsvirksomhedslovens § 9 bør dette naturligvis fremgå klart og tydeligt af vejledningen.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt i så henseende, at det kan udledes af forbrugslånsvirksomhedslovens § 9, og at det fremgår af lovbemærkningerne til § 9, at bestemmelsen kun finder anvendelse, hvis kreditaftalen ikke i forvejen er omfattet af kreditaftalelovens § 7 c. En selvstændig stillingtagen i selve vejledningen om samspillet mellem vejledningen og de to lovbestemmelser er således nødvendig.

Vejledningen om anvendelsesområdet

Vejledningsudkastet forsømmer herudover at angive det nærmere anvendelsesområde, hvad angår de af vejledningen omfattede kreditaftaler. Faktisk synes vejledningsudkastet at kunne læses således, at kreditaftalelovens § 7 c (og eventuelt forbrugslånsvirksomhedslovens § 9) gælder for samtlige kreditaftaler, dvs. at der af kreditgiver skal udarbejdes en kreditværdighedsvurdering af forbrugeren ved alle forbrugerkreditaftaler (jf. bl.a. formuleringen i vejledningsudkastets afsnit om "*generelle bemærkninger om ansvarlig kreditgivning*": "*Inden der ydes forbrugerkredit, skal kreditgiver foretage en kreditværdighedsvurdering uanset størrelsen af kreditten og den månedlige ydelse*").

En sådan udvidelse af kreditaftalelovens (og eventuelt forbrugslånsvirksomhedslovens) anvendelsesområde er uden behørig **lovhjemmel** og kan således ikke hjemles i en vejledning. En sådan udvidelse kan ej heller hjemles ved en henvisning til de almindelige god skik bestemmelser i fx lov om finansiel virksomhed, i forbrugslånsvirksomhedsloven, i god skik bekendtgørelser i medfør af disse love og/eller i markedsføringsloven. God skik reglerne ved

lov og bekendtgørelse kan således ikke i sig selv udvide anvendelsesområdet for en særlov som kreditaftaleloven (eller forbrugslånsvirksomhedsloven), som i forvejen indeholder en specifik indledende bestemmelse netop om lovens anvendelsesområde.

Det fremgår som bekendt af kreditaftalelovens § 3, stk. 1, at loven (dvs. også bestemmelsen i § 7 c) *ikke* finder anvendelse på eksempelvis alle kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og omkostningsfrit (nr. 1), og ej heller på eksempelvis kortfristede kreditaftaler, hvor kreditten skal tilbagebetales inden 3 måneder, og hvor kreditten er forbundet med ubetydelige omkostninger (nr. 2).

Det er endda specifikt tilføjet i lovens § 3, stk. 1, netop for disse **omkostningsfrie kreditter** mv., at kun lovens § 8 c om obligatorisk betænkningsperiode ved kortfristede forbrugerkreditaftaler alligevel gælder for disse omkostningsfrie kreditter mv., som ellers er undtaget fra lovens anvendelsesområde, dvs. loven angiver udtrykkeligt anvendelsesområdet både i forhold til afgrænsningen af omfattede kreditaftaler og afgrænsningen af hvilke lovbestemmelser, der desuagtet gælder for de omfattede kreditaftaler.

Med andre ord skulle det udtrykkeligt have fremgået af kreditaftalelovens § 3, stk. 1, hvis bestemmelsen i § 7 c alligevel var gældende for de omhandlede omkostningsfrie kreditter mv., hvilket altså ikke er tilfældet, og hvilket vejledningen således ikke i sig selv kan ændre på (tilsvarende kan anføres i forhold til forbrugslånsvirksomhedslovens bestemmelse i § 9, jf. § 1, stk. 3, om denne lovs anvendelsesområde).

Vi skal derfor **opfordre** til, at det udtrykkeligt medtages og præciseres i vejledningen, at vejledningen *ikke* omfatter / at lovkravet om kreditværdighedsvurdering (fortsat) *ikke* gælder for (1) kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og omkostningsfrit, og ej heller gælder for (2) kortfristede kreditaftaler, hvor kreditten skal tilbagebetales inden 3 måneder, og hvor kreditten er forbundet med ubetydelige omkostninger.

Vi skal videre **opfordre** til, at det i det hele taget medtages og præciseres i vejledningen, at vejledningen *kun* omfatter / at lovkravet om kreditværdighedsvurdering *kun* gælder for kreditaftaler, der i forvejen er omfattet af kreditaftalelovens udtrykkelige anvendelsesområde, jf. § 1 og § 3, og dermed også af anvendelsesområdet for bestemmelsen i § 7 c (og tilsvarende mht. bestemmelsen i § 9, jf. § 1, i forbrugslånsvirksomhedsloven).

At Forbrugerombudsmandens 2017 retningslinjer om kortfristede fjernsalgslån - udstedt efter forhandling med visse brancheorganisationer (men ikke DAFINA) - tilsyneladende omfatter samtlige kortfristede fjernsalgslån, uanset om disse er "*forbundet med (ubetydelige) omkostninger eller ej*" ændrer naturligvis ikke herpå eller på selve lovhjemmelsgrundlaget for den kommende vejledning (ej heller blot fordi omfanget af sådanne fjernsalgslån ifølge Forbrugerombudsmandens vurdering "*er beskedent*" - dette er således ikke tilfældet længere i praksis, bl.a. som følge af det velkendte lavrentemiljø / minusrentemiljø de seneste par år med udsigt til at vare ved i mange år fremover, hvormed Forbrugerombudsmandens vurdering i så henseende må betragtes som forældet).

I øvrigt henvises til Finanstilsynets 2019 notat om undersøgelse af visse bankers kreditværdighedsvurdering, hvori det om kreditaftaleloven anføres, at "*loven finder ikke anvendelse på kreditaftaler, hvor kreditten skal betales tilbage inden tre måneder, og som kun er forbundet med ubetydelige omkostninger*". Det burde naturligvis samtidig have været præciseret, at loven heller ikke finder anvendelse på rentefrie og omkostningsfrie kreditaftaler, uanset hvornår kreditten skal betales tilbage.

Det gælder naturligvis fortsat som angivet i forarbejderne til kreditaftaleloven (lovbemærkninger og tilknyttet betænkning), at en sådan rentefri og omkostningsfri kreditaftale kun falder uden for loven - og dermed uden for lovens bestemmelse om

kreditværdighedsvurdering - hvis der ikke skal betales kreditomkostninger af nogen art, og at en vurdering af, om en omkostning er ubetydelig, må ske på grundlag af en afvejning mellem omkostningerne og kredittens størrelse.

Det gælder selvsagt også fortsat som angivet i forarbejderne til forbrugslånsvirksomhedsloven (lovbemærkninger), at rentefrie og omkostningsfrie kreditaftaler, der alene ved misligholdelse tilskrives renter og gebyrer efter rentelovgivningen, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, og at denne undtagelse fra lovens anvendelsesområde dog ikke gælder, såfremt en rentefri og omkostningsfri kredit ved misligholdelse omdannes til en kredit, hvor der skal betales løbende rente og eventuelt oprettelsesomkostninger, idet der i så fald ikke længere vil være tale om en kredit, der er uden renter og uden omkostninger.

Det bemærkes i øvrigt, at det i bemærkningerne til forbrugslånsvirksomhedslovens § 1 om lovens manglende anvendelse på rentefrie og omkostningsfrie kreditaftaler anføres, at bestemmelsen herom svarer til kreditaftalelovens § 3, stk. 1 (nr. 1) om denne lovs tilsvarende anvendelsesområde.

Som nævnt ovenfor kan de almindelige god skik regler/bestemmelser ikke i sig selv udvide anvendelsesområdet for kreditaftaleloven (eller forbrugslånsvirksomhedsloven), og det forhold, at manglende iagttagelse eller overholdelse af lovens bestemmelse om kreditværdighedsvurdering, herunder en mangelfuld eller ufuldstændig kreditværdighedsvurdering, efter omstændighederne kan være i strid med god skik og således indebære en overtrædelse af de almindelige god skik regler/bestemmelser (som kan udløse tilsynspåbud til kreditgiver), ændrer naturligvis ikke på, at de almindelige god skik regler/bestemmelser ikke kan benyttes som hjemmel til direkte eller indirekte at udvide lovens specifikt definerede og afgrænsede anvendelsesområde.

I øvrigt bemærkes, at det i forbrugerkreditdirektivets art. 3 om direktivets anvendelsesområde udtrykkeligt anføres i overensstemmelse med ovenstående, at direktivet ikke - og dermed ej heller direktivets art. 18 om vurderingen af forbrugerens kreditværdighed - gælder for *"kreditaftaler, hvor kreditten ydes rentefrit og uden andre omkostninger end dem, der er direkte forbundet med sikringen af kreditten"*.

Vejledningen om kreditværdighedsvurderingen

Det følger som bekendt af kreditaftalelovens bestemmelse om kreditværdighedsvurdering i § 7 c (og tilsvarende af forbrugslånsvirksomhedslovens bestemmelse herom i § 9), at kreditgiverens vurdering af forbrugerens kreditværdighedsvurdering skal ske på grundlag af *"fyldestgørende oplysninger"*, der af kreditgiveren indhentes hos forbrugeren, hvor dette er *"relevant"*, og ved kreditgiverens søgning i relevante databaser mv., hvor dette er *"nødvendigt"*.

Lovbestemmelsen indrømmer således kreditgiveren et vist skøn, ikke blot hvad angår selve kreditværdighedsvurderingen som sådan, men også hvad angår omfanget og karakteren af de *"fyldestgørende oplysninger"* og grundlaget herfor, dvs. *"relevant"* og *"nødvendigt"* data, materiale, dokumentation mv., til brug for selve kreditværdighedsvurderingen. Dette skøn for kreditgiver i henseende til både selve kreditværdighedsvurderingen og de grundlæggende fyldestgørende oplysninger samt den fyldestgørende dokumentation herfor anføres specifikt i lovbemærkningerne og også i både Forbrugerombudsmandens 2017 retningslinjer og Finanstilsynets 2019 notat på området.

Eksempelvis fremgår det udtrykkeligt af lovbemærkningerne til § 9 i forbrugslånsvirksomhedsloven (dvs. til den nyeste af bestemmelserne om netop kreditværdighedsvurdering), at *"oplysningerne kan efter forbrugslånsvirksomhedens **skøn** indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser ... forbrugslånsvirksomheden har et **skøn** med hensyn til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger ... ved*

*forbrugslånsvirksomhedens udøvelse af sit **skøn** har lånebeløbets størrelse, lånets løbetid og lånets omkostninger betydning for, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger".*

Dette lovmæssige skøn for kreditgiver - som også følger af myndighedspraksis, af forbrugerkreditdirektivet og af EU-domstolens praksis - herunder med hensyn til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger og fyldestgørende dokumentation, synes helt overset og ignoreret i vejledningsudkastet, der omvendt synes at indføre en form for ulovhjemlet fast *skøn-under-regel* i forhold til kreditværdighedsvurderingen og de enkelte elementer heri samt dokumentationen herfor.

Det er således vores opfattelse, at vejledningen *ikke* kan fjerne eller skrive dette lovmæssige skøn for kreditgiveren ud af vejledningen, som omvendt bør adressere og forklare dette skøn nærmere, selvsagt uden ulovhjemlet at forsøge at begrænse eller eliminere skønnet fuldstændigt, og samtidig uden at gå på kompromis med forbrugerbeskyttelsen.

Tilsvarende synes vejledningsudkastet helt at fjerne og skrive ud af vejledningen det for en lang række kreditgivere altafgørende **proportionalitetsprincip**, som ligeledes følger af myndighedspraksis på området. I overensstemmelse med denne praksis bør det således medtages og præciseres i vejledningen, at en kreditværdighedsvurdering, herunder en beregning af rådighedsbeløb, skal foretages for alle de af loven omfattede kreditaftaler og lån, *"medmindre lånets størrelse, løbetid, låntagers indkomst mv. tilsammen tilsiger, at det ikke vil være proportionalt at beregne rådighedsbeløbet"*.

Der er med andre ord i praksis, og dermed også i vejledningen, behov for - inden for rammerne af det lovmæssige skøn - at fastholde det omhandlede proportionalitetsprincip for kreditgiverne, som naturligvis skal bruges behørigt og altså ikke misbruges af kreditgiverne i praksis. Proportionalitetsprincippet bør således (gen)indføres i vejledningen med en supplerende beskrivelse af, at princippet eksempelvis ikke må misbruges til at opstille for høje faste beløbsmæssige bagatelgrænser (på eksempelvis 75.000 kr.) forbundet med gennemførelse af en kreditværdighedsvurdering / beregning af et rådighedsbeløb.

Vi har forståelse for, hvis vejledningen vil angive en form for typisk maksimumbeløb i så henseende, og vi foreslår således, at der i stedet medtages en konkret beløbsgrænse på 10.000 kr., som må anses for passende, hensigtsmæssig og operationelt realistisk netop uden at gå på kompromis med forbrugerbeskyttelsen. Dette kan eventuel kombineres med typen og karakteren af det pågældende lån, eksempelvis som udgangspunkt kun gældende for genstandsbestemte lån.

Vi skal derfor **opfordre** til, at kreditgivers skøn og proportionalitetsprincippet udtrykkeligt medtages og præciseres i vejledningen som ovenfor beskrevet. Alt dette gælder naturligvis fortsat kun i forhold til lån og kreditaftaler, som allerede i forvejen er omfattet af lovens anvendelsesområde, dvs. for ikke-rentefrie / ikke-omkostningsfrie lån og kreditter mv., jf. ovenfor.

Vejledningen om kontooplysningstjenester

Det ovennævnte lovmæssige skøn for kreditgiver omfatter som bekendt også kreditgivers søgning i relevante databaser, herunder kreditgivers valg af forskellige relevante datatjenester og nødvendige informationstjenester. Kreditgivers skøn i så henseende er ikke begrænset til visse specifikke, prædefinerede databaser eller lignende, idet både kreditaftaleloven og det bagvedliggende forbrugerkreditdirektiv må antages at være teknologineutral. Afgørende er derimod, at kreditgiver opnår adgang til og modtager de til brug for kreditværdighedsvurderingen nødvendige, fyldestgørende oplysninger.

I denne forbindelse bør vejledningen selvsagt anerkende de nye **udbydere af kontooplysningstjenester** (AISP) på lige fod med eSkatData og andre velkendte

datatjenester. Vejledningsudkastets beskrivelse i så henseende af "*bank scraping*" er således ikke blot forældet og utidssvarende, men også misvisende og upassende. I dag er der netop ikke længere tale om uregulerede "*bank scraping*" løsninger, men derimod om tilsynsregulerede og tilladelsespligtige betalingstjenesteløsninger i form af kontooplysningstjenester under betalingsreguleringen (PSD2 og betalingsloven) udbudt både af pengeinstitutter, betalingsinstitutter og andre kontoførende institutter samt af såkaldte tredjepartsaktører med tilsynslicens til formålet.

Vi skal i denne forbindelse henvise til Finanstilsynets uddybende og forklarende orienteringer herom på tilsynets hjemmeside med henblik på vejledningens korrekte og retvisende beskrivelse af kontooplysningstjenester og udbydere heraf:

[Orientering om tredjepartsudbydere \(finansstilsynet.dk\)](https://finansstilsynet.dk)

[Orientering om Finanstilsynets fortolkning af kontooplysningstjenester](#)

Det bemærkes, at Finanstilsynet heri selv omtaler netop kreditvurderinger som et typeeksempel på formålet med en kontooplysningstjeneste, akkurat som betalingsloven endda omtaler kreditvurderinger specifikt i lovbestemmelsen om lovmæssig brug af betalingsoplysninger, jf. lovens § 125 om kreditgiveres og andre erhvervsdrivendes "*behandling af aggregerede betalingsoplysninger til brug for en kreditvurdering*". Kreditvurdering skal i denne forbindelse naturligvis forstås i bred forstand, dvs. som også omfattende kreditværdighedsvurdering i kreditaftalelovens og forbrugslånsvirksomhedslovens forstand.

I lovbemærkningerne til betalingsloven anføres følgende herom (vores fremhævelse): "*Formålet med bestemmelsen er at sikre, at brugere, der får udarbejdet budgetter eller forbrugsoverblik på baggrund af betalingsoplysninger, kan overdrage disse budgetter eller forbrugsoverblik til kreditgiver til brug for kreditvurderingen, hvis de ønsker det. Begrebet kreditvurdering må forstås bredt. Det indebærer, at et budget eller et forbrugsoverblik ikke kun vil kunne overdrages til kreditgivere, såsom pengeinstitutter og finansieringsselskaber, men også til eksempelvis leasingselskaber, forsyningsselskaber, teleselskaber, og lignende, hvor der er en kreditrisiko på kunden, hvorfor der foretages en kreditvurdering i forbindelse med indgåelse af aftalen.*". Denne anerkendelse i lovbemærkningerne af kontooplysningstjenester forbundet med kreditværdighedsvurderinger bør også reflekteres i vejledningen, således at vejledningen netop med hensyn til anvendelsen af kontooplysningstjenester bringes i overensstemmelse med tilsynsreguleringen heraf.

Det bemærkes videre, at oplysninger indhentet via de omhandlede kontooplysningstjenester til brug for kreditgiveres kreditværdighedsvurderinger i flere henseende er mere fyldestgørende og brugbare end andre gængse informationstjenester og databaser, herunder eSkatData. Eksempelvis giver kontooplysningstjenesterne kreditgiverne realtidsoplysninger, som løbende opdateres og vedligeholdes, hvorimod eSkatData i vidt omfang er baseret på årlige bankindberetninger, årlige årsopgørelser mv., som ikke nødvendigvis er kurante på det relevante tidspunkt. Og eksempelvis beriger kontooplysningstjenesterne oplysningerne ved at analysere, sammenholde, kategorisere disse mv., hvormed oplysningerne bliver mere operationelle, skræddersyede og individuelle til brug for de konkrete kreditværdighedsvurderinger, herunder med hensyn til eksempelvis mere retvisende opstillede budgetter og beregnede kurante rådighedsbeløb i de enkelte tilfælde, både i selve etableringssituationen og fortløbende i det efterfølgende forløb.

Dertil kommer, at de oplysninger, som kreditgiverne får adgang til via kontooplysningstjenesterne (teknisk set via de såkaldte bank API'er), vil være de selvsamme oplysninger, som forbrugerne i praksis selv tilgår i netbanken, når forbrugerne selv skal kende deres daglige økonomi, selv have overblik over indtægter og udgifter, selv opstille egne

budgetter, selv beregne rådighedsbeløb mv. Dette betyder med andre ord, at kontooplysningstjenesterne ikke blot udgør kreditgavernes søgning efter de relevante oplysninger i de nødvendige databaser (jf. § 7 c, stk. 1, anden led), men i realiteten også udgør kreditgavernes indhentelse af de relevante oplysninger direkte hos forbrugerne (jf. § 7 c, stk. 1, første led).

Vi er således ikke enige i vejledningsudkastets beskrivelse af, at sådanne kontooplysningstjenester "*skal anvendes med forsigtighed*" sammenlignet med eksempelvis eSkatData - tværtimod. Kontooplysningstjenesterne bør omvendt ligestilles med eSkatData m.fl. som fuldgode og anvendelige datatjenester. Vi er heller ikke enige i vejledningsudkastets begrundelse for, at kontooplysningstjenester angiveligt skal anvendes med forsigtighed, nemlig at "*forbrugeren ikke nødvendigvis foretager betalinger fra kontoen, men f.eks. kan anvende kontanthævninger til betaling af udgifter*", hvilket ligeledes er en utidssvarende beskrivelse af de faktiske forhold, som ikke tager højde for samfundsudviklingen på betalingsområdet og den efterhånden ganske begrænsede brug af kontanter (både kontantbetalinger og kontanthævninger mv.). Vi er dog enige i vejledningsudkastets beskrivelse af, at sådanne kontooplysningstjenester ikke kan stå alene, herunder mht. diverse dokumentation, hvilket også gør sig gældende i forhold til eSkatData og de øvrige velkendte databaser og informationstjenester.

Vi skal derfor **opfordre** til, at vejledningen helt gentænker og helt omformulerer afsnittet om "*bank scraping*" / kontooplysningstjenester i overensstemmelse med ovenstående, således at vejledningen anerkender og beskriver de tilsynsregulerede kontooplysningstjenester og de tilladelsespligtige udbydere heraf på niveau med eSkatData og de øvrige velkendte datatjenester.

Vi står naturligvis gerne til rådighed for uddybning af og dialog om ovenstående.

Med venlig hilsen

Dansk Fintech Alliance (DAFINA)

Fra: Finanstilsynet finanstilsynet@ftnet.dk

Sendt: 23. juni 2025 09:08

Til: Michael Camphausen mca@camphausen.dk

Emne: Høring vedrørende vejledning om kreditværdighedsvurdering

Til Dansk Fintech Alliance (DAFINA)

Hermed sendes udkast til Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens vejledning om kreditværdighedsvurdering i høring.

Formålet med vejledningen er at sikre, at kreditgivere overholder kreditaftalelovens § 7 c, således at uansvarlig kreditgivning kan undgås.

Se venligst vedhæftede høringsbrev med høringsliste.

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden skal anmode om at modtage eventuelle bemærkninger til udkastet til vejledningen **senest den 26. august 2025**.

Bemærkninger bedes sendt pr. e-mail til hhv. yros@ftnet.dk og difi@forbrugerombudsmanden.dk. Eventuelle spørgsmål vedrørende høringen eller udkastet kan rettes til nedenstående kontaktpersoner.

Kontaktperson hos Finanstilsynet:
Yasmin Rosendahl, tlf.: 61 93 07 69

Kontaktperson hos Forbrugerombudsmanden:
Ditte Fiala, tlf.: 41 71 50 96

Med venlig hilsen

Yasmin Rosendahl

Chefkonsulent
Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere

Strandgade 29, 1401 København K
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 61 93 07 69

<mailto:yros@ftnet.dk>
www.finanstilsynet.dk

Finanstilsynet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://www.finanstilsynet.dk/Kontakt/Privatlivspolitik>

Finanstilsynet gør opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du har modtaget denne mail ved en fejl, bedes du straks oplyse Finanstilsynet herom ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Vi gør opmærksom på, at hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, kan enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail være ulovlig.

From: Yvonne Lerche <yl@folkehjaelp.dk>
Sent: 02-07-2025 17:11:51 (UTC +02)
To: Yasmin Rosendahl (FT) <YROS@FTNET.DK>; difi@forbrugerombudsmanden.dk
<difi@forbrugerombudsmanden.dk>
Cc: Henriette Højberg <hh@folkehjaelp.dk>
Subject: SV: Høring vedrørende vejledning om kreditværdighedsvurdering

Kære Yasmin Rosendahl – Finanstilsynet og Ditte Fiale – Forbrugerombudsmanden

MANGE TAK for jeres høring og udkast vedr. kreditværdighedsvurdering.
Netop i Dansk Folkehjælps rådgivninger har vi gjort det til en vane, at vi spørger ind til kreditorernes udarbejdelse af kreditværdighedsvurdering.

Ofte ser vi Forbrugere/rådsøgere, som har fået kredit og lån som de ikke havde råd til, typisk personer på overførselsindkomst, og her reagerer vi ved at erklære lån for ugyldige (rådsøger skal herved kun betale hovedstol, minus allerede betalte renter og afdrag).

Vi har udarbejdet en vejledning til de Frivillige Økonomi- og Gældsrådgivere i samarbejde med FOM'så kontor for år tilbage, og TAK for det!

Vi har følgende kommentar til udkast:

Er det er muligt at præcisere, at forbruger/rådsøger eller 3. mand/fuldmagtshaver altid, og i henhold til GDPR artikel 14 og 15, skal have deres kreditværdighedsvurdering udleveret på forlangende, og kreditor har bevisbyrden for, at kreditværdighedsvurderingen er foretaget korrekt, uagtet af, hvad forbruger/rådsøger har oplyst.

TAK for jeres arbejde og god sommer!

Cc. Programchef Henriette Højberg, Dansk Folkehjælp

Bedste hilsner

Yvonne Lerche
Projektleder – Økonomi- og Gældsrådgivning

+45 61 14 29 66 • yl@folkehjaelp.dk

Følg os

Dansk Folkehjælp arbejder for at reducere ulighed, øge handlekraft og skabe varige sociale forandringer.

Dansk Folkehjælp, Brovejen 4, 4800 Nykøbing Falster reg.nr. 5301 konto.nr. 037 98 01 CVR: 20 55 34 13

Fra: Yasmin Rosendahl (FT) <YROS@FTNET.DK>

Sendt: 20. juni 2025 10:59

Til: Yasmin Rosendahl (FT) <YROS@FTNET.DK>

Cc: Ditte Lings Fiala <difi@forbrugerombudsmanden.dk>

Emne: Høring vedrørende vejledning om kreditværdighedsvurdering

Til høringsparterne

Hermed sendes udkast til Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens vejledning om kreditværdighedsvurdering i høring.

Formålet med vejledningen er at sikre, at kreditgivere overholder kreditaftalelovens § 7 c, således at uansvarlig kreditgivning kan undgås.

Se venligst vedhæftede høringsbrev med høringsliste.

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden skal anmode om at modtage eventuelle bemærkninger til udkastet til vejledningen **senest den 26. august 2025**.

Bemærkninger bedes sendt pr. e-mail til hhv. yros@ftnet.dk og difi@forbrugerombudsmanden.dk. Eventuelle spørgsmål vedrørende høringen eller udkastet kan rettes til nedenstående kontaktpersoner.

Kontaktperson hos Finanstilsynet:
Yasmin Rosendahl, tlf.: 61 93 07 69

Kontaktperson hos Forbrugerombudsmanden:
Ditte Fiala, tlf.: 41 71 50 96

Med venlig hilsen

Yasmin Rosendahl

Chefkonsulent
Kontor for forbrugerspørgsmål og finansielle formidlere

Strandgade 29, 1401 København K
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 61 93 07 69

<mailto:yros@ftnet.dk>
www.finanstilsynet.dk

Finanstilsynet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://www.finanstilsynet.dk/Kontakt/Privatlivspolitik>

Finanstilsynet gør opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du har modtaget denne mail ved en fejl, bedes du straks oplyse Finanstilsynet herom ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Vi gør opmærksom på, at hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, kan enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail være ulovlig.

From: Astrid Jessen <ASJE@DI.DK>
Sent: 26-08-2025 17:15:41 (UTC +02)
To: Yasmin Rosendahl (FT) <YROS@FTNET.DK>; difi@forbrugerombudsmanden.dk
<difi@forbrugerombudsmanden.dk>
Subject: Høringssvar til vejledning om kreditværdighedsvurdering

Til Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden, att. Yasmin Rosendahl og Ditte Fiala

DI takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring over udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering. DI har blot nogle generelle bemærkninger til høringen.

I indledningen i udkastet fremgår følgende:

Den metode for kreditværdighedsvurdering, der er beskrevet i den tidligere udstedte vejledning, er fortsat i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c. Kreditgivere, hvis proces for kreditværdighedsvurdering afspejler metoden beskrevet i den tidligere udstedte vejledning, kan derfor bibeholde denne, uanset at vejledningen ophæves.

DI forstår det således, at virksomheder, der allerede arbejder inden for rammerne af den nugældende vejledning fortsat overholder kreditværdighedsvurderingspligten, jf. kreditaftalelovens § 7 c. Overordnet vil DI henvise til det brev, som DI var medafsender på fra 2021 i forbindelse med den nugældende vejledning og understrege vigtigheden af proportionalitet. Brevet er vedhæftet.

DI bemærker, at baggrunden for at udarbejde en ny vejledning er, at der er blevet afsagt nye domme ved EU-Domstolen og de danske domstole om indholdet af kreditværdighedspligten. DI understreger vigtigheden af, at domstolenes vurdering af indholdet af kreditværdighedsvurderingspligten bliver retvisende implementeret i vejledning, og at Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens vurdering af indholdet af kreditværdighedsvurderingspligten må vige for domstolenes eventuelle fortolkning.

Med venlig hilsen

Astrid Jessen

Konsulent, cand.jur.

DI Handel

+4533773797

+4553626762 (Mobil)

asje@di.dk

handel.di.dk

DI Handel

3. februar 2021

Udkastet til vejledning om krav til kreditværdighedsvurdering mangler på vigtige områder lovhjemmel og vil have meget store negative samfundskonsekvenser

Kære Christina Toftegaard Nielsen og Jesper Berg,

I forbindelse med den aktuelle høring over Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens fælles udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering rækker Autobranchen Danmark, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Bilimportører og Finans & Leasing hermed ud til jer med et fælles budskab udover de individuelle, mere detaljerede høringssvar, som vi hver især også har indsendt.

Helt overordnet set mener vi, at udkastet mangler proportionalitet. Ikke mindst i relation til, hvor detaljeret kundens økonomi skal være afdækket, og hvilken grad af dokumentation der skal kræves af disse oplysninger, henset til lånets karakter hvad angår lånestørrelse, løbetid og ikke mindst månedlige afdrag (likviditetsbelastning).

Hvis udkastet vedtages, som det ser ud nu, vil det få store konsekvenser for helt almindelige danskere, der som følge af for eksempel kravene til rådighedsbeløb vil få svært ved at låne til en bil – det være sig ny eller brugt -, et nyt køleskab eller et par briller. Copenhagen Economics skønner således i vedhæftede rapport, at op mod 1/3 af befolkningen og endnu højere for udvalgte befolkningsgrupper fx unge under uddannelse, pensionister og enlige forsørgere, fuldstændigt vil blive afskåret fra låntagning, herunder også mindre lån med en lav månedlig betaling. Det vil også ramme lav- og mellemindkomstgrupper hårdt.

Store dele af dansk erhvervsliv er hårdt presset af corona-pandemien og en række brancher – såsom bilbranchen og detailhandlen – vil blive ramt hårdt af de øgede dokumentationskrav, der vil betyde flere manuelle forretningsgange og dermed øgede udgifter. I en mere og mere digitaliseret verden, giver det ikke mening at indføre regler, der vil gå i den modsatte retning.

Vi synes, at det er vigtigt, at der er en sund konkurrence på markedet for forbrugslån, og det sikres også gennem muligheden for, at mere specialiserede banker og finansieringsselskaber i samarbejde med detailhandlen får adgang til at tilbyde forbrugerne finansiering af køb af biler, elektronik, hårde hvidevarer mv. i lige konkurrence med de mere klassiske, fullservice-banker.

De underskrivende organisationer deler ønsket om at gribe ind overfor overgældsætning, men mener også, at det er sket med de meget skrappe krav den seneste lovgivning om licenskrav til forbrugslånevirkksomheder og indgrebet sidste sommer med ÅOP- og omkostningsloft indebar. Det er vores vurdering, at vejledningen ved at stille samme krav til kreditværdighedsvurderingen af et mindre lån hos en forhandler, som man gør til et lån på mange millioner i en bank eller realkreditinstitut, vil få mange til at afstå fra at formidle denne type konkurrencedygtige og ordentlige lån, som mange almindelige danskere har stor glæde af. Det mener vi vil være uheldigt.

De underskrivende organisationer vil meget gerne indgå i dialog om, hvilke krav der kan stilles til kreditværdighedsvurdering, og derfor foreslår vi konkret, at Finanstilsynet benytter hjemlen i Lov om forbrugslånevirkksomheder § 7, stk. 3 til at fastsætte forhandlede retningslinjer på området i samarbejde med de berørte organisationer, om hvad der kan anses for gældende ret angående kravene til en kreditværdighedsvurdering. Ved den lejlighed kan der så også opnås en fælles forståelse af EBA's guidelines på området fra sommeren 2020, som skal være implementeret 1. juli i år i de enkelte lande.

Med venlig hilsen

Mads Rørvig, adm. direktør,
De Danske Bilimportører

Gitte Seeberg, adm. direktør,
AutoBranchen Danmark

Henrik Hyltoft, markedsdirektør,
Dansk Erhverv

Christian Brandt, direktør,
Finans & Leasing

Sidsel Dyrholm Holst, branchedirektør,
Dansk Industri Handel

Finanstilsynet, Forbrugerombudsmanden

Att.: Yasmin Rosendahl, Ditte Fiala

yros@ftnet.dk, difi@forbrugerombudsmanden.dk

22. august 2025

Høringssvar fra Dansk InkassoBrancheforening vedr. Vejledning om kreditværdighedsvurdering

1. Generelle bemærkninger

Nærværende Vejledning om kreditværdighedsvurdering indeholder primært vejledning til kreditgiver i form af banker og finansielle institutter. Det nye i forhold til seneste vejledning fra Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden af april 2021 er, at der nu ses at præcisere kreditgiveres brug af estimeret rådighedsberegning i forbindelse med kreditværdighedsvurdering. Tilsynene synes at indskrænke Østre Landsrets afgørelse den 22. marts 2024, ved at der stilles strengere krav til en reel rådighedsberegning.

Vejledningen indeholder ikke klarhed omkring de dokumentationskrav, herunder opbevaringskrav til dokumentationen brugt til kreditværdighedsvurdering i forbindelse med indsigelseshåndtering.

2. Specifikke bemærkninger

Det fremgår af vejledningen, at kreditgiver kan handle inden for lovgivningens rammer, selvom praksis måtte afvige fra vejledningens anvisninger. Samtidig fremgår det, at manglende overholdelse af kravene i kreditaftalelovens § 7 c kan føre til, at kreditaftalen tilsidesættes civilretligt.

Branchen finder det afgørende, at vejledningen i højere grad tydeliggør, at der kan forekomme kreditværdighedsvurderinger, som ikke fuldt ud lever op til vejledningens detaljerede krav, men som dog ikke nødvendigvis er i strid med lovgivningen – og som derfor *ikke* bør medføre ugyldighed af kreditaftalen.

Det bør fremgå klart, at sådanne tilfælde i stedet bør håndteres inden for det *tilsynsmæssige sanktionssystem* mellem kreditgiver og de finansielle myndigheder.

Branchen opfordrer til, at vejledningen præciserer, at det kun er ved *grov eller systematisk tilsidesættelse* af kreditværdighedsvurderingspligten, at der kan blive tale om ugyldighed af kreditaftalen. Dette vil være i overensstemmelse med hidtidig praksis og sikre proportionalitet i retsvirkningerne.

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden anmodes om at præcisere om vejledningen forstås som, at kreditgivers og inkassoleverandørs opbevaringspligt gælder for alle dokumenter brugt til kreditværdighedsvurdering i op til 5 år (inkassoleverandører) efter sagens afslutning, jf. bogføringsloven og 10 år (banker og finansielle institutter) efter sagens afslutning, jf. lov om finansiell virksomhed.

Landsretterne har i deres præmisser indskrænket hvilke oplysninger, som skal dokumenteres til "...indhentede oplysninger i form af økonomiske og personlige data i låneansøgningsskemaerne, hidtidig betalingshistorik, årsopgørelser, aktuelle lønsedler og registeroplysninger, herunder løbende opdaterede oplysninger fra KreditStatus, til brug for de af [banken] foretagne beregninger og vurderinger af [låntagers] kreditværdighed i medfør af kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1 og 2...", jf. kendelse fra Østre Landsret 15. april 2021 og kendelse fra Vestre Landsret 6. oktober 2021. Den nye vejledning udvider nu dokumentationskravet til yderligere en regulær rådighedsberegning, som dermed udvider omfanget af opbevaringspligten.

3. Øvrig lovgivning

Helt overordnet er hensigten med kreditværdighedsvurdering at sikre, at der ikke ydes kredit til personer, der i forvejen er overgældsatte.

Derfor anmoder vi Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet om stillingtagen til den uforenelighed, der er mellem de strengere krav til kreditværdighedsvurdering, og at reglerne samtidig fastholdes omkring registrering i RKI, ved Experians skyldnerregister og Debitor Registret, ved Dun & Bradstreet, som for nuværende er begrænset til alene at gælde 5 år. Formålet med debitorregistrene bør være at beskytte forbruger mod overgældssætning, men også samtidig give kreditgiver mulighed for at sortere flere potentielle dårlige betalere fra ved deres kreditgivning. De nuværende regler på området muliggør yderligere gældsætning efter 5 år – på trods af, at den hidtidige gæld fortsat ikke er betalt.

Afslutningsvis anerkendes vejledningens ambition om at styrke beskyttelsen af overgældsatte borgere, men opfordrer til, at der i den endelige version indarbejdes en tydelig sondring mellem:

- *vejledningsmæssige afvigelser*, som alene bør have tilsynsmæssige konsekvenser, og
- *væsentlige retlige overtrædelser*, som kan føre til civilretlige følger.

På vegne af Dansk InkassoBrancheforening

Claus Spedtsberg

Formand, Dansk InkassoBrancheforening

Formand, FENCA

FINANSTILSYNET
Strandgade 29
1401 København K

26. august 2025

Att.: Kontaktperson hos Finanstilsynet: **Ditte Fiala** difi@forbrugerombudsmanden.dk

Att.: Kontaktperson hos Forbrugerombudsmanden, **Yasmin Rosendahl** yros@ftnet.dk

Vedr.: Høring over vejledning om kreditværdighedsvurdering

Dansk Kredit Råd (DKR) har modtaget Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering i høring.

Indledningsvis skal oplyses, at DKR er en brancheorganisation som arbejder for at forbedre og fastholde medlemsvirksomhedernes rammevilkår og kommercielle vilkår. Brancheforeningen har ca. 55 medlemsvirksomheder, som yder kreditter til privatpersoner og erhvervslivet.

Vores medlemmer anerkender udsendelse af nyt udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering, i overensstemmelse med Kreditaftaleloven § 7c, til afløsning af den tidligere vejledning udsendt i april 2021.

DKR anerkender, at kreditværdighedsvurdering skal foretages for alle kreditter uanset lånebeløbets størrelse, således vejledningens note 9.

DKR har nøje fulgt den domspraksis der har udkrystalliseret sig efter den første udsendelse af KAL § 7c vejledning i april 2021.

Især den af Østre Landsret afsagte dom af 22. marts 2024 (Resurs Bank) i relation til Finanstilsynets påbud; har påkaldt sig DKR's interesse på vegne vores medlemsvirksomheder.

DKR lægger vægt på, at udkast til ny vejledning om kreditværdighedsvurdering, tager udgangspunkt i at vurderingen sker på baggrund af et individuelt skøn fra kreditgiver på baggrund af kreditagers ansøgning og relevant dokumentation.

Det er DKR's opfattelse, at Finanstilsynet ikke i tilstrækkeligt omfang inkorporerer præmisserne i Østre Landsrets dom af 22. marts 2024 i det nye udkast til kreditværdighedsvurdering.

Især under hensyntagen af Finanstilsynets egen pressemeddelelse udsendt 22. april 2024, som redegør for baggrunden for det nye udkast til kreditværdighedsvurdering. Østre Landsrets dom fastslår efter DKR's opfattelse modificerede og grundlæggende principper for vurdering efter KAL § 7c, tilpasset Landsretspraksis.

Dette har tillige betydning i relation til kreditagers rådighedsbeløb, således direkte fra Østre Landsrets præmisser.

DKR vil gerne adressere fire informationsflader, hvorunder DKR har den opfattelse at praksis bør ændres, sådan at en kreditværdighedsvurdering kan forbedres generelt.

Det er DKR's opfattelse, at praksis skal modificeres og tilpasses kreditgivernes legale, teknologiske og kommercielle behov, til gavn for en endnu bedre og retvisende kreditværdighedsvurdering.

Ad. I:

Registreringsperiode for registrering i Kreditoplysningsbureauer, jfr. Lov nr. 502 af 23. maj 2018, Databeskyttelseslovens kapitel 5.

Gældende regler foreskriver, at kredittager maksimalt kan være registreret i et kreditoplysningsbureau i 5 år for et givent gældsforhold. Efter de 5 år bliver registreringen slettet, selvom kredittager ikke har betalt sin gæld.

Hertil kommer, at de øvrige bestemmelser for registrering skal være iagttaget korrekt, (gældens størrelse, antal rykkere afsendt, varsel mv.)

Se også Datatilsynets vejledning for Kreditoplysningsbureauer fra oktober 2019, pkt. 3.4, side 12 i vejledningen.

Forholdet er imidlertid, at en række kreditagere (debitorer) efter udløbet af 5 års regler, forsat er restante for den registrerede gæld.

Det er DKR's opfattelse, at oplysning og tilgang til denne specifikke information om den forsatte men uregistrerede gæld, **kan have afgørende betydning for en saglig kreditværdighedsvurdering.**

På den baggrund er det DKR's opfattelse, at 5 års reglen (begrænsningen) for registrering bør tages til overvejelse og gerne udvides, til gavn for en forbedret kreditværdighedsvurdering.

Det skal understreges, at DKR vurderer, at en udstrakt adgang til kreditagers samlede faktiske restante gæld, vil være i kredittager eksplicitte interesse. Forfalden og ikke forældet restant gæld bør inddrages i den samlede kreditværdighedsvurdering.

DKR deltager gerne i møder med relevante myndigheder for at belyse hvorledes den 5 års periode kan lempes.

Ad. II:

Adgang til Domstolenes såkaldte insolvensregister.

Der findes 24 domstols embeder i Danmark.

Ved anmodning fra en kreditgiver, eller dennes rådgiver (inkassoselskab, advokat) i form af betalingspåkrav, fogedrekvisition eller lignende til den stedlige retskreds, fortager retskredsen en præliminær prøvelse af, hvorvidt rekvisitus i henhold til Retsplejeloves § 490, er erklæret insolvent.

Således:

” § 490. En fordringshaver, der ikke har fået tilstrækkeligt udlæg til at dække sin fordring, kan først, når der er forløbet 12 måneder siden sidste forretning, på ny begære afholdt forretning til foretagelse af udlæg. Fogedretten kan også i øvrigt afvise, at foretage udlægsforretning hos en skyldner, såfremt fogedretten er bekendt med, at der inden for de sidste 12 måneder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis der er rimelig grund til at antage, at skyldneren ejer aktiver, hvori udlæg kan foretages, eller der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, som gør det rimeligt at afholde udlægsforretning.

Stk. 3. Er udlægsforretning afskåret efter reglen i stk. 1, men har fordringshaveren anmodet om, at forretningen alligevel gennemføres med henblik på afbrydelse af forældelse, giver fogedretten skyldneren skriftlig meddelelse om det af fogedretten opgjorte krav inklusive renter og omkostninger og om formålet med kravets fremsættelse.

Fremkommer skyldneren ikke med skriftlige indsigelser inden for en af fogedretten fastsat frist, har fogedrettens meddelelse samme virkning med hensyn til afbrydelse af forældelse som afholdelse af udlægsforretning. Fremkommer skyldneren med skriftlige indsigelser inden for den fastsatte frist, afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler.”

Insolvenserklæringen indebærer en såkaldt ”fredningsperiode” på måneder fra erklæringens afsigelse. Insolvenserklæringen kan ikke tilgås ved en kreditværdighedsvurdering i fredningsperioden.

Insolvenserklæringen har efter DKR’s opfattelse signifikant betydning for en saglig kreditværdighedsvurdering efter KAL § 7c.

En potentiel låntager kan således have en noteret insolvenserklæring ved domstolene, på ansøgningstidspunktet af ny kredit.

Det er ikke en adgang kreditgivere og deres rådgivere (inkassoselskaber, advokater) aktuelt har adgang til. Dette uagtet informationen er tilgængelig og de facto udleveres til kreditor, hvis et betalingspåkrav, fogedrekvisition afvises på grund af en tidligere afsagt insolvenserklæring, i enhver retskreds.

DKR deltager gerne i møder med relevante myndigheder, herunder Domstolsstyrelsen for at belyse hvorledes adgang til insolvensregisteret teknisk og legalt kan etableres.

Ad. III:

Etablering af privat lønindeholdelse for private kreditorer under iagttagelse af grundlæggende retssikkerhedsprincipper.

Drøftelse af indførsel af privat lønindeholdelse for private kreditorer under iagttagelse af grundlæggende retssikkerhedsprincipper, har pågået de seneste 20-25 år.

Der henvises til rapport fra april 2006 fra Copenhagen Economics , om rets instituttets påvirkning af Danmarks makroøkonomi i positiv retning. Rapporten vedlægges.

Der har dog ikke været politisk lydhørhed for forslaget.

I relation til kreditværdighedsvurdering efter KAL § 7 c, er det DKR's opfattelse at rets instituttets indførsel, vil have en saglig indflydelse for vurdering af låntagers incitament til at foretage en kommende kreditansøgning.

Det faktum, **at kreditgiver udstyres med forbedrede rammevilkår i inddrivelses øjemed, vil efter DKR's opfattelse generelt medføre mere velovervejede kreditansøgninger.**

DKR er hel overens med, at Statens prærogativ for lønindeholdelse må have forrang og der skal tages behørig hensyntagen til kreditagers generelle økonomiske forhold.

Der henvises eksempelvis til en tilsvarende ordning i Norge, vedlagte link.

<https://www.namsmannen.net/trekk-i-lonn.html>

DKR deltager gerne i møder med relevante myndigheder for at belyse hvorledes privat lønindeholdelse for private kreditorer kan etableres med iagttagelse af grundlæggende retsprincipper.

Ad.III:

Daglig adgang og opdatering af eSkatdata i databasen

DKR har et ønske om, at opdatering af eSkatData forbedres, således at der foretages daglig opdatering af kreditageres låneinformationer. Tilsvarende for kreditgiveres rådgivere (inkassobureauer, advokater mv.)

Aktuelt foretages opdateringen kvartalsvis. En daglig opdatering af eSkatData vil være et afgørende supplement for en dagligt opdateret kreditværdighedsvurdering.

Oplysninger fra eSkatData er et vigtigt parameter for at vurdere creditsagers samlede økonomiske forhold, gældsposter.

DKR har svært ved at se, hvorfor en hyppigere opdatering ikke kan finde sted, administrativt eller teknisk.

I øvrigt bemærkes at KreditStatus er omtalt i den eksisterende vejledning, og DKR undrer sig over hvorfor en henvisning hertil er udgået. Særligt da KreditStatus i dag er det eneste sted, hvor kreditgivere (og rådgivere) kan se dagligt opdaterede oplysninger om lånansøgers lån og gæld. Om end alle kreditgivere fortsat ikke er tilsluttet systemet så udgør det en væsentlig og ikke mindst objektiv kilde til information.

DKR's formand Mikkel Winston deltager i dag i arbejdet i ESkatData arbejdsgruppe.

DKR deltager gerne i møder med relevante myndigheder for at belyse hvorledes daglig opdatering af eSkatData kan etableres til gavn for en mere saglig kreditværdighedsvurdering, KAL § 7c.

oooOOooo

Afslutningsvis vil DKR gerne knytte en bemærkning til vejlednings punkt 6 og 4.3.

Således anføres i vejledningen:

6. Konsekvenser af manglende overholdelse af kravet om at foretage Kreditværdighedsvurderinger

Opfylder kreditværdighedsvurderingen ikke kravene i kreditaftalelovens § 7 c, kan det efter omstændighederne få både offentligretlige og civilretlige konsekvenser for kreditgiver.

Kreditgivers efterlevelse af forpligtelsen til at foretage en kreditværdighedsvurdering kan være genstand for myndighedsprøvelse ved Finanstilsynet, der har et offentligretligt tilsyn, hvorimod den civilretlige retsstilling kan prøves af Forbrugerombudsmanden, ankenævnene eller domstolene. I forhold til de civilretlige konsekvenser vil aftalen kunne blive tilsidesat af Det Finansielle Ankenævn²⁵ eller domstolene²⁶, og Forbrugerombudsmanden kan tage en sag op og ultimativt indbringe den for domstolene.

Det er vigtigt for DKR, at understrege at formuleringen i pkt. 6 nærmest koncipierer en "automat reaktion" i form af **kreditaftalens ugyldighed** fra domstolene eller myndighederne ved enhver tilsidesættelse af kreditværdighedsvurderingen.

DKR mener dette savner hjemmel i lovens og retspraksis og formuleringen i udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering bør opblødes og tilpasses retspraksis.

Der henvises til de to kendte kæremål fra Østre Landsret af 15. april 2021, 24. afdeling under sagsnumrene B-833-20 og B-14-21. (Bank Norwegian).

I tilfælde af, at nærværende høringssvar giver anledning til bemærkninger eller uddybninger, stiller DKR altid op hertil.

4.3 Kreditgiver skal foretage kreditværdighedsvurderingen på baggrund af fyldestgørende oplysninger

DKR vil gerne adressere opmærksomheden på kreditgivning ydet af ikke erhvervsdrivende kreditgivere.

Især lån formidlet via Facebook var været genstand til drøftelse.

Se bl.a. Finanstilsynets meddelelse af 18. december 2024 med reference til Verians rapport september 2024 og Common Consultatys rapport fra oktober 2024.

Det er DKR's opfattelse at denne låntype via de sociale medier, er omfattet af den kommende vejledning om kreditværdighedsvurdering.

DKR opfordrer til at Facebook lån (lån formidlet via sociale medier) indskrives som omfattet af vejledningen.

DKR ser frem til den videre proces og takker for muligheden for at afgive nærværende høringssvar.

Med venlig hilsen

Dansk Kredit Råd

Brogade 19, 4600 Køge

Cvr.nr: 25635132

www.dk-r.dk

Mikkel Winston, formand

(kræver ikke underskrift)

Stefan Schwærter, advokat(H)

(kræver ikke underskrift)

Bilag: Rapport om De samfundsøkonomiske effekter af privat lønindeholdelse, 11. april 2006.

Danske Inkassoadvokater
Dansk Inkasso Brancheforening

De samfundsøkonomiske effekter af privat lønindeholdelse

Endelig rapport

11. april 2006

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
SAMMENFATNING	4
KAPITEL 1 HVORDAN PRIVAT LØNINDEHOLDELSE VIRKER	5
1.1. DÅRLIGERE BETALERE GIVER HØJERE PRIS	5
1.2. LØNINDEHOLDELSE VIL ØGE DEN ØKONOMISKE AKTIVITET	7
1.3. LØNINDEHOLDELSE HAR OGSÅ ANDRE KONSEKVENSER	8
KAPITEL 2 BEREGNING AF SAMFUNDSØKONOMISKE EFFEKTER.....	13
2.1. HVORDAN VIRKSOMHEDENS TAB OPSTÅR	13
2.2. PRISEFFEKTER OG BEHANDLING AF USIKKERHED	17
2.3. DEN ØKONOMISKE SIMULATIONSMODEL	18
REFERENCER	21
BILAG A: TEKNISK DOKUMENTATION AF CETM (ENGELSK).....	22
TECHNICAL DOCUMENTATION OF THE CETM	23
THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE CETM	24
THE EMPIRICAL IMPLEMENTATION OF THE CETM	27
REFERENCES	27
BILAG B: DETALJEREDE RESULTATER FRA CETM	28
HOVEDSCENARIUM	29
KONSERVATIVT SCENARIUM	30
AGGRESSIVT SCENARIUM	31
FØLSOMHEDSANALYSE	32

Forord

Foreningen af Danske Inkassoadvokater og Dansk Inkasso Branche forening har bedt Copenhagen Economics undersøge effekterne af privat lønindeholdelse på samfundsøkonomien, herunder på BNP, beskæftigelse og offentlige indtægter. Denne rapport¹ er blevet udfærdiget af seniorøkonom Christian Jervelund, seniorøkonom Henrik Ballebye Olsen, økonom Jonna Olsson og økonom Eske Stig Hansen.

¹ Rapporten er redigeret efter retningslinierne i Copenhagen Economics' skrivepolitik. Vi følger Dansk Sprognævn's anbefalinger og benytter de nye kommaregler som er beskrevet i Retskrivningsordbogens § 45-55.

Sammenfatning

Mange varer bliver i dag leveret til forbrugeren før han eller hun har betalt for dem. Og nogle gange modtager forbrugeren varen, men undlader helt at betale. Det undergraver kreditsystemet. Hvert år udebliver betalinger for 15-20 mia. kr. i Danmark. Foreningen af Danske Inkassoadvokater og Dansk Inkasso Branche forening har bedt Copenhagen Economics undersøge de samfundsøkonomiske konsekvenser af et forslag som skal forbedre kreditsystemet. Med forslaget kan private kreditorer gå til skyldnerens arbejdsgiver og få udlæg i en del af lønnen indtil gælden er betalt. Den mulighed har den offentlige sektor allerede i dag, jf. lovbekendtgørelse nr. 601 af 19. august 1998.

Vi viser at forslaget om private adgang til lønindeholdelse vil føre til store samfundsøkonomiske gevinster. Bruttonationalproduktet vil stige med næsten 9 mia., forbrugsmulighederne med 1,6 mia. og statens skatteindtægter med 5 mia. kr. Forslaget vil skabe 7500 nye jobs. Vores beregninger er baseret på at Danmark vil komme til at ligne Norge med hensyn til betalinger og gældsinddrivelse. Den eneste væsentlige forskel mellem det danske og det norske inkassosystem i dag er at private har adgang til lønindeholdelse i Norge.

De samfundsøkonomiske effekter opstår fordi virksomhederne i dag er nødt til at dække tab fra folk der ikke betaler. Det gør de ved at hæve priserne på deres produkter. Højere priser betyder at forbrugerne køber mindre. Derudover vil en meget høj prisstigning i én sektor og en lavere prisstigning i en anden sektor betyde en skævvridning af økonomien. Fx er telekommunikation og elektricitet meget hårdt ramt af dårlige betalere, så netop disse sektorer vil hæve prisen mest. Vi finder også prisstigninger i handels- og finanssektoren.

Men priserne kan sænkes ved at indføre lønindeholdelse fordi det giver inkassobranchen et langt stærkere middel til at inddrive gæld. I Norge lykkes det at hente mere end 85 procent af gælden hjem. I Danmark er tallet kun 40 procent. Desuden betyder truslen om at hente gælden hjem via lønnen, at nordmændene er bedre betalere end danskerne. Hver gang en dansker skylder 2 kr. i inkasso, så skylder nordmanden kun 1 kr. i inkasso.

Privat lønindeholdelse vil naturligvis give ekstra administration i de virksomheder som beskæftiger dårlige betalere. Vores undersøgelse viser dog at der er tale om små omkostninger som er langt mindre end besparelserne i de afdelinger i virksomhederne der beskæftiger sig med regninger og rykkere. Desuden vil virksomhedernes administrationsomkostninger blive dækket af en ekstraregning til de dårlige betalere.

Vores beregninger er udført på en specielt tilpasset økonomisk simulationsmodel af den danske økonomi, Copenhagen Economics Trade Model, der også har været brugt i store økonomiske analyser for EU-Kommissionen, Verdensbanken, den danske regering og andre internationale institutioner.

Kapitel 1 Hvordan privat lønindeholdelse virker

I dette kapitel ser vi på effekterne af lønindeholdelse. Til dette formål skal vi sætte en (økonomisk) ramme op der vil give os mulighed for at analysere effekterne. Dette gør vi i sektion 1.1. I sektion 1.2 vil vi se på resultaterne fra den økonomiske model. Vi vil også se på andre afledte effekter hvilket er temaet i sektion 1.3.

1.1. Dårligere betalere giver højere pris

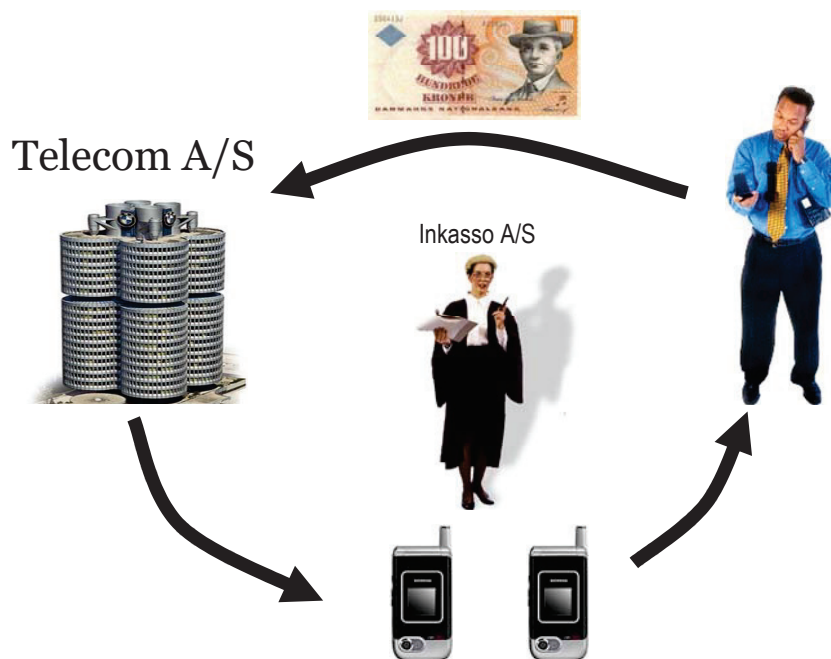
I dette afsnit beskriver vi hvordan lønindeholdelse påvirker virksomheder, forbrugere og lønmodtagere. Dette giver os en relevant samfundsøkonomisk ramme til at beregne hvor store de faktiske effekter af lønindeholdelse er.

Vi starter derfor med at spørge: Hvem bliver påvirket af lønindeholdelse, og hvordan bliver de påvirket? Det første, vigtigste og mest ligefremme svar er at de der beskæftiger sig med inkassosager bliver bedre til at inddrive gæld. Det giver flere penge til virksomhederne, mens de forbrugere der ikke betaler deres regninger får færre penge mellem hænderne. Denne umiddelbare tolkning fører til en lang række afledte effekter som vi nedenfor vil behandle nærmere. Derudover er der også andre direkte effekter af lønindeholdelse, fx på administrative omkostninger og sociale forhold som vi beskriver i sektion 1.3.

Sammenhængen vi vil fokusere mest på, handler altså om at virksomheder vil blive bedre til at opnå betalinger for produkterne de leverer. Samtidig vil enkelte forbrugere ikke længere kunne købe flere varer end hvad de egentlig har tænkt sig at (eller kan) betale for. Vi skal derfor se på et normalt kredsløb af varer og penge mellem virksomheder og forbrugere, jf. Figur 1.1. Som det første sender virksomheden sine produkter ud på markedet. Disse produkter har en brugsværdi for forbrugeren, og hvis prisen er mindre end denne værdi, vil han købe og få produktet. Betingelsen er selvfølgelig at forbrugeren skal betale den angivne pris. Men når selve betalingen forekommer efter levering af varen, er der altid en risiko for at betalingen udebliver.

Manglende betaling vil betyde at der forsvinder penge ud af kredsløbet. Kredsløbet er med andre ord ikke i ligevægt. Forbrugeren har fået mere end hvad han har betalt for, og det overskud modsvares af et underskud hos virksomhederne. Den naturlige konsekvens bliver at virksomhederne reagerer ved at hæve prisen. Så kan alle de der faktisk betaler for produktet få lov til at dække virksomhedens underskud. Nogle forbrugere vil til den nye højere pris ikke længere købe varen, eftersom prisen nu er højere end brugsværdien. Desuden kunne man også forestille sig at virksomhederne vil sanktionere bestemte forbrugergrupper som de ikke vil sælge til, fx gennem kreditvurdering. Resultatet er derfor at der sælges *færre varer* til en *højere pris*. Systemet er til gengæld kommet i ligevægt.

Figur 1.1 Kredsløb af varer og penge

Kilde: Copenhagen Economics

Man skal hæfte sig ved én ting i dette argument. Og det er at tingene skal være i ligevægt. Lad os for eksemplets skyld forestille os to familier der hver køber to mobiltelefoner. Vi forestiller os endvidere at den ene af familierne er "dårlig betaler" hvilket betyder at virksomheden må forlange dobbelt pris. Kun denne regel kan skabe ligevægt i deres regnskab. Godt nok modtager virksomhederne ingen betaling for to mobiltelefoner, men til gengæld får de dobbelt betaling for de resterende to telefoner. Vi antager i første omgang at familierne ikke tilpasser deres efterspørgsel til de højere priser (selv om dette selvfølgelig ikke passer). Økonomer ville i et sådant tilfælde tale om at der kun er *fordelingsmæssige konsekvenser*. Det vil sige at der bliver taget fra de gode betalere og givet til de dårlige uden at det har indflydelse på økonomien.

Den reale økonomiske effekt opstår fordi familierne rent faktisk ikke længere vil købe samme mængde til den højere pris. Den betalende familie efterspørger fx kun én mobiltelefon.² Virksomheden har hverken underskud eller overskud da den stadig får dobbelt pris af den betalende familie, men nu sælges der kun halvt så mange produkter. Beskæftigelsen er lavere, og statens indtægter er lavere. Familierne får også kun halvt så mange produkter og *deres velfærd er derfor faldet*. Dette er det egentlige samfundsøkonomiske problem.

Det er i denne ramme vi skal se inkassobureauer og -advokater og deres virkemidler, fx lønindeholdelse. Jo bedre det lykkes inkassovirksomhederne at få inddrevet virksomhedernes fordringer, desto lavere pris kan virksomhederne sælge til og desto flere varer kommer der på markedet. Med andre ord er inkassovirksomhedernes rolle at genoprette den oprindelige (og samfundsøkonomisk optimale) ligevægt i markedet.³

² Man kan argumentere for at det kun bør være de gode betalere der nedjusterer efterspørgslen. De dårlige betalere kan egentlig være ligeglade, hvis de ved at de aldrig kommer til at betale. Den matematiske løsning bliver lidt anderledes, end hvis vi antager at alle forbrugere reagerer ens på prisstigningen. Det økonomiske indhold er uforandret.

³ Det ligger uden for rammerne af denne rapport at vise, at den oprindelige ligevægt er optimal. Interesserede læsere kan henvises til Jehle og Reny (2001) eller Varian (1992) for en mikroøkonomisk begrundelse. Det

Lønindeholdelse fører ikke kun til bedre betalinger gennem mere effektiv gældsinddrivelse hos inkassovirksomhederne. Lønindeholdelse får også forbrugerne til at tage inkassosager mere alvorligt. Både fordi der på kort sigt vil blive skabt debat om gæld og inkasso, og på lang sigt fordi de fleste vil undgå lønindeholdelse. Der er jo ikke mange der vil vise deres arbejdsgivere at de ikke betaler regninger. Og hvis sagen går hele vejen gennem inkassosystemet skal man ikke kun betale varens pris, men også inkassoomkostningerne. Med andre ord må man forvente at betalingerne vil stige blandt danskerne, hvilket i sig selv er med til at genoprette den optimale markedstilstand. Når graden af ubetalte regninger falder, vil vi tale om "forbedret betalingsmoral".

Vores samfundsøkonomiske analyse vil blive bygget op om denne samfundsøkonomiske ramme. Vi vil nemlig sammenligne to tilstande: Én hvor virksomhederne er nødt til at tage en høj pris, og en anden tilstand hvor betalingerne er bedre, og hvor virksomhederne kan tage en lavere pris. Vi vil bruge faktiske tal der kan udskille effekten fra lønindeholdelse til at foretage denne kvantitative analyse.

1.2. Lønindeholdelse vil øge den økonomiske aktivitet

Vores økonomiske ramme viser at inkassobranchen hjælper til med at opretholde de bedste forudsætninger for en stærk økonomi. Og vi har også forstået at jo bedre midler til inddrivelse af gæld, desto nærmere kan vi komme denne stærke økonomi.⁴ Forbrugerne vil købe flere varer til lavere priser, og priserne afspejler de reelle produktionsomkostninger – ikke andre folks manglende betalinger. Men hvor meget vil den økonomiske aktivitet stige? Er omfanget af ubetalte regninger ikke så lille at det ikke betyder noget i det samlede billede?

Svaret er nej. Inkassobranchen administrerer hvert år adskillige milliarder i ubetalte regninger. Og megen gæld bliver ikke en gang sendt til inkasso. Det samlede tab for danske virksomheder er på godt 0,4 % af den samlede omsætning hvilket svarer til små 10 mia. kr. Der er altså ikke tale om små beløb. Til sammenligning er tallet kun ca. en sjettedel i Norge hvor den eneste forskel netop er muligheden for at benytte privat lønindeholdelse.

Vi finder at der vil være store gevinster for Danmark ved at indføre lønindeholdelse. Bruttonationalproduktet vil stige med 0,6 procent eller ca. 8,6 mia. kr., jf. Tabel 1. På lignende vis vil beskæftigelsen stige med godt 7.500 personer. Også staten vil forbedre sine indtægter fordi der kommer flere i arbejde. Hvis man antager at de 7.500 personer kommer fra gruppen af ledige, vil der derudover være gevinster i form af mindre arbejdsløsheds-understøttelse (ikke inkluderet).

Tabel 1 Effekter på samfundsøkonomien

	Ændring i procent	Ændring i absolutte tal
Bruttonationalprodukt (BNP)	0,6	8,6 mia. kr.
Beskæftigelse	0,3	7.500 personer
Statens indtægter	0,3	5,6 mia. kr.
Velfærd	0,2	1,6 mia. kr.
Løn	0,4	-

Kilde: Copenhagen Economics

centrale i argumentet er at prisen der betales af forbrugerne er præcis lig virksomhedens marginale omkostninger. Det er som angivet ikke tilfældet når virksomhederne tager en merpris pga. manglende betalinger.

⁴ Det betyder ikke at alle virkemidler er velfærdsforbedrende. Fx vil vold måske nok være effektivt, men have så mange andre negative effekter, at det aldrig vil øge velfærden i den danske befolkning.

Alt i alt må vi konkludere at der vil være store gevinster forbundet med at indføre lønindeholdelse. Specielt er det vigtigt at bemærke at velfærden også stiger betragteligt, så der er ikke kun tale om en overførsel fra dårlige til gode betalere.

Disse effekter opstår ikke kun som følge af øget efterspørgsel på produkter med lavere priser, men også på grund af de afledte effekter på andre brancher der får billigere inputs og derved også selv kan producere billigere. Samtidig har vi i beregningerne taget højde for at produktionen af de varer, der aldrig bliver betalt for, er indeholdt i den økonomiske model.

Effekterne er ikke ens for alle brancher. Telekommunikation er hårdt ramt af dårlige betalere og bliver den helt store vinder; de kan øge produktionen og beskæftigelsen med 9-10 %. Også elektricitet og finanssektoren vil opleve pæne fremgange. Derimod vil andre sektorer, fx fremstillingsvirksomheder, kun opleve beskedne ændringer. Faktisk vil nogle af disse være "leverandører" af arbejdstagere til de sektorer med de største gevinster – de oplever altså en svag tilbagegang i beskæftigelsen. Vi viser de sektorfordelte resultater i bilag B.

Vi har beregnet de samfundsøkonomiske konsekvenser af at indføre et sådant prisfald ved hjælp af en simulationsmodel for den danske økonomi. Sammen med dette prisfald har vi også taget højde for at de dårlige betalere nu får færre penge mellem hænderne og kan købe mindre. Modellen er bygget på op omkring tal fra den anerkendte GTAP-database,⁵ og vi beregner prisstigninger ud fra inkassobranchens tal i Danmark og Norge.

Der er naturligvis en vis usikkerhed i vores resultater. Derfor har vi gennemført en følsomhedsanalyse. Det har vi gjort ved at sætte flere scenarier op hvor vi skruer på de bagvedliggende tal. Vi laver et scenarium der er meget konservativt og hvor fx inddrivelsesprocenten kun forbedres lidt. Tilsvarende laver vi et mere aggressivt scenarium hvor inddrivelsesprocenten bliver meget bedre. Ingen af tallene er dog sat urealistisk højt eller lavt.

På denne måde har vi skabt et interval for de økonomiske effekter. Den nedre grænse på bruttonationalproduktet lader til at gå ved 0,2 procent mens den øvre ligger helt oppe ved 1,2 procent (oprindelig effekt var på 0,6 procent). På beskæftigelsen er de tilsvarende tal 2.000 personer og 14.000 personer. Flere resultater fra de to scenarier kan findes i bilag B. I samme bilag findes også den systematiske følsomhedsanalyse.

1.3. Lønindeholdelse har også andre konsekvenser

Vi har i det ovenstående set hvordan dårlige betalere giver højere priser og lavere velfærd. I dette afsnit vil vi se på andre effekter af lønindeholdelse. Det er også effekter som kan have indflydelse på samfundsøkonomien, men som er sekundære i forhold til prisseffekten. Nedenfor viser vi at de samfundsøkonomiske effekter er små og samlet set positive. Hvis disse var blevet inkluderet i modelberegningerne ovenfor, havde vi fået endnu større effekter. Vi starter med at beskrive effekten på virksomhedernes administrative omkostninger for derefter at se på sociale aspekter og arbejdsudbud.

Administrative omkostninger

Lønindeholdelse giver færre omkostninger til regningsopkrævning og inkasso, såvel som større administrative omkostninger hos de virksomheder som skal foretage lønindeholdelse.

Omkostningerne til regningsopkrævning og udskrivning af rykkere bliver mindre fordi betalingsmoralen bliver bedre når folk ser en risiko for lønindeholdelse. Danskerne bliver med andre ord bedre og hurtigere til at betale deres regninger. Effekten kommer ikke kun gennem

⁵ Se Dimaranan og McDougall (2005)

risikoen for definitivt at tage pengene, men også gennem bedre oplysning og moral hos danskerne.

Når kunderne får bedre betalingsmoral, vil virksomhederne blive lettet for en byrde: Administration af ubetalte regninger. Mange virksomheder har egne afdelinger der står for at indsamle ubetalte regninger, udsende rykkere og videresende sager til egentlige inkassovirksomheder. Selv om nogle af omkostningerne kommer ind via rykkergebyrer, er det dog langt fra alle. Det kan vi se netop fordi ikke alle rykkere bliver betalt. Og set fra et samfundsøkonomisk perspektiv er disse aktiviteter ikke i sig selv værdi- og velfærdsskabende – uanset hvem der måtte bære omkostningerne. Så hvis danskerne blev bedre til at betale til tiden, ville afdelingerne for rykkere kunne bruges til mere produktivt arbejde.

Vores beregninger viser at effekten på betalingsmoralen er meget vigtig, jf. Kapitel 2. Derfor kan vi også forvente at der gennem denne vej vil være en signifikant reduktion i de administrative omkostninger.

Arbejdsgivernes omkostninger stiger når de skal administrere lønindeholdelse. De virksomheder der har dårlige betalere ansat skal bruge tid på at fordele løn ud på forskellige konti. Det har af Dansk Industri og Dansk Handel & Service været anført at disse administrative byrder er meget uønskede.⁶ Man skal dog huske på at hvis man pålægger administrationsafgift (ligesom med rykkergebyrerne), er det i hvert fald ikke virksomhederne der mister noget på ordningen. Det er derimod den dårlige betaler selv der skal bære omkostningerne.

Desuden kan man forestille sig forskellige praktiske løsninger der reducerer de administrative omkostninger. Fx kan det styres gennem trækprocenten, og så er det Told & Skat der skal sørge for den videre fordeling af pengene. Men ligesom administration af ubetalte regninger ikke er værdiskabende arbejde (for forbrugerne), vil der også her altid være tale om en samfundsmæssig belastning.

Vi anslår at der skal benyttes væsentlig mindre tid på at fordele lønnen ud, end man i dag bruger på administration af ubetalte regninger. Så når man sammenligner de to effekter på administrative omkostninger, kan man være ret sikker på at nettoeffekten er en reduktion.

Hvem er de dårlige betalere

Lønindeholdelse vil selvfølgelig ramme dem der ikke betaler deres regninger. Men hvem er disse personer? Inkassovirksomheden Lindorff A/S i Norge udfører løbende statistiske analyser der bl.a. beskriver de socio-demografiske forhold omkring dårligere betalere, og disse tal vil vi se nærmere på. Inkassobranchen i Danmark har bekræftet at statistikkerne fra Norge er sammenlignelige med Danmark.⁷

Vi ser på de seneste tal fra Lindorff-analysen 2005 med fokus på tre aspekter hos de dårligere betalere: alder, køn og indtægter. På den måde kan vi trække nogle kendetegn ved den typiske dårlige betaler frem.

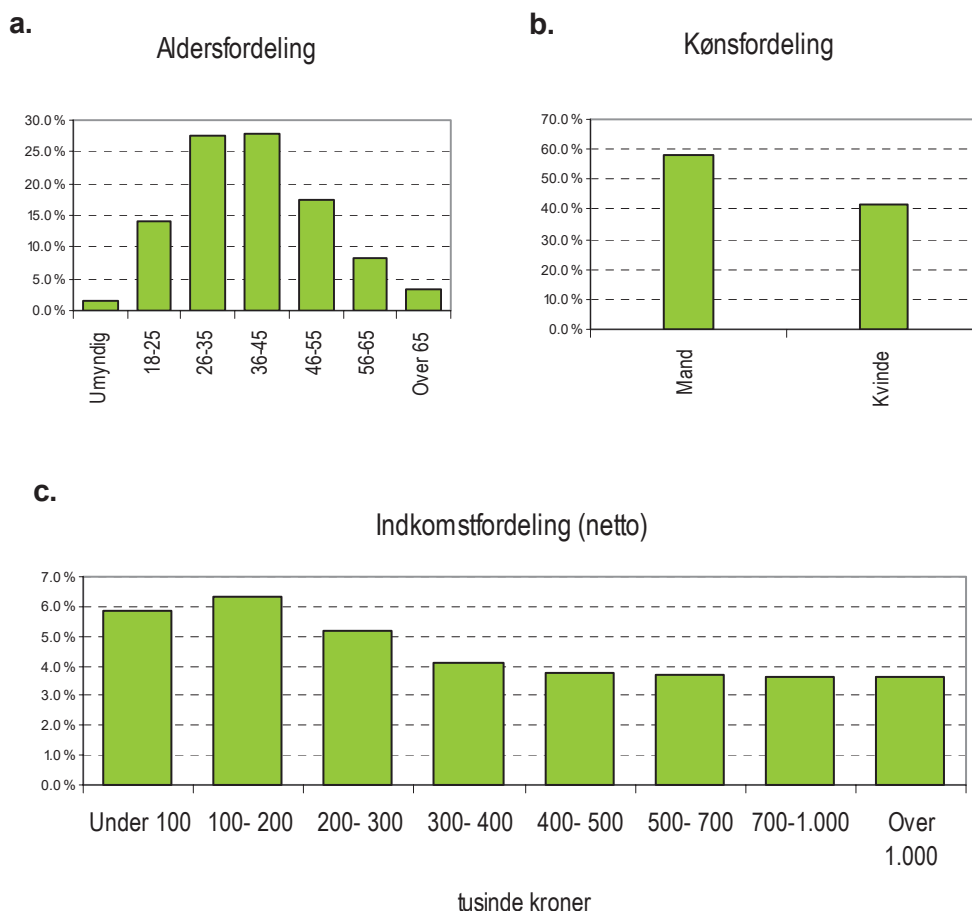
Lindorff-analysen viste at unge er dårligere betalere end ældre, jf. Figur 1.2.a., og at mænd er dårligere end kvinder, jf. Figur 1.2.b. Analysen viste også at indtægtsniveauet ikke betyder ret meget for betalingsmoralen. Ca. 4 % af alle personer med en nettoindkomst på 300 000 NKR

⁶ Se fx Børsen, torsdag d. 17.2.2005.

⁷ Bemærk dog at vi senere vil vise at der er markante forskelle i *mængden* af sager. Her er der kun tale om at beskrive befolkningsgruppen mht. alder og indtægt, og i disse statistikker er Danmark og Norge som sagt meget ens.

har ikke betalt deres regninger. I modsætning ligger de dårligst socialt stillede på 6 %, jf. Figur 1.2.c. Der er selvfølgelig forskel, men den er ikke så stor som man kunne have forventet.

Figur 1.2 Socio-demografiske kendetegn ved dårlige betalere

Kilde: Lindorffanalysen og Copenhagen Economics

Note: Aldersfordelingen og kønsfordelingen er beregnet i forhold til antal sager sammenholdt med alle sager. Indkomstfordelingen er beregnet som antal personer med gæld i en given indkomstgruppe i forhold til det samlede antal personer i denne gruppe. Der er tale om nettoindkomster.

Konklusionen er at den dårlige betaler findes blandt arbejdsdygtige mænd og kvinder i alle indkomslag. Det er altså ikke kun de svagest socialt stillede vi finder i statistikkerne. Det er personer med en god mulighed for at betale regningerne. Men hvorfor gør de det så ikke? Vi vil prøve at give et par svar.

Én god forklaring kunne være at inkassosager er noget der rammer alle pga. "almindeligt rod". Man glemmer det simpelthen. Men det er også klart at hele forklaringen ikke kan ligge her. Som regel får man flere rykkerbreve udsendt før sagen går til inkasso – og skulle den yngre del af befolkningen virkelig være mere glemsom end den gamle?

Der ligger måske mere forklaringskraft i at inddеле skyldnerne i to grupper: Én gruppe der har svært ved at styre privatøkonomien, og en anden gruppe der prøver at udnytte kreditkøb til sin egen fordel. Den første gruppe har moralen i orden, men de er dårlige til at gennemskue smarte forretningsmetoder, har svært ved at lave budgetter og er måske også dårlige til det praktiske omkring betalinger. Denne gruppe vil sandsynligvis være overrepræsenteret blandt de socialt dårligst stillede. Den anden gruppe er den direkte modsætning. De ved hvad de gør, de kender alle regler omkring inkasso, men er ikke tynget af moral. Denne gruppe vil nok være

jævnere spredt ud over indtægtsgrupperne. Tilsammen forklarer disse to grupper altså også, hvorfor der er lidt flere dårligt stillede personer blandt skyldnerne.

Hvor den første gruppe primært har brug for hjælp og struktur, har den anden gruppe brug for påtryk. Lønindeholdelse kan – med de rette understøttende love – være et effektivt middel til at løse begge problemer. Lønindeholdelse giver i sig selv struktur og påtryk. Og hvis der dertil kommer tilbud om hjælp til budgetplanlægning hos de identificerede skyldnere kan man komme meget langt.

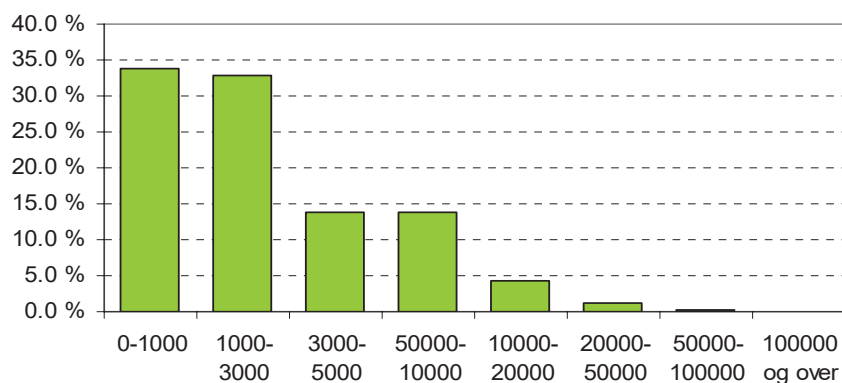
Arbejdsudbud

Økonomisk teori siger at lønnen påvirker arbejdsudbuddet. Er lønnen høj, vil flere søge i arbejde, og de som er i job vil måske også tage overarbejde.⁸ Omvendt burde en lønreduktion føre til et mindre arbejdsudbud. Og lønindeholdelse er jo netop en tvungen lønreduktion i en given periode.

For at argumentet skal have empirisk betydning skal der dog være tale om en signifikant lønreduktion. Beslutningen om at opsiges sit arbejde for at overgå til understøttelse skal være meget godt begrundet. Fx er det svært at forestille sig at en arbejdstager der mister en del af månedslønnen vil holde op med at arbejde og dermed miste lønnen mange gange i fremtiden – arbejdet er jo ikke kun sagt op for en måned!

Lindorffs analyse viser at langt de fleste fordringer ikke overstiger 10.000 kr. Og kun ca. 1,4 % af sagerne er større end 20.000 kr. Dertil skal man så lægge inkassoomkostninger, men disse overstiger meget sjældent 10.000 kr. Selv med summen af disse beløb (30.000 kr.) må det anses for at være en nedre grænse for, hvornår arbejdstagerne begynder at overveje opsigelse. Det vil med andre ord sige at det kun er en meget, meget lille del af de dårligere betalere som reelt ville overveje at mindske arbejdsudbuddet, jf. Figur 1.3.

Figur 1.3 Fordeling af gældsposter over hovedstolsintervaller

Kilde: Lindorff A/S og Copenhagen Economics

Note: Søjlerne angiver hvor stor en procentdel af alle sager der falder inden for et givet interval mht. størrelsen af hovedstolen.

Desuden vil den negative arbejdsudbudseffekt kun opstå hvis man bliver trukket i arbejdsløn, men ikke i dagpenge og andre sociale ydelser. Er arbejdsløsheds-understøttelse derimod også grundlag for lønindeholdelse, så kan den dårlige betaler ikke undvige kravet, uanset hvordan arbejdsudbuddet tilpasses. Kun sort arbejde forbliver en mulighed. Det er altså ikke ligegyldigt, hvordan man praktisk implementerer lønindeholdelse.

⁸ Argumentet skal dog ikke overdrives da arbejdsudbudskurver potentielt kan være "backward-bending" – se Varian (2002). Dvs. mere løn gør folk så rige, at de vil holde mere fri.

Lønindeholdelse kan også have en positiv effekt på arbejdsudbudet. Personer der bliver trukket et par tusinde kroner en måned eller to vil sikkert overveje at kompensere for tabet netop ved at tage overarbejde. De har faste regninger, fx husleje, der skal betales, og overarbejde vil sikkert anses som en god mulighed for at genvinde det tabte. På lignende vis vil de personer som hidtil har været tilfredse med at leve på understøttelse, måske genoverveje deres økonomiske situation og søge arbejde.

Overordnet må vi dog konkludere, at uanset om det er den positive eller negative effekt på arbejdsudbuddet der dominerer, så vil den samfundsøkonomiske betydning være minimal. Det er fordi beløbene simpelt hen er for små til at have nogen betydelig effekt på arbejdsudbuddet. Vi inkluderer derfor ikke denne effekt i vores kvantitative analyse.

Kapitel 2 Beregning af samfundsøkonomiske effekter

I dette afsnit går vi mere i dybden med de økonomiske beregninger. Som det første sætter vi en forløbskæde op der går fra køb af en vare til inddrivelse gennem inkasso. Det er temaet i sektion 2.1. I den efterfølgende sektion vil vi ud fra forskellige statistiske kilder finde den rette størrelsesorden for hver af forløbskædens led og dermed også de samlede prisseffekter. Det er disse prisseffekter vi vil benytte i den økonomiske simulationsmodel som vi beskriver i sektion 2.3.

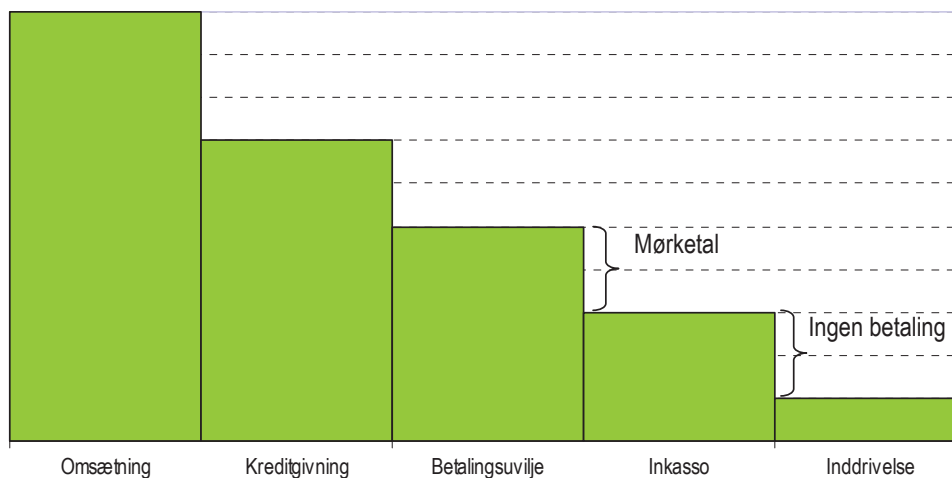
2.1. Hvordan virksomhedens tab opstår

Vi vil i dette afsnit se hvilke aspekter der vil blive berørt af lønindeholdelse, og vi vil knytte disse til virksomhedens tab. For at kunne give et realistisk billede må vi tage udgangspunkt i de økonomiske transaktioner mellem kunder, virksomheder og inkassoselskaber. I vores tilgang bryder vi årsagskæden op i flere dele for at fange alle de mikroøkonomiske aspekter af lønindeholdelse. På denne måde kan vi få et meget nuanceret billede af virkemåden og samtidig en fornuftig ramme til at gennemføre den økonomiske konsekvensvurdering af lønindeholdelse. Desuden sikrer denne opdeling at den empiriske analyse bliver mere troværdig, idet vi er nødt til at arbejde med disaggregerede tal, og vi hele tiden må forholde os til rimeligheden i hver delberegning.

Vi har valgt at opdele virksomhedens tab ud fra de skridt en gennemsnitlig betalingsgang gennemgår. Dette illustrerer vi i Figur 2.1.⁹ Udgangspunktet for beregningen af virksomhedens tab er selvfølgelig den omsætning virksomheden har i et givet år. Omsætningen skal altså forstås som værdien af alle solgte produkter – også de der aldrig bliver betalt for.

For at et tab i forbindelse med manglende betaling overhovedet kan opstå må der nødvendigvis være tale om en eller anden form for kreditgivning fra virksomhedens side. Dette varierer meget mellem brancher. Fx vil man i telekommunikationssektoren som hovedregel opleve at ydelsen leveres før betalingen, og der er dermed altid tale om kreditgivning. I andre brancher, fx detailhandlen, vil kreditgivning mere være en ekstraydelse der kun benyttes af en mindre andel af kunderne. Kreditgivning vil således variere mellem 0-100% af den totale omsætning, jf. anden søjle i Figur 2.1

⁹ Hver bjælke udgør et aspekt som vil blive påvirket af lønindeholdelse – enten direkte eller gennem markederne. Højden af bjælkerne skal ikke tillægges nogen betydning, da figuren ikke er baseret på rigtige tal.

Figur 2.1 Betalingsgangen og virksomhedens tab

Kilde: Copenhagen Economics

Note: Figuren er baseret på fiktive størrelser.

Af den kredit virksomheden yder er der altid en del der ikke bliver betalt i første omgang. Når vi benytter udtrykket "første omgang", menes der at virksomheden selv har gjort hvad den kunne, fx sendt tre rykkerbreve, uden det dog har ført til betaling. Næste skridt er derfor at gå til professionel inkasso eller lade sagen falde. Hvor stor en andel af den samlede kreditmasse der ikke betales tilbage bliver afgjort af forbrugernes betalingsuvilje.¹⁰ Jo højere betalingsuvilje, desto flere ubetalte regninger.

Før vi kan betragte inddrivelserne må vi dele puljen af ubetalte regninger op i de der rent faktisk sendes videre til inkasso og de der aldrig følges op på. De krav der aldrig følges op på benævner vi "mørketal" mens de der sendes til inkasso får betegnelsen "inkasso". Mørketallet er altså et direkte tab for virksomheden.

Endelig skal vi så betragte hvor mange af de krav som bliver sendt til inkasso der rent faktisk bliver inddrevet. Dette er afhængigt af inkassobureauernes og -advokaternes effektivitet og man beskriver ofte denne effektivitet i form af en "inddrivelsesprocent" – dvs. hvor stor en andel af kravene inkassobranchen er i stand til at få indbetalt. Virksomhedens tab kan nu opgøres som forskellen mellem summen af regninger før inkasso fratrasket inddrivelserne eller alternativt som mørketallet plus de inkassokrav hvor man aldrig opnår betaling ("Ingen betaling").

Dette forløb beskriver de skridt en betalingsgang kan gå igennem (langt de fleste betalinger kommer heldigvis aldrig videre end det andet skridt), og giver samtidig forskellige grunde til at virksomheden oplever et tab. Vi vil i det efterfølgende definere hver kategori (kreditgivning, betalingsuvilje, inkasso og inddrivelse) som en procentsats der beregnes i forhold til den forudgående kategori. Fx vil en betalingsuvilje på 2% betyde at 2% af virksomhedens kredit ikke bliver betalt i første omgang. På samme måde vil inddrivelsesprocenten være lig med "kr. inddrevet" divideret med "kr. til inkasso".

Vi har med det ovenstående sat en ramme op for at måle virksomhedernes tab. Vi vil beskrive hvordan procentsatserne påvirker størrelsen af virksomhedens tab. Det gør vi ud fra *ceteris*

¹⁰ Betalingsuvilje er vores betegnelse for det omvendte af betalingsmoral.

paribus-princippet; dvs., vi ændrer kun én procentsats og lader de andre være konstante. Desuden beskriver vi hvordan lønindeholdelse påvirker hver procentsats.

Som det første betragter vi kreditgivningens effekt på tabet. Jo større kreditgivning der ydes fra en virksomhed, desto større kreditmasse og desto flere ubetalte regninger. Større kreditgivning giver større tab. Vi forventer samtidig at kreditgivningen stiger hvis man indfører lønindeholdelse fordi kreditorerne er mere sikre på at få deres tilgodehavender igen.

Når vi ser på betalingsuviljen, er det klart at tabet vil blive større hvis betalingsuviljen stiger. Jo flere dårlige betalere, jo større tab for virksomhederne. Lønindeholdelse vil føre til færre dårlige betalere. Debitorerne ved at de kommer til at betale på et eller andet tidspunkt. Og eftersom inkassogebyrer og retsafgifter også vil blive en del af den endelige betaling ved lønindeholdelse, er incitamentet til at betale med det samme væsentlig større. Når betalingsuviljen falder, vil virksomhedens tab altså også falde.

Ser vi på mængden af sager der går til inkasso, skal vi huske på at alternativet er at lade fordringerne falde. Hvis man vælger *ikke* at gå til inkasso, oplever man altså et fuldt tab med det samme. Gik man i stedet til inkasso ville (gennemsnitlig set) nogle af pengene komme tilbage. Jo flere der går til inkasso, desto mindre bliver tabet altså. Samtidig må vi forvente at brugen af inkasso stiger hvis man indfører lønindeholdelse. Dette vil formentlig ske af to grunde. For det første vil øget opmærksomhed om inkasso få virksomhederne til at forfølge flere krav. For det andet bliver inkassoadvokaterne mere effektive og efterspørgslen efter deres ydelser vil stige. Lønindeholdelse vil ad denne vej give et mindre tab.

Endelig kommer vi til inddrivelsesprocenterne. Det er ligefremt at højere inddrivelser giver mindre tab. Ser vi på effekten fra lønindeholdelse er det igen klart at inddrivelserne vil stige. Lønindeholdelse hjælper inkassoadvokater og -bureauer til at hente flere penge ind til virksomhederne som oplever et mindre tab.

Vi opsummerer effekterne som vi har diskuteret ovenfor i Tabel 2. Først beskriver vi effekten på virksomhedernes tab. Et "+" markerer en stigning. Dernæst spørger vi: Hvordan vil procentsatsen ændres når vi indfører lønindeholdelse? Kombinerer man disse to effekter får man et billede af hvordan virksomhedens tab bliver påvirket af lønindeholdelse.¹¹

Tabel 2 Lønindeholdelse og virksomhedernes tab

Kategori	Effekt på virks. tab	Effekt fra lønindeholdelse
Kreditgivning	+	+
Betalingsuvilje	+	-
Inkasso	-	+
Inddrivelse	-	+

Kilde: Copenhagen Economics

Note: Effekt på virks. tab angiver fortegnet på ændringen i virksomhedens tab når procentsatsen i den givne kategori øges. Dvs. et "+" betyder at tabet vil *stige* hvis kategoriens procentsats øges. Effekt fra lønindeholdelse angiver hvordan vi forventer procentsatsen vil ændre sig når man indfører lønindeholdelse. Et "+" betyder derfor at kategoriens procentsats vil *stige* når lønindeholdelse bliver indført.

Vi vil nu se på størrelsesordenen af de forskellige procentsatser. Specielt vil vi prøve at give et bud på størrelsen med og uden lønindeholdelse. Til dette formål vil vi bruge data fra både Danmark og Norge. De danske tal vil som bekendt beskrive tilstanden *uden* inkasso. Omvendt vil Norge der har de samme inkassoregler som Danmark (undtagen lønindeholdelse) blive brugt til at beskrive tilstanden *med* lønindeholdelse.

¹¹ Bemærk at ændringen i tabet som følge af lønindeholdelse kan findes som produktet af de to fortegn angivet i tabellen, hvor $++ = +$ og $+- = -$.

Sammenligningen med Norge udgør det bedste bud på en slags før-efter effekt. Der findes meget få nationer i verden der ligner hinanden så meget som netop Danmark og Norge. Og da specielt når man fokuserer på inkassomarkedet. Det er på den anden side heller ikke et perfekt mål da to samfund aldrig reagerer helt ens på det samme tiltag.

Tabel 3 Estimer med og uden lønindeholdelse

Kategori	Uden løn- indeholdelse (Danmark)	Med løn- indeholdelse (Norge)	Kilde
Kreditgivning	Varierer mellem brancher	Op til 20 % mere end DK	Norges Statistiske Sentralbyrå, Danmarks Statistik og Lindorff A/S
Betalingsvilje	ca. 11 %	ca. 7 %	www.inkasso.no , Norges Statistiske Sentralbyrå, Danmarks Statistik og Lindorff A/S
Inkasso	80 %	98 %	S. Schwærter, B.-A. Knold og P.L. Smith
Inddrivelse	40%	85%	www.inkasso.no , S. Schwærter og P.L. Smith

Kilde: Copenhagen Economics

Kreditgivning som procent af omsætning vil variere meget mellem brancher. Vi angiver derfor ikke et tal, men fastslår at kreditgivningen generelt er op til 20 % højere i Norge, jf. Tabel 3. Dette er baseret på en sammenligning af omfanget af kreditkøb fra Danmarks Statistik og Norsk Statistisk Sentralbyrå. Det er tvivlsomt om alle 20 % kan føres tilbage til lønindeholdelse, men i hvert fald giver det en klar indikation af at kreditvilligheden bliver større. Hvis vi overvurderer effekten på kreditvilligheden vil det alt andet lige give mindre samfundsøkonomiske gevinster i den økonomiske model og vi får altså et konservativt bud.

I Norge ligger betalingsviljen på ca. 7 % ud fra beregninger på de seneste statistikker, jf. Tabel 3. Det kan umiddelbart lyde af meget da man kan forlades til at tro at 7 ud af 100 regninger bliver sendt videre til inkasso. Men dette er ikke en korrekt fortolkning af det angivne tal. For det første er det ikke af *alle* regninger, men af alle regninger hvor kunden har fået kredit. For det andet kommer tallet fra specifikke sektorer, bl.a. telekommunikation og elektricitet, der er allerhårdest ramt af ubetalte regninger. Det er netop de sektorer vi giver højere priser i den økonomiske simulationsmodel – alle andre sektorer vil i vores beregninger slet ikke få gavn af lønindeholdelse. I virkeligheden vil de andre sektorer selvfølgelig også opleve gevinster, men gevinsterne er mindre, og vi har derfor ikke taget dem med. Det ville have givet større samlede økonomiske effekter også at inkludere de andre sektorer. For det tredje er tallet baseret på regningers størrelse og dermed kan få store regninger godt bidrage meget til procentsatsen. Og det er da også typisk de store elektricitets- og telefonregninger som kunderne er mindst villige til at betale. Set i den sammenhæng er 7 % altså ikke overvældende. Sammenligner vi med det danske tal på ca. 11 % ser vi at betalingsmoralen er væsentlig dårligere i Danmark end i Norge. Det er klart at lønindeholdelse spiller en væsentlig rolle i denne sammenhæng.

Andelen der går til inkasso ligger med 80 % noget lavere i Danmark end i Norge hvor så godt som alle krav bliver behandlet. Det er selvfølgelig en konsekvens af at nordmændene har bedre midler i form af lønindeholdelse til at inddrive gælden. Nordmændene har en empirisk inddrivelsesprocent på 85-90 % sammenlignet med Danmarks 40 %. Disse informationer er hentet fra inkasso-branchen i Norge og Danmark. De er desuden blevet verificerede ud fra bruttostatistikker.

Ud fra disse procentsatser er det nu muligt at beregne det gennemsnitlige tab for hver sektor.¹² Dette vil blive temaet i det næste afsnit hvor vi også vil se på muligheden for at behandle den usikkerhed der ligger i at sammenligne tal fra to forskellige lande.

2.2. Preiseffekter og behandling af usikkerhed

Vi vil nu beregne virksomhedens tab og dermed hvor meget de er nødt til at hæve deres pris. Da virksomhederne på lang sigt ikke kan tåle at lide tab – ellers ville de jo gå fallit – er tabet og priseffekten altid identisk. Vi vil derfor bruge de to forskellige betegnelser om nøjagtig den samme størrelse. Men fordi vores fokus nu er mere på at finde (u)ligevægte i de økonomiske markeder, vil vi i højere grad benytte betegnelsen "priseffekt". I dette afsnit vil vi også kigge nærmere på hvordan de udregnede procentsatser fra sektion 2.1 fører til et tab for virksomhederne i hver af de relevante sektorer. Og endelig vil vi se hvordan vi kan beskrive usikkerheden i vores beregninger ved at sætte forskellige scenarier op.

Som det første begrænser vi analysen til kun at omhandle fire sektorer: telekommunikation, elektricitet, handel og bank/finans. Det er langt de vigtigste sektorer for inkassobranchen. Med denne afgrænsning antager vi altså at der ikke vil opstå økonomiske gevinster i andre end disse fire sektorer hvilket isoleret set betyder at vi vil undervurdere de samlede økonomiske konsekvenser.

Tabel 4 Sektorer i analysen

Sektor	Typiske ydelser med manglende betaling
Telekommunikation og Transport	Mobilabonnementer, telefonopkald, forsendelse af pakker og breve
Elektricitet	Levering af elektricitet
Handel	Alle former for leverede varer, fx møbler. Varer købt på kredit, fx elektroniske produkter
Bank og Finans	Udlån

Kilde: Copenhagen Economics

Som det næste vil vi beskrive hvordan vi håndterer usikkerhed. Usikkerhed opstår af to grunde: For det første har vi ikke altid haft perfekt information til at beregne de enkelte procentsatser, fx er inddrivelsesprocenten i Danmark inkassobranchens eget bud. For det andet vil der altid være usikkerhed om hvordan et samfund reagerer på en politikændring. Fx vil meget medieomtale af indførelsen af lønindeholdelse sikkert føre til bedre betalingsmoral både på kort og lang sigt end hvis inkassotemaer ikke kommer op i medierne. Sådanne aspekter er nærmest umulige at kende på forhånd.

Den første måde vi behandler usikkerhed på er ved at være konservative. Når vi står overfor et valg, vælger vi altid den mulighed som vil give den mindste endelige effekt. Fx forsøger vi ikke at beregne priseffekter i alle de sektorer hvor vi ikke har et solidt datagrundlag – vi udelader dem helt fra analysen.

Den anden måde vi behandler usikkerhed på er ved at gennemføre de økonomiske konsekvensberegninger flere gange på forskellig vis. For det første laver vi forskellige scenarier hvor vi justerer de beregnede procentsatser både opad og nedad så vi får forskellige økonomiske resultater. For det andet laver vi en følsomhedsanalyse hvor alle parametre i den økonomiske model såvel som de beregnede priseffekter ændrer sig tilfældigt indenfor rammerne af en statistisk model.

Vi vil her beskrive hvordan vi har sat tre forskellige scenarier op. Hvert scenarium bygger på den samme økonomiske model, men varierer mellem de beregnede priseffekter. Og

¹² Det kræver selvfølgelig også viden om omsætningen i de enkelte sektorer. Vi bruger tallene fra GTAP-databasen (se Dimaranan og McDougall, 2005) som vi først har sammenholdt med tal fra Danmarks Statistik.

priseffekterne varierer fordi vi gør os forskellige antagelser om størrelsen af inddrivelsesprocenten, mørketallet osv.

Det vigtigste scenarium er det hvor vi giver det databaserede bedste bud på priseffekten. Det vil være de tal vi tror mest på, men vi ved også det er konservativt. Derefter definerer vi to andre scenarier: Ét der vil give større økonomiske effekter og ét der vil give mindre. Dette gør vi ved at justere hver enkelt procentsats opad henholdsvis nedad til det akkurat stadig synes at have en realistisk størrelse. Men det er dermed også klart at disse to scenarier indeholder vores subjektive betragtninger af den økonomiske virkelighed. Ideen bag disse tal er at konstruere et interval for de samfundsøkonomiske gevinster inden for hvilket vi kan være ret sikre på at den faktiske effekt findes.

I Tabel 5 viser vi hvilke tal der er blevet brugt i de forskellige scenarier. Desuden viser vi hvor stort tabet er i hver sektor som en procent af sektorens samlede omsætning. Denne procentsats er betydningsfuld i den videre analyse da det er den der vil blive brugt som input i den økonomiske simulationsmodel.

Tabel 5 Scenarier og priseffekter (%)

Lønindeholdelse	Empirisk beregnet		Konservativt		Aggressivt	
	Med	Uden	Med	Uden	Med	Uden
procent						
Parametre						
Kreditvillighed		+ 20		+ 30		+ 10
Betalingsvilje	7	11	6	7	8	16
Inkasso	98	80	95	75	100	77
Inddrivelsesprocent	85	40	80	50	92	38
Priseffekter						
Telekom & Transport	0,9	5,6	1,2	2,3	0,7	9,3
Elektricitet	0,5	3,1	0,6	1,5	0,3	4,8
Handel	0,3	1,6	0,4	0,7	0,2	2,6
Bank & Finans	0,3	1,6	0,3	0,6	0,2	2,9

Kilde: Copenhagen Economics

2.3. Den økonomiske simulationsmodel

I dette afsnit vil vi give en ikke-teknisk beskrivelse af den økonomiske simulationsmodel. Vi vil forklare hvordan de beregnede højere priser har betydning for virksomheder og husholdninger i modellen og for det endelige modelresultat. Den tekniske beskrivelse af modellen findes i Bilag A.

Vi har i de ovenstående afsnit set hvordan manglen på lønindeholdelse fører til dårligere gældsinddrivelse og dårligere betalingsmoral, hvilket giver et tab hos virksomhederne. Dette tab dækker de ind ved at forlange højere priser for deres produkter. Vi har også beregnet hvor meget højere de må sætte deres priser. Samtidig har vi set at hvis man indfører lønindeholdelse, vil virksomhederne kun opleve et meget beskedent tab pga. dårlige betalere. Dermed har vi to priseffekter afhængig af hvilken politik man vil føre. Idéen i den videre analyse er at bruge en økonomisk model der beskriver hele den danske samfundsøkonomi (inklusive handelspartnere) til at beregne den økonomiske aktivitet i hvert af de to tilfælde. Til dette formål benytter vi Copenhagen Economics Trade Model (CETM); en simulationsmodel der er et resultat af mange års forskning og stadige forbedringer. CETM er et af de stærkeste værktøjer man kan forestille sig til denne slags analyser.

For det første bygger modellen på økonomisk teori. Der findes forbrugere med præferencer for de forskellige varer, og der findes virksomheder med ønske om at sælge de mest profitable varer. Forbrugere og virksomheder mødes på et marked hvor varerne får en pris bestemt af udbud og efterspørgsel. Forbrugerne tjener penge ved at gå på arbejde i virksomhederne og

ved at modtage aktieudbytter. Med andre ord: CETM beskriver alle flows af varer, penge, kapital og arbejdskraft sådan som økonomer altid tænker sig det ser ud. Dermed bliver modellen teoretisk konsistent, hvilket ikke er tilfældet med alle makroøkonomiske modeller.¹³

For det andet er modellen bygget på virkeligheden. Den er langt mere end bare økonomisk teori, idet alle relationer bliver afstemt med de faktiske tal. Dvs. modellen beskriver ikke kun at der handles med fx æbler og bananer, men også i hvor store mængder og til hvilken pris. Og disse tal er virkelighedens tal. Dette er selvfølgelig grundlaget for at vi kan beregne den økonomiske aktivitet i Danmark. I Boks 2.1 giver vi en lidt mere detaljeret beskrivelse af modellens opbygning og sammenhænge.

Boks 2.1 Beskrivelse af Copenhagen Economics Trade Model (CETM)

Modellen er en statisk AGL-model, der beskriver Danmark som en lille åben økonomi. Modellens datagrundlag er GTAP6-databasen (se www.gtap.org) med 2001 som basisår. Det er i princippet en global model, der bl.a. indeholder en detaljeret beskrivelse af EU-15-landene. I beregningen af de samfundsøkonomiske konsekvenser fokuserer modellen imidlertid på den danske økonomi. Modellen indeholder en detaljeret branchefordeling, og er derfor velegnet til analyser som denne, hvor det er centralt at beskrive hvordan ændringer i én indenlandsk branche påvirker andre indenlandske brancher gennem afledte spillover-effekter.

På produktionssiden antages profitmaksimering og fuldkommen konkurrence på alle markeder. Alle virksomheder har den samme grundlæggende omkostningsstruktur. Produktionen i hver branche foretages ved hjælp af kapital, arbejdskraft og forbrug af halvfabrikata. Først vælger virksomhederne det rette miks af kapital og arbejdskraft (værditilvækst) som derefter sammensættes med halvfabrikata. Det antages at virksomhederne substituerer mellem arbejdskraft og kapital med en substitutionselasticitet på 1, og substitutionselasticiteten mellem værditilvækst og halvfabrikata er også på 1.

Forbrugssiden i modellen er beskrevet ved en nyttemaksimerende repræsentativ husholdning, som er udstyret med et fast beholdning af kapital. Arbejdskraften bestemmes endogent.

Kilde: Copenhagen Economics.

Selv om CETM er bygget op om (mikro)økonomiske subjekter som forbrugere, arbejdstagere og virksomheder er den ideel til at beskrive forandringer i de makroøkonomiske størrelser såsom BNP og beskæftigelse. Det er selvfølgelig fordi modellen indeholder *alle* virksomheder og forbrugere og det derfor er uproblematisk at summere op.¹⁴ Og fordi modellen selvfølgelig også har en offentlig sektor kan vi beregne ændringer i fx skatte- og momsprovenu.

Opbygningen af CETM gør at den er allerbedst til at beskrive langsigteffekterne af lønindeholdelse. Når vi sætter priserne ned (pga. lønindeholdelse) i udvalgte sektorer vil forbrugerne og virksomhederne i modellen umiddelbart tage dette til efterretning og købe henholdsvis producere mere af de vedrørte produkter. Sådan vil det selvfølgelig ikke foregå i virkeligheden. Her kunne man forestille sig at der går noget tid før virksomhederne har forstået at de tager for høj en pris. Måske vil de ikke af sig selv sænke prisen. Men der vil på et eller andet tidspunkt være aktører der opdager at virksomhederne i de givne sektorer tjener ekstra gode penge og de vil selvfølgelig prøve at træde ind på markedet. Det vil øge konkurrencen og priserne vil langsomt falde, men processen vil sikkert tage flere år.

Styrken i beregningerne er altså at vi præcis kan spore de effekter som opstår pga. lønindeholdelse. Og effekterne er uafhængige af kortsigtede *stød* til økonomien som fx en

¹³ Fx er makroøkonometriske modeller som ADAM bygget på mange ad hoc relationer, der ikke har noget teoretisk fundament og derfor kan være vanskelige at forholde sig til.

¹⁴ Dette betyder ikke at modellen indeholder hver eksisterende virksomhed med navn, fx TDC eller Bagermester Svendsen. Men hver sektor er én stor virksomhed hvor de faktiske virksomheders kapital og arbejdstagere indgår.

rentestigning eller et boom i byggebranchen. Svagheden er omvendt at vi ikke kan sige præcis hvornår effekten vil indtræffe.

Men hvordan er samspillet så mellem de ovenfor beregnede priseffekter, CETM og de overordnede resultater der kommer ud? Den økonomiske forståelse er den samme som vi allerede har prøvet at skitsere i sektion 1.1. Ved at indføre lønindeholdelse kan priserne falde, og vi har målt hvor meget. Først beregner vi den økonomiske aktivitet med den nuværende (høje) priseffekt som egentlig allerede er afspejlet i de faktiske data i modellen. Derefter sænker vi prisen til det lavere niveau med lønindeholdelse. Det får en række økonomiske konsekvenser. Fx kan forbrugerne med de samme penge købe flere varer og det får produktionen til at stige. Samtidig vil de danske virksomheder opleve forbedret konkurrenceevne overfor de udenlandske konkurrenter, og også dette vil øge produktionen gennem øget eksport. På den måde vil arbejdskraften (og kapitalen) vandre ind i de berørte sektorer, men dermed også væk fra de andre sektorer. Alle den slags effekter er inkluderet i modellen og vi kan direkte måle den samlede effekt. Og det er disse resultater vi angiver i denne rapport.

Referencer

- Copenhagen Economics, 2005**, Economic Assessment of the Barriers to the Internal Market for Services, forberedt for DG Enterprise, kan downloades på Kommissionens hjemmeside eller www.copenhageneconomics.com.
- Dimaranan, B. V. og McDougall, R. A. (Editors), 2005**, *Global Trade, Assistance, and Production: The GTAP 6 Data Base*, Centre for Global Trade Analysis, Purdue University.
- Knold, Bjørn-Anton, 2005**, Lindorff-analysen Norge, Lindorff A/S Norge, www.lindorff.no
- Jehle, G.A. and P.J. Reny, 2001**, *Advanced Microeconomic Theory*, Addison Wesley.
- Varian, H.R., 1992**, *Microeconomic Analysis*, 3rd edition, Norton, Berkeley.
- Varian, H.R., 2002**, *Intermediate Microeconomic: A Modern Approach*, 6th edition, Norton, Berkeley.

Bilag A: Teknisk dokumentation af CETM (engelsk)

Marts 2006

Technical documentation of the CETM

This appendix describes the Copenhagen Economics Trade Model (CETM) as it has been adapted for the analysis of wage withholding. The study focuses on the most important economic impacts of wage withholding; namely the price effect.

The price effect is interpreted as an exogenous mark-up over producer prices, creating a price-wedge between what the producer receives and the prices facing consumers. This represents the fact that with the existence of unreliable payers, a part of the output the firm is producing never gets paid. This hypothetical mark-up hence inflates prices facing consumers above producer prices and generates rents to the unreliable payers.

The modelling approach begins by defining 6 aggregate and mutually exclusive sectors of production. That is, all production activities belong to one and only one of the sectors listed in Table 1.

Table 1: Sectors in the CETM

Aggregate sector	Activities
1. Communication	Post and telecommunication
2. Electricity	Electricity generation, transmission and distribution.
3. Trade	Distributive trade
4. Financial services	Financial intermediation services
5. Other services	Construction, recreation and public services, etc.
6. Rest of the economy	Rest of the economy

Source: CETM model – Copenhagen Economics

All sectors listed in Table 1 are present in each of the regions, which are shown in Table 2. In the current version of the model, the EU15 Member States and Norway are represented individually. The rest of the world is aggregated into a single region which is labelled “Rest of the World.” This version of the model furthermore embodies the assumption that all EU15 countries plus Norway trade on the world market at constant prices.¹⁵

¹⁵ It could be argued that it would be more realistic to assume endogenous world market prices and thus allow EU policies to have both direct and indirect impacts on the world market with further with spill-over effects from the world market to the EU economy. However, in the absence of realistic assumptions on e.g. the outcome of WTO negotiations, we believe that constant world market prices provide a simple and transparent setup.

Table 2: Regions in the Copenhagen Economics Trade Model

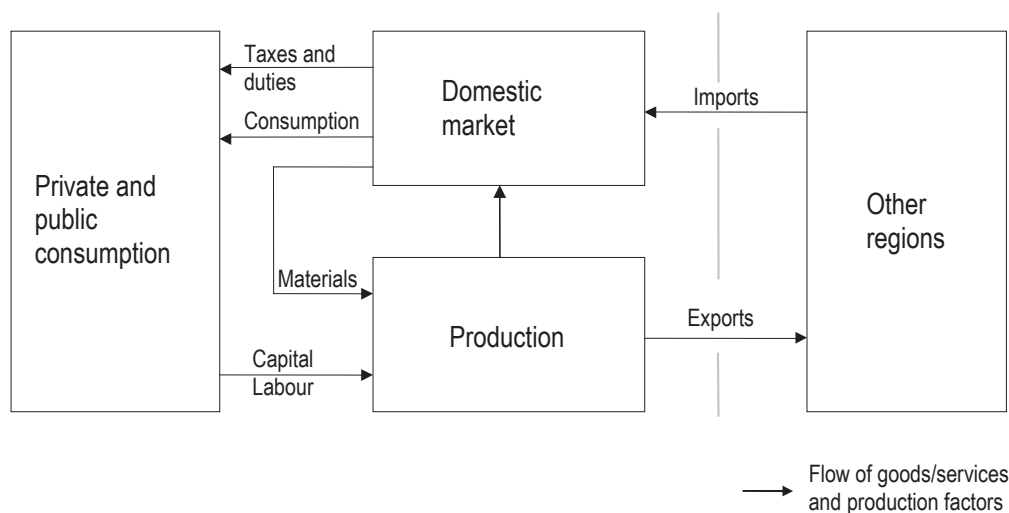
Regions	
1.	Austria
2.	Belgium and Luxembourg ¹⁶
3.	Denmark
4.	Finland
5.	France
6.	Germany
7.	Greece
8.	Ireland
9.	Italy
10.	Netherlands
11.	Portugal
12.	Spain
13.	Sweden
14.	United Kingdom
15.	Norway
16.	Rest of the World

Source: CETM model - Copenhagen Economics.

With these preliminaries, the following sections lay out the theoretical foundations of the current version of the CETM and the empirical implementation of the model, including a documentation of data sources.

The theoretical foundations of the CETM

The general flows of goods and services between the production sectors, domestic markets, consumers and other regions is schematically presented in Figure 1 below. Note that total domestic demand for all services and goods is made up of both final demand (private and public) and intermediate demand (by firms).

Figure 1: Overview of the Copenhagen Economics Trade Model (CETM)

Source: CETM – Copenhagen Economics

¹⁶ Belgium and Luxembourg are aggregated into a single region to avoid numerical problems with small trade flows etc.

Factors of production

There are two primary factors available in each region: physical capital and labour. The supply of physical capital is fixed while the supply of labour is endogenously determined within the model. Both physical capital and labour are perfectly mobile across sectors within a region. Neither physical capital nor labour is mobile across regions.

Production of services and goods

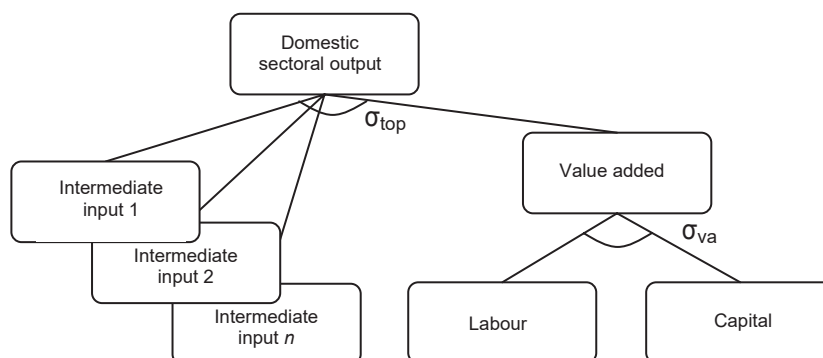
Firms maximise profits by choosing inputs subject to the Cobb-Douglas production function

$$Y = f(K, L, A)$$

where Y is output, K denotes the cost of capital, L denotes the wage and A is all intermediate inputs. The solution of the profit-maximisation problem yields the standard first-order conditions determining factor demands such that the value of the marginal product of a given input equals its price.

The nesting structure in the production function is described graphically in Figure 2 below.

Figure 2: Production function nesting structure

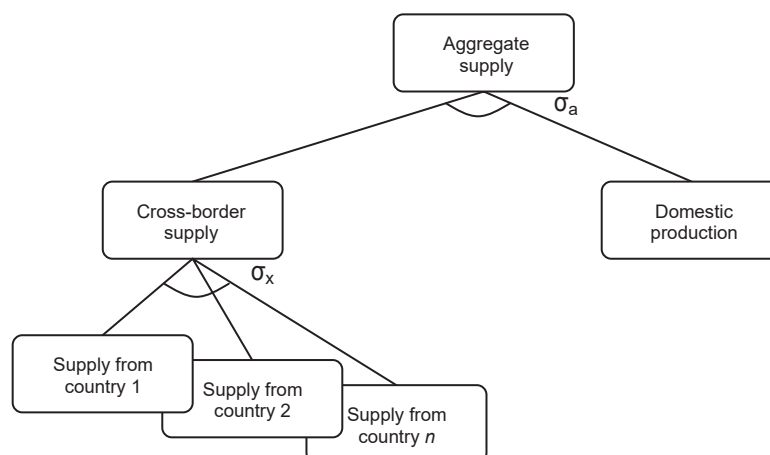

Source: CETM – Copenhagen Economics

Aggregation of total supply

Figure 3 below provides a graphical overview of the CES nesting structure making up aggregate supply in each individual region in the CETM. In all individual sectors domestic supply consists of an aggregation of domestically produced output and services/goods produced abroad and provided via cross-border supply. As Figure 3 shows, the domestic production and the goods and services provided via cross-border supply are aggregated into total supply through a CES function, with the constant elasticity of substitution σ_a . Thus, the model allows for imperfect substitution between domestically produced services/goods and services/goods produced abroad.

The sum of goods provided via cross-border supply is in turn a CES aggregate of goods imported from different countries with the constant elasticity of substitution σ_x . This means that imported goods or services from different countries are not perfect substitutes for each other.

Figure 3: General production and trade structure

Note: The figure shows the CES nesting structure (each nest corresponds to a CES aggregate).

Source: CETM – Copenhagen Economics

Total demand for the aggregate supply, consisting of both domestic output and cross-border supply from different countries, arises both from final demand and from intermediate input demands by firms.

The representative agent

A representative agent represents final demand. It is important to note that the representative agent represents both the reliable and unreliable payers in the model. The agent's preferences are defined over consumption of goods and services, A , and leisure time, T , and is characterised by a CES utility function

$$U = (A^\lambda + T^\lambda)^{1/\lambda}$$

where the elasticity of substitution, $\sigma_u = 1/(1-\lambda)$, is calibrated to represent an uncompensated labour supply elasticity, ε . Aggregate consumption, A , is a Cobb-Douglas aggregate of consumption of goods and services.

The representative agent maximises his utility subject to his income-constraint, which consists of revenues from sales of his endowment of primary factors, the balance of payments, B , rents from the hypothetical price wedge, R , expenses on a Cobb-Douglas aggregate of investment demand, I , and public demand, G :

$$INC = r\bar{K} + wL + e\bar{B} + R - p_i\bar{I} - p_g\bar{G}$$

A bar over a factor denotes an exogenous endowment of that factor, and a bar over a good or service denotes an exogenous demand for that good or service. e denotes the real exchange rate, p_i is the price of a unit of the investment good and p_g is the price of a unit of the public good.

The model is closed vis-à-vis the world market by assuming that the real exchange rate clears the market for foreign exchange. The market consists of proceeds from exports of EU production to the world markets and demand for imports to the EU from the world markets. The balance of payments is exogenous in each country.

The empirical implementation of the CETM

The GTAP database, version 6, provides the majority of the data for the empirical implementation of the model (see Dimaranan and McDougall, 2005, for a detailed description of the database). The database provides internally consistent data on production, consumption and international trade by country and sector.

The different elasticities discussed in the previous section are assigned values shown in Table 3 below. Sensitivity analysis is used to examine the how the choice of elasticities affects the results.

Finally, the model is implemented in GAMS/MPSGE and solved with the PATH solver (see Rutherford, 1999, and Ferris and Munson, 2000).

Table 3: Elasticities

Elasticity	Parameter	Value
Uncompensated labour supply elasticity	ε	0.2
Elasticity of substitution between locally produced and imported services	σ_a	1
Elasticity of substitution between imported services	σ_x	3
Elasticity of substitution between capital and labour	σ_{va}	1
Elasticity of substitution between value added and intermediate inputs	σ_{top}	1
Elasticity of substitution between value added and intermediate inputs	σ_{top}	1

Source: CETM – Copenhagen Economics

References

- Dimaranan, B. V. and McDougall, R. A. (Editors), 2005**, *Global Trade, Assistance, and Production: The GTAP 6 Data Base*, Center for Global Trade Analysis, Purdue University.
- Ferris, M. C. and T. S. Munson (2000)**, “Complementarity problems in GAMS and the PATH solver”, *Journal of Economic Dynamics and Control* 24,165-188.
- Rutherford, Thomas F. (1999)**, “Applied General Equilibrium Modeling with MPSGE as a GAMS Subsystem: An Overview of the Modeling Framework and Syntax”, *Computational Economics* 14, 1-46.

Bilag B: Detaljerede resultater fra CETM

Marts 2006

Hovedscenarium

Tabel 6 Effekter på hele økonomien

	Ændring i procent	Ændring i absolute tal
BNP	0.6	8.6 mia
Beskæftigelse	0.3	7,000 pers
Statens indtægter	0.3	5.6 mia
Velfærd	0.2	1.6 mia
Løn	0.4	

Kilde: Copenhagen Economics

Tabel 7 Sektorspecifikke effekter (%)

	Eksport	Værdi- tilvækst	Priser	Markeds- størrelse	Beskæfti- gelse
Elektricitet	4.8	3.8	-2.7	0.9	3.4
Kommunikationsydelser	11.7	9.5	-5.6	2.7	9.1
Handel	2.5	1.8	-1.2	0.4	1.4
Bank og finansydelser	3.2	2.5	-1.6	1.0	2.2
Andre tjenesteydelseserhverv	-0.2	0.3	0.1	0.3	-0.1
Anden fremstillingsvirksomhed	-0.3	0.1	0.1	0.1	-0.3

Kilde: Copenhagen Economics

Konservativt scenarium

Tabel 8 Effekter på hele økonomien

	Ændring i procent	Ændring i absolute tal
BNP	0.2	2.1 mia
Beskæftigelse	0.1	1,900 pers
Statens indtægter	0.1	1.4 mia
Velfærd	0.1	0.4 mia
Løn	0.1	

Kilde: Copenhagen Economics

Tabel 9 Sektorspecifikke effekter (%)

	Eksport	Værdi- tilvækst	Priser	Markeds- størrelse	Beskæfti- gelse
Elektricitet	1.6	1.2	-0.9	0.3	1.1
Kommunikationsydelser	2.6	2.1	-1.3	0.6	2.0
Handel	0.6	0.4	-0.3	0.1	0.4
Bank og finansydelser	0.7	0.5	-0.3	0.2	0.5
Andre tjenesteydelseserhverv	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Anden fremstillingsvirksomhed	-0.1	0.0	0.0	0.0	-0.1

Kilde: Copenhagen Economics

Højt scenarium

Tabel 10 Effekter på hele økonomien

	Ændring i procent	Ændring i absolute tal
BNP	1.2	16.7 mia
Beskæftigelse	0.6	14,300 pers
Statens indtægter	0.7	10.8 mia
Velfærd	0.4	3.3 mia
Løn	0.8	

Kilde: Copenhagen Economics

Tabel 11 Sektorspecifikke effekter (%)

	Eksport	Værdi-tilvækst	Priser	Markedsstørrelse	Beskæftigelse
Elektricitet	8.1	6.6	-4.4	1.6	5.8
Kommunikationsydelser	23.4	19.2	-10.3	5.4	18.3
Handel	4.7	3.4	-2.3	0.8	2.6
Bank og finansydelser	6.9	5.4	-3.4	1.9	4.6
Andre tjenesteydelseserhverv	-0.5	0.6	0.3	0.6	-0.2
Anden fremstillingsvirksomhed	-0.5	0.2	0.3	0.2	-0.6

Kilde: Copenhagen Economics

Følsomhedsanalyse

Resultaterne fra modelsimulationerne afhænger af en række parameterværdier og også af præcisionen i de beregnede prisseffekter. Formålet med følsomhedsanalysen er at bestemme hvordan ændringer i parametre og skøn af prisseffekter påvirker resultaterne. Dette er analyseret med både stykkevis og systematisk følsomhedsanalyse.

I den stykkevise følsomhedsanalyse er én parameter ændret for hver gang vi simulerer hovedscenariet. Dette giver indblik i hvordan valget af forskellige individuelle parametre påvirker resultaterne. I den systematiske følsomhedsanalyse er en række parametre ændret tilfældigt inden for specificerede områder. Modellen bruges siden for at simulere samme scenarium mange gange, og hver gang bruges en ny konfiguration af de valgte parametre. Denne fremgangsmåde, hvor valget af mange forskellige parametre kan interagere, giver os et godt indblik i den totale usikkerhed i modellen.

Den stykkevise følsomhedsanalyse fokuserer på de to vigtigste modelparametre: substitutionselasticiteten mellem lokale og importerede varer og arbejdsudbudselasticiteten. For at undersøge hvilken betydning disse parametre har for resultaterne, er hovedscenariet simuleret igen, men med nye værdier for disse parametre. I Tabel 12 vises resultaterne fra disse simulationer. Resultaterne er generelt små og forudsigelige. En øgning af substitutionselasticiteten mellem lokale og importerede varer giver en lille stigning i BNP, fordi Danmark kan eksportere mere til udlandet. Arbejdsudbudselasticiteten har også en meget lille betydning for de overordnede resultater: en øgning af denne giver en lille stigning i beskæftigelsen.

Som Tabel 12 tydeligt viser, har præcisionen i de skønnede prisseffekter større betydning for de overordnede resultater, hvilket vi allerede har set ovenfor.

Tabel 12. Stykkevis følsomhedsanalyse

	Værdi	Overordnede effekter før Danmark		
		BNP	Løn	Beskæftigelse
Oprindelige resultater hovedscenarium		0.6	0.4	0.3
Centrale elasticiteter				
Substitutionselasticitet mellem lokale og importerede varer og tjenesteydelser (armington-aggregat)	0.5	0.6	0.4	0.3
	1.5	0.7	0.3	0.3
Arbejdsudbudselasticitet	0.1	0.6	0.4	0.2
	0.3	0.7	0.3	0.4
Policy-effekt				
Fortolkning af prisseffekter	aggressivt	1.2	0.8	0.6
	konservativt	0.2	0.1	0.1

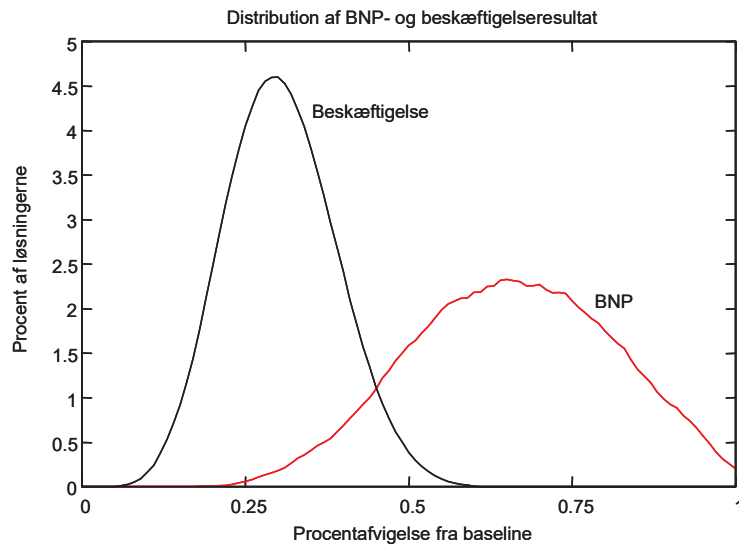
Note: Alle resultater er rapporterede som procentuel ændring fra baseline.

Kilde: Copenhagen Economics.

I den systematiske følsomhedsanalyse er hovedscenariet simuleret 5.000 gange, hver gang med forskellige konfigurationer af de parametre som blev brugte i den stykkevise følsomhedsanalyse. I hver simulation er værdierne for de forskellige parametre taget fra en tilfældig fordeling. Parametrene er alle formodede at være uniformt fordelte mellem de øvre og nedre værdier vi analyserede i den stykkevise følsomhedsanalyse. Endnu en gang viser resultaterne at vores konklusion fra hovedscenariet er robust. I 95 procent af alle løsninger er

BNP-effekten mellem 0,4 og 0,9. Selvom den præcise effekt er svær at estimere, så kan vi med stor sikkerhed sige at der er en væsentlig positiv effekt fra lønindeholdelse.

Figur 2 Systematisk følsomhedsanalyse

Kilde: Copenhagen Economics.

Finanstilsynet
Strandgade 29
1401 København K
Att.: Yasmin Rosendahl
yros@ftnet.dk
difi@forbrugerombudsmanden.dk

27. august 2025

Høringssvar over udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet med input fra henholdsvis vores [fagudvalg for selskab- og finansieringsret](#) og [fagudvalg for inkasso](#).

Danske Advokater mener, at

- en klar og konsistent vejledning er afgørende for både kreditgiver og forbruger
- der bør skabes øget adgang til insolvenserklæringer
- registrering af gældsoplysninger som udgangspunkt skal bestå, så længe gælden består
- tilsidesættelse af udarbejdelse af kreditværdighedsvurdering blandt flere andre elementer skal kunne tillægges betydning i vurderingen af, om en låneaftale skal tilsidesættes

Indledende bemærkninger

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmandens initiativ til at præcisere de overordnede principper for kreditværdighedsvurdering anses for at være et væsentligt og nyttigt bidrag til sikringen af en mere ensartet, gennemsigtig og forsvarlig praksis på området. En klar og konsistent vejledning er afgørende for både långivere og forbrugere, idet den bidrager til at skabe forudsigelighed, retssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og et bedre grundlag for at træffe velinformerede beslutninger i forbindelse med kreditgivning.

Kreditgiveres beslutningsgrundlag, Insolvenserklæring

Udkastet giver anledning til en række konkrete bemærkninger, der anføres herunder.

Kravet om kreditværdighedsvurdering bygger grundlæggende på en forudsætning om, at kreditgiveren skal have et fyldestgørende grundlag for at vurdere, hvorvidt forbrugeren må forventes at være i stand til at betale de forudsatte ydelser på lånet eller kreditten.

Et relevant element i dette beslutningsgrundlag vil være oplysningen om, hvorvidt den pågældende låneansøger har afgivet insolvenserklæring i fogedretten. En sådan adgang til oplysning om afgivne insolvenserklæringer har tidligere været genstand for dialog med Domstolsstyrelsen, men det var på daværende tidspunkt ikke teknisk muligt med en sådan adgang.

Det er Danske Advokaters forståelse, at sådanne hindringer ikke længere foreligger. Det er desuden Danske Advokaters opfattelse, at en adgang for kreditgivere og andre relevante parter, herunder advokater, der beskæftiger sig med inkasso, til at få oplysninger om afgivne insolvenserklæringer vil kunne medføre en væsentlig administrativ besparelse for landets fogedretter, idet fogedretterne herved ville kunne undgå at skulle håndtere og returnere de mange sager, der fremsendes til fogedretten og efterfølgende returneres med henvisning til, at skyldner har afgivet insolvenserklæring. Danske Advokater skal derfor opfordre myndighederne bag vejledningen til at bakke op om et ønske om adgang til insolvenserklæringer over for Justitsministeriet.

Kreditgiveres beslutningsgrundlag, Gældsoplysningsregistre

Et andet centralt element i grundlaget for kreditværdighedsvurdering er kreditgivers undersøgelse af, om forbrugeren er registreret i et gældsoplysningsregister, i praksis navnlig RKI. Databeskyttelseslovens § 20, stk. 3 foreskriver, at oplysninger om gæld som udgangspunkt skal slettes efter 5 år, medmindre den pågældende oplysning er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed. Bestemmelsen betyder i praksis, at en registrering i RKI slettes senest efter 5 år. Dette uanset, at gælden fortsat eksisterer. Henset til at formålet med kravet om kreditværdighedsvurdering er at undgå overgældssætning, forekommer det uhensigtsmæssigt med en sådan automatisk slettefrist efter 5 år, når gælden fortsat består. Danske Advokater skal derfor opfordre myndighederne bag vejledningen til at bakke om, at kravet om sletning efter 5 år fjernes, således at en registrering som udgangspunkt skal bestå, så længe gælden består.

Manglende kreditværdighedsvurderinger

I punkt 6 i udkastet til vejledning omtales mulige konsekvenser af manglende overholdelse af kravet om at foretage kreditværdighedsvurderinger. I overensstemmelse med gældende landsretspraksis bør det anføres, at en tilsidesættelse af pligten til at foretage en behørig kreditværdighedsvurdering ikke i sig selv medfører, at kreditaftalen er ugyldig, men at i hvert fald en konstateret grov tilsidesættelse af denne forpligtelse kan tillægges betydning – og dermed altså indgå som et element blandt flere – i en samlet vurdering af, om en låneaftale skal tilsidesættes i medfør af aftalelovens § 38 c, jf. § 36.

Inddrivelse og god inkassoskik

I relation til spørgsmålet om mulige civilretlige konsekvenser har Forbrugerombudsmanden tidligere (den 16. juni 2020), blandt andet over for en række advokatfirmaer, tilkendegivet, at det

efter Forbrugerombudsmandens opfattelse vil være i strid med god inkassoskik, hvis en inkassovirksomhed fortsætter inddrivelsen af et krav, hvor en forbruger har fremsat indsigelse mod kravet med henvisning til, at der ikke er foretaget en tilstrækkelig kreditværdighedsvurdering.

Forbrugerombudsmanden anførte, at hvis en inkassovirksomhed modtager indsigelser om ugyldighed fra en skyldner, vil det være i strid med god inkassoskik, hvis inkassovirksomheden blot fortsætter inddrivelsen af kravet. Forbrugerombudsmanden anførte videre, at inkassovirksomheder i den situation har en skærpet undersøgelsespligt og evt. helt må afstå fra at gøre mere ved sagen over for forbrugeren.

Så vidt det er Danske Advokater bekendt har Forbrugerombudsmanden ikke efterfølgende justeret eller modificeret denne udmelding, heller ikke i lyset af den senere landsretspraksis vedrørende spørgsmålet om civilretlige konsekvenser.

Danske Advokater skal i den forbindelse bemærke følgende vedrørende rammerne for inddrivelse af bestridte krav:

Såfremt en forbrugerdebitor under den udenretlige inddrivelse gør indsigelse om ugyldighed overfor et krav, der støttes på et i formen gyldigt grundlag for tvangsfuldbyrdelse (f.eks. et gældsbeholdning), vil inkassator være forpligtet til at undersøge forholdet nærmere og evt. indhente en redegørelse og yderligere dokumentation fra fordringshaveren. Såfremt sådanne nærmere undersøgelser efter inkassators opfattelse viser, at indsigelsen ikke er berettiget, kan inkassator rette henvendelse til skyldneren og redegøre for, på hvilket grundlag kravet fastholdes på trods af indsigelserne. Tilsvarende gælder, såfremt indsigelsen er kendt ved inkassosagens modtagelse, idet redegørelsen i så fald skal gives ved første henvendelse til skyldneren, jf. U2004.99H.

Hvis skyldneren ikke derefter frafalder sine indsigelser, kan den *udenretlige* inddrivelse ikke fortsætte. I den situation vil inkassator være nødt til at indlede retlige inddrivelsesskridt. Det kan evt. ske på den måde, at tvangsfuldbyrdesgrundlaget indleveres til fogedretten med begæring om foretagelse af udlæg og med en redegørelse for skyldners indsigelse, samt for de faktiske og retlige omstændigheder der begrundes, at kravet fastholdes og med fremlæggelse af relevant dokumentation. Derefter vil fogedretten tage stilling til, om udlægssagen kan fremmes. Alternativt, herunder hvis der ikke foreligger et eksigibelt fundament, må der indledes et civil søgsmål om kravets berettigelse.

Rammerne for inddrivelse af bestridte krav gælder uafhængigt af, hvilken type af indsigelser, der måtte være tale om.

Fremtidig indkomst

Med henblik på at skabe et fyldestgørende grundlag for at træffe velinformerede beslutninger i forbindelse med kreditgivning, anbefales det, at der i vejledningens punkt 4.1., andet afsnit, indføres en præcisering vedrørende situationer, hvor en forbruger står over for en snarlig overgang fra studie til fuldtidsbeskæftigelse.

Efter omstændighederne – og særligt i tilfælde, hvor der foreligger en underskrevet ansættelseskontrakt – bør en sådan overgang kunne anses for en væsentlig og relevant ændring i forbrugerens indtægtsforhold. Det vil herefter være naturligt, at denne dokumenterede fremtidige indkomst også kan indgå i vurderingen af rådighedsbeløbet, således at kreditværdighedsvurderingen afspejler et mere retvisende billede af forbrugerens økonomiske situation.

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen
Danielle Løw
Juridisk konsulent

**FINANS
DANMARK**

Finans Danmarks høringssvar til revideret vejledning om kreditværdighedsvurdering

Generelle bemærkninger

Finans Danmark vil gerne takke for muligheden for at kommentere den reviderede vejledning om kreditværdighedsvurdering, ligesom vi gerne vil kvittere for dialogen forud for revisionen af vejledningen.

Udkastet til vejledning er mere eksplicit end 2021-vejledningen i forhold til muligheden for at anvende proportionalitetsbetragtninger i kreditværdighedsvurderinger, jf. Finans Danmarks ønsker, der blev rejst i forbindelse med dialogen i foråret 2024.

Det er centralt og godt, at vejledningen eksplicit italesætter det skøn, der ligger i reglerne i forhold til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger og fyldestgørende dokumentation, ligesom den også åbner for anvendelse af estimater.

Finans Danmark finder det dog afgørende, at den proportionalitet, der nu eksplicit følger af vejledningen, også afspejler sig i tilsynspraksis. Det er vores opfattelse, at vejledningen samt myndighedernes praksis hidtil har været unødigt restriktiv, og at denne i flere situationer ikke har givet mulighed for kreditgivere at tilpasse vurderinger til den enkelte kunde, rådgivningssituation og produkt. Det bevirker, at kreditvurderingsprocessen bliver byrdefuld og omkostningstung.

Dette bliver særlig tydeligt, hvis man sammenligner den danske fortolkning af EU-reguleringen med praksis i Sverige og Finland, hvor dokumentationskravene er væsentlig mindre strikse, og estimater bruges mere udbredt i kreditværdighedsvurderingen. Sverige anvender f.eks. standardiserede estimerede omkostninger for de fleste udgiftstyper, mens Finland accepterer oplyste udokumenterede udgifter, valideret gennem estimater. I vurderingen af rådighedsbeløbets tilstrækkelighed baserer Sverige og Finland sig på minimumskrav og uden beregning af nuværende rådighedsbeløb og uden detaljerede analyser, modsat Danmark, hvor metoden bl.a. kræver en vurdering af, hvorvidt kundens individuelle rådighedsbeløb vurderes tilstrækkeligt.

Den restriktive tilgang i Danmark i forhold til andre skandinaviske lande forringer vilkårene og oplevelsen for kunderne, som finder kreditværdighedsvurderingen

Høringssvar

26. august 2025
Dok: FIDA-300870041-507-v1
Kontakt Anne Aarup Fenger

unødigt detaljeret og grænseoverskridende i forhold til kundernes privatsfære. Det afholder kunder fra at foretage fordelagtige dispositioner eller indhente alternative tilbud fra andre institutter, og dermed har det en konkurrencehæmmende effekt. I tillæg finder vi ikke belæg for, at den særlige danske model for analyse af forbrugsadfærd bidrager til færre defaults end i andre nordiske lande. Der er således ikke noget kredit- eller forbrugermæssigt belæg for at fastholde denne tilgang. Derfor bør vejledningen udbygges, så den danske tilgang til estimater i praksis muliggør samme anvendelse af estimater som i de øvrige nordiske lande.

Med udgangspunkt heri – og i fuld overensstemmelse med sund forbrugerbeskyttelse – finder vi det således afgørende, at tilpasningerne af vejledningen støttes af den samme grad af proportionalitet i myndighedernes tilsynspraksis.

Derudover finder vi behov for yderligere proportionalitet, herunder i forhold til kravet om beregning af rådighedsbeløb, m.v. Bemærkninger til de enkelte afsnit i vejledningsudkastet følger nedenfor.

Specifikke bemærkninger

I forhold til strukturen i afsnit 4, finder vi, at afsnit 4.3. om fyldestgørende oplysninger bør rykkes op som det første afsnit (afsnit 4.1), da det er udgangspunktet for hele vurderingen og grundlaget for beregning og vurdering af tilstrækkelighedsvurderingen. Det ville desuden medføre klarhed om relevansen af afsnittet nedst på side 6 og kreditgivers mulighed for at differentiere processen for kreditværdighedsvurdering.

Vejledningens pkt. 4.1 – Beregning af rådighedsbeløb

Rådighedsbeløbets betydning for den samlede kreditvurdering

Kreditgiver skal i forbindelse med kreditværdighedsvurderingen beregne et rådighedsbeløb som led i sin undersøgelse af, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte ydelser på kreditten.

Selvom beregningen af rådighedsbeløb er en forpligtelse ("skal"), afspejler vejledningsudkastet proportionalitet, idet rådighedsbeløbet kan beregnes ved at trække de faste udgifter fra forbrugers indtægter. I tillæg hertil følger det af 3. afsnit på side 5, at kreditgiver er overladt et skøn over, hvilke oplysninger der må anses for relevante og nødvendige til brug for beregningen af rådighedsbeløbet.

Idet vi anerkender behovet for et klart udgangspunkt om beregning af et rådighedsbeløb, finder vi imidlertid, at der er situationer, hvor udførlige budget- og rå-

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

dighedsbeløbsberegninger kan undværes. Det vil f.eks. være tilfælde, hvor kreditinstituttet har et indgående kendskab til kunden og kundens økonomi, og hvor et konkret beregnet rådighedsbeløb ikke er væsentligt for, at kunden kan forholde sig til sin økonomiske situation.

Et eksempel herpå vil være, når kunder ønsker at op- og nedkonvertere deres lån (låneomlægning uden provenu), hvor kunden gerne vil reducere låneydelsen eller opnå lavere restgæld. I disse tilfælde har omlægningen karakter af, at kunden ønsker at optimere sin økonomi og ikke et udtryk for, at kunden ønsker yderligere belåning. Her giver det meget ofte ikke mening at inkludere en rådighedsbeløbsberegning i kreditværdighedsvurderingen. Kreditværdighedsvurderingen vil således tage udgangspunkt i andre elementer af kreditværdighedsvurderingen, og at der lægges vægt på, at kunden informeres om de forhold, som Finanstilsynet også har påpeget i rapporten "Undersøgelse af information og vejledning ved konvertering af realkreditlån" fra juni 2025.

Det samme gør sig gældende, når kreditformidlere omlægger eksisterende lån uden provenu mellem institutter, som kreditformidleren ejer eller har formidlingsaftale med. Her giver det ofte ikke værdi for kunden at inkludere en rådighedsbeløbsberegning i kreditværdighedsvurderingen.

Vi finder derfor behov for en tilkendegivelse af, at vejledningen i sin nuværende form giver mulighed herfor. En sådan tilgang flugter med de drøftelser, Finans Danmark havde med Finanstilsynet i 2024.

Definitionen på faste udgifter

Faste udgifter er eksemplificeret i note 10-13. Vi finder, at vejledningens angivelse af hvilke oplysninger som anses som faste udgifter er for vidtgående, f.eks. tandlæge og medicin, og for enkelte oplysninger irrelevante/forældede, bl.a. antenneforening, ejendomsskatter og licens. Desuden vurderer vi, at det efter persondataretten er problematisk at medtage oplysninger om udgifter til medicin og tandlæge i en kreditvurdering (GDPR).

Udgifterne nævnt i note 10-13 synes endvidere inspireret af bilag 6 til "Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl."¹, som vi i stedet anbefaler at henvise til i forhold til faste udgifter. I forhold til vejledning for niveauet for tilstrækkeligt rådighedsbeløb henviser vi til vores kommentarer til afsnit 4.2.

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

¹ [Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.](#)

Øvrige justeringer til vejledningens pkt. 4.1

Vi finder, at "udskiftning af bil" bør ændres til "ændrede transportbehov". Udskiftning/genanskaffelse af bil er helt normalt og medfører ikke altid øgede omkostninger for kunden. Mens ændrede transportbehov – f.eks. køb af bil nr. 2 – typisk medfører øgede omkostninger for kunden.

Vejledningens pkt. 4.2. – Individuel vurdering af tilstrækkeligt rådighedsbeløb

Det fremgår, at kreditgiver skal tage udgangspunkt i den enkelte forbrugers personlige økonomiske forhold, herunder at det er individuelt, hvor stort et rådighedsbeløb en person eller familie har brug for. Som eksempel nævnes, at vurdering f.eks. kan ske ved en konkret vurdering af den enkelte forbruger og dennes husstands historiske eller faktiske forbrugsmønstre mv.

Danske kreditinstitutter foretager som udgangspunkt en analyse af forbrugsmønstre, når det findes relevant. Dette kan f.eks. være ved køb af bolig. Ved mindre kreditfaciliteter foretages en konkret vurdering af rådighedsbeløbet ved at holde dette op imod kundens aktuelle økonomiske situation og det forudgående kendskab til kunden. På den baggrund anbefaler vi, at vejledningen anfører: "Vurderingen kan ske ved en konkret vurdering af den enkelte forbrugers og dennes husstands historiske adfærd og aktuelle rådighedsbeløb."

Vi finder det afgørende, at der ikke i alle tilfælde er krav om en analyse, der går ind i kundernes forbrugsmønstre, herunder en sammenligning af nuværende og fremtidigt rådighedsbeløb. Eksempler kan være unge kunder, som for nylig har afsluttet studie og nu ønsker at købe bolig, eller en familie der får barn nummer 2 (eller 3). I begge situationer vil der være en større omstillingsparathed i forhold til forbrugsmønstre, f.eks. ved ændringer i deres livsfaser i forbindelse med boligkøb og/eller stiftelse/udvidelse af familien I disse situationer bør rådgivere kunne tage udgangspunkt i fremtidig økonomi og fremtidigt rådighedsbeløb. Institutterne bør dermed kunne fravælge at beregne et nuværende rådighedsbeløb, når det ikke vurderes at kunne give et retvisende billede af kundens rådighedsbeløb og/eller af ændringen i kundens rådighedsbeløb.

Vi lægger til grund, at vejledningen giver mulighed herfor, idet det er formuleret som en mulighed ("kan"). Det er imidlertid afgørende, at denne proportionalitet også afspejles i myndighedernes praksis.

Det fremgår videre af vejledningens side 6, at forbrugersens likvide midler kan indgå i vurderingen af, hvorvidt et lavt rådighedsbeløb er tilstrækkeligt. Det bør præciseres, at også mulig realisation af aktiver, som f.eks. værdipapirer, bil eller

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

fritidsbolig, kan indgå i vurderingen af, om forbrugeren har et tilstrækkeligt rådighedsbeløb, jf. præmisserne i Resurs Bank-dommen.

Vejledningen henviser til gældssaneringsbekendtgørelsen som et forslag til pejlemærke for fastsættelse af niveauet for minimumsrådighedsbeløb. Det bemærkes, at rådighedsbeløbssatserne i gældssaneringsbekendtgørelsen også skal dække almindelige faste udgifter, som f.eks. telefon og forsikringer, hvilket kan betyde, at det faktiske rådighedsbeløb kan være lavere. Desuden opgøres udgifter i saneringssager efter et rimelighedskriterium, hvor vejledningen tager et andet udgangspunkt. I andre regler – f.eks. satserne i Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. – ses en større overensstemmelse med vejledningens definition, jf. også vores kommentarer til afsnit 4.1.

På den baggrund foreslås det, at henvisningen til satserne i gældssaneringsbekendtgørelsen udgår af vejledningen. Det bør således henvises til en definition og metode, der ligger tættere på vejledningens tilgang, fx bilag 6 til Vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Vejledningens pkt. 4.3 – Fyldestgørende oplysninger

Det følger eksplicit af præmisserne i Resurs Bank-dommen, at kreditgiver har et skøn i forhold til hvilke oplysninger, der skal indhentes for at kunne foretage en tilstrækkelig kreditværdighedsvurdering, hvilket også fremgår af den reviderede vejledning.

Af note 18 fremgår det, at i det omfang der er behov for at dokumentere forbrugers faste udgifter, kan dokumentation f.eks. indhentes fra eksterne eller egne registre, fra forbrugeren selv i form af f.eks. betalingsservice-oversigt, fra bankkonti el. lignende. Der bør efter vores opfattelse desuden henvises til betalingsloven, når der står bankkonti, idet disse alene må anvendes, hvis kunden udleverer oplysningerne via PSD2 eller uopfordret udleverer en posteringsoversigt. Desuden synes krav om denne form for dokumentation begrænset af, at kreditgiver jf. lov om betalinger, ikke må kigge ned i kundens posteringer, men alene anvende aggregerede betalingsoplysninger ifm. kreditvurdering (§ 125, stk. 4) – heller ikke selv om der er samtykke fra kunden.

Endvidere følger det af side 7, 5. afsnit (og note 20), at der skal tages højde for gæld til andre kreditgivere, herunder skattemyndigheder. Det bemærkes, at de angivne kilder – eSkatData og kundens skattemappe – ikke i alle tilfælde vil indeholde gæld optaget siden seneste årsopgørelse – det afhænger af den indberetningsfrekvens, långiver er underlagt. Derudover indeholder kvartalsindberetninger til eSkatData ikke information om størrelsen på eventuelle nye lån, ligesom

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

vi bemærker, at kreditgiver ikke har adgang til alle oplysninger i kundernes skattemappe. Det var en af årsagerne til at sektoren udviklede en eSkatData løsning sammen med SKAT. På den baggrund bør det overvejes, om vejledningen skal henvise hertil, alternativt tage forbehold herfor.

Vejledningen anfører, at "Simple uunderbyggede erklæringer, som forbrugeren fremsætter, kan dog ikke i sig selv kvalificeres som fyldestgørende oplysninger, hvis de ikke er vedlagt dokumentation".

Der kan imidlertid være tilfælde, hvor visse simple uunderbyggede erklæringer ikke kan understøttes af egentlig dokumentation fra kunden. F.eks. kan det være vanskeligt for en kunde at dokumentere et lavere benzinforbrug end forventet i forhold til afstanden mellem bopæl og arbejdsplads, hvis kunden oplyser, at dette skyldes, at kunden ofte cykler på arbejde. Der er også tilfælde, hvor rådgiver bør kunne verificere uunderbyggede erklæringer på baggrund af rådgivers erfaring med budgetlægning, kundekendskabet og dialog med kunden, uden at skulle bede om egentlig skriftlig dokumentation for en udgiftspost. I situationer, hvor rådgiveren i kraft af kendskab, erfaring, etc. vurderer, at oplysningen er sandsynlig og troværdig og endvidere ikke er af væsentlig betydning for kreditværdighedsvurderingen, vil dokumentation ikke være påkrævet. En simpel erklæring fra forbrugeren om, at der ikke er optaget gæld siden seneste årsopgørelse bør desuden være tilstrækkelig dokumentation for, at der ikke er yderligere ekstern gæld.

Det bør ligeledes være muligt for instituttet – ud fra en konkret og individuel vurdering – at lægge fremtidige lønninger og lønstigninger til grund, uden at der foreligger konkret dokumentation for fastlagte indkomststigninger. Dette vil især være relevant for unge nyuddannede kunder.

I ovenstående situationer forudsætter vi, at det kan være tilstrækkeligt at rådgiveren kan verificere og argumentere for erklæringerne i sagsfremstillingen/bevillingen i det omfang, at kundens oplysninger er sandsynlige.

I forhold til brugen af estimerer følger det af afgørelsen i Resurs Bank-sagen, at der kan anvendes estimerer, hvis det er relevant og hensigtsmæssigt. På side 7 i vejledningsudkastet anerkendes brugen af estimerer hos forbrugere med lavt rådighedsbeløb, mens det på side 8 beskrives som en begrænset adgang.

Som nævnt indledningsvist er der væsentlig forskel i fortolkningen blandt de danske og nordiske tilsynsmyndigheder, herunder i forhold til brugen af estimerer,

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

hvor Finland f.eks. accepterer oplyste udokumenterede udgifter, valideret gennem estimer.

Finans Danmark finder det afgørende, at danske kreditinstitutter på samme måde kan anvende estimer, også hvor den faktiske historiske udgift ikke er kendt for den konkrete kunde. Vejledningen bør klart og eksplicit anerkende brugen af estimer, som netop er en del af det skøn, der tilkommer kreditgiver efter EU-domstolens praksis og Resurs Bank-sagen. Det bør således inddrages, at brugen af estimer konkret kan udgøre fyldestgørende oplysninger, herunder f.eks. i tilfælde, hvor forbrugeren har et stort rådighedsbeløb, forbrugere i en skilsmisssituation eller forbrugere, der flytter hjem fra udlandet, hvor det ikke er muligt at lave en eksakt beregning af rådighedsbeløbet baseret på historiske udgifter, men derimod lægge vægt på kundens estimerede fremtidige rådighedsbeløb. Derudover kan det være relevant i forbindelse med forbrugeres skifte af bank, hvor forbrugeren ikke længere har adgang til historiske oplysninger fra den afgivende bank.

Med afsæt i vejledningens sidste afsnit på side 6 lægger Finans Danmark til grund, at et institut i en forretningsgang kan fastlægge en proces for kreditværdighedsvurderinger ved bevilget overtræk, hvor vurderingen foretages proportionalt set i forhold til beløbets størrelse og risikoprofil, herunder at der i enkelte særlige tilfælde ikke stilles krav om rådighedsberegning, men at det vil være tilstrækkeligt at indhente fyldestgørende oplysninger om, hvorvidt forbrugeren kan tilbagebetale det bevilligede overtræk indenfor 3 måneder, jf. også bemærkninger ovenfor til pkt. 4.1.

Bevilligede overtræk er oftest en hjælp til de kunder, der har brug for et overtræk sidst på måneden inden den næste lønudbetaling. Her vil det være uproportionalt at bede kunden om at dokumentere alle indtægter og udgifter og lave en fuld rådighedsberegning, ligesom det ikke vil være muligt for kunden at indlevere de nødvendige oplysninger, inden overtrækket sker.

Det bevirker efter vores opfattelse også, at kreditgiver kan differentiere i låneomlægningssituationer, hvor lånets størrelse og ydelse forbliver uændret eller kun ændrer sig i mindre grad – f.eks. ved omlægning af flere mindre forbrugslån til ét større og samlet forbrugslån uden provenu. Selvom lånet er stort, og ydelsen tilsvarende høj, bliver kundens økonomiske situation i sådanne omlægningssituationer ofte ikke ændret væsentligt, hvilket bør afspejles i kreditgiverens vurdering og krav til dokumentation. Dermed sikres, at omlægninger, der ikke indebærer en væsentlig økonomisk ændring for kunden, behandles med proportionalitet og hensyntagen til kundens faktiske forhold.

Høringssvar

25. august 2025

Dok. nr.:

FIDA-300870041-507-v1

Vejledningens pkt. 6 – Konsekvenser ved manglende efterlevelse

Afsnittet forekommer unuanceret i forhold til de civilretlige konsekvenser. Kreditaf-taleloven indeholder ikke selvstændige civilretlige konsekvenser i forhold til kredit-værdighedsvurderingen. Dog vil en grov tilsidesættelse af kravet kunne medføre ugyldighed i henhold til aftalelovens § 38 c, hvilket kræver en konkret stillingta-gen af det Finansielle Ankenævn eller domstolene.

Med venlig hilsen

Anne Aarup Fenger

Direkte: 30161136
Mail: afe@fida.dk

Høringssvar

25. august 2025
Dok. nr.:
FIDA-300870041-507-v1

25. aug. 2025

Til

Finanstilsynet

Høringssvar om udkast til ny vejledning om krav til kreditværdighedsvurdering

Vi takker for lejligheden til at kommentere på udkastet til ny vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Indledning

Det undrer os, at det ikke omtales direkte i dette afsnit, at den helt konkrete anledning til en ny vejledning op området er Resursbank-dommen. Der kan herom henvises til jeres egen pressemeddelelse af 22. april 2024 (https://www.finanstilsynet.dk/nyheder-og-presse/nyheder-og-pressemeddelelser/2024/apr/resurs_bank_220424) :

"Med [Resurs Bank-]dommen er det slået fast, at långiver ikke skal indhente dokumentation for alle faktiske faste udgifter, sådan som Finanstilsynets praksis hidtil har krævet. Det er klart, at vi nu skal se på, hvordan vi får landsrettens betragtninger indarbejdet i vores vejledning"

På side 2, 1. afsnit fremgår: *"Den metode for kreditværdighedsvurdering, der er beskrevet i den tidligere udstedte vejledning, er fortsat i overensstemmelse med kreditaftalelovens § 7 c."* Formuleringen er misvisende og bør ændres. Den tidligere vejledning gik for langt, hvilket Resursbank-dommen viste.

I afsnittet henvises alene til kreditaftalelovens § 7 c men ikke den tilsvarende bestemmelse i § 52 a om krav til kreditværdighedsvurdering ved leasing af motorkøretøjer til forbrugere. Hvad er grunden her til?

Rådighedsbeløb

Det bemærkes i udkastet på side 2, nederst, at "[l]andsretten opretholdt ... de dele af Finanstilsynets påbud, som stillede krav om, at Resurs Bank skal beregne låntagers rådighedsbeløb for alle lån, og at Resurs Bank i alle tilfælde skal foretage en individuel vurdering af, om låntagers rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til, at låntager kan servicere lånet".

Imidlertid glemmer Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden at nævne, at landsretten i forbindelse med kravet om beregning af låntagers rådighedsbeløb præciserede, at "Resurs Bank fortsat kan udøve det i lovgivningen forudsatte skøn over, hvilke nærmere angivne fyldestgørende oplysninger, det må anses for relevante og nødvendige til brug for beregningen af rådighedsbeløb, jf. nærmere nedenfor".

Det er en temmelig vigtig tilføjelse, som vi mener bør fremgå på dette sted af vejledningen, idet landsretten ikke blot blåstemplede denne del af påbuddet, men begrænsede dets rækkevidde betydeligt.

Kreditter ydet af ikke-erhvervsdrivende

Det fremgår side 4, 3. afsnit, at kreditter ydet af "en ikke-erhvervsdrivende" er omfattet af kravet om kreditværdighedsvurdering, "hvis aftalen er indgået eller formidlet for kreditgiveren af en erhvervsdrivende".

Spørgsmålet er, om de såkaldte facebooklån falder ind under denne definition. Lånene formidles jo via særlige grupper oprettet på Facebook, som klart er erhvervsdrivende. Spørgsmålet er endvidere, om ikke de personer, der yder lån via disse grupper, må anses for at være erhvervsdrivende i den relation, idet der jo på ingen måde er tale om lån mellem familie eller venner, og at det typisk sker til meget høje rentesatser, som i øvrigt langt overstiger de maksimale ÅOP-satser, der er fastsat i lovgivningen. Det er formentlig de allermest sårbare dele af befolkningen, der gør brug af disse lån. Vi finder opblomstringen af facebooklåne meget bekymrende og opfordre myndighederne til at have fokus på området.

Faste udgifter

Side 4, næstsidste afsnit, note 10-13 om faste udgifter nævner som eksempler herpå udgifter til medicin og tandlæge. Det er problematisk at bede ansøgere om oplysninger om helbred og medicinforbrug for at lade dette indgå i en kreditvurdering jf. persondataretten. Når vi ser på det nye forbrugerkreditdirektiv, så præciseres det i art. 18 (3) jf. præambelbetragtning 55 hvor der står følgende: "*Disse oplysninger [til brug ved kreditvurderingen] bør ikke omfatte særlige kategorier af personoplysninger omhandlet i artikel 9, stk. 1, i forordning (EU) 2016/679, såsom helbredsoplysninger, herunder oplysninger om kræftsygdomme, og oplysninger fra sociale netværk*". Omtalen af de nævnte udgiftstyper bør derfor revurderes.

I note 13 nævnes "licens", som de seneste tre år har været afregnet direkte over skatteligningen, hvorfor det bør udgå.

Det kan ikke afvises, at kunden kan finde billigere alternativer også til faste udgifter fx udgifter til telefonabonnement. Eller ved valg af billigere transportformer fx cykel i stedet for bus/tog. Sætningen "*Faste udgifter kan forbrugeren sjældent fravælge eller ændre meget på...*" virker derfor lidt for kategorisk og kunne med fordel modificeres.

Samlevende/ægtefælles bidrag til fællesøkonomi

Det fremgår på side 4, næstsidste afsnit, sidste sætning: "*Samlevendes eller ægtefælles indkomst kan kun tages med i opgørelsen af indtægter, hvis lånet optages af parret i fællesskab (solidarisk hæftelse).*"

Det bør så tilsvarende præciseres, hvordan omkostningerne i en fællesøkonomi håndteres ved lån, hvor der kun er en ansøger. Det er vores opfattelse, at kreditgiver kan medtage partnerens bidrag til fællesøkonomien. Dette kan blandt andet dokumenteres via PSD2 data. Dette var der også dækning for i vejledningen fra 2021 øverst på side 6, jf. ordene "Kreditgiveren ... må indhente oplysninger [om], hvilken andel af de fælles udgifter forbrugeren faktisk afholder", som vi foreslår gentaget.

Sandsynlige ændringer i forbrugers indtægter og faste udgifter

Det fremgår på side 4, nederst, *"Ved beregning af rådighedsbeløbet skal kreditgiver tage højde for sandsynlige ændringer i forbrugers indtægter eller faste udgifter, herunder om der er tale om varige eller midlertidige ændringer. Ændringer i forbrugers indtægter eller faste udgifter kan f.eks. være som følge af bolighandel, store vedligeholdelsesudgifter for forbrugers ejendom, udskiftning af bil, jobskifte, familieudvidelse eller pensionering. Kreditgiver skal også tage højde for udløb af afdragsfrihed, hvis forbrugeren har et afdragsfrit lån, samt sandsynlige negative ændringer i variable renter, hvis forbrugeren har lån med variabel rentesats."*

Dette "skal"-krav har ikke hjemmel i det omfang, det er gengivet, og vil kræve indhentning af langt flere oplysninger, end der er hjemmel til at kræve indhentet. Det følger af ResursBank-dommen, hvor det fremgår, at *"Resurs Bank fortsat kan udøve det i lovgivningen forudsatte skøn over, hvilke nærmere angivne fyldestgørende oplysninger, det må anses for relevante og nødvendige til brug for beregningen af rådighedsbeløb, jf. nærmere nedenfor"*.

Det skal i øvrigt generelt præciseres, at sandsynlighed (der bruges flere steder i udkastet i vejledningen) skal vurderes ud fra de fyldestgørende oplysninger, som kreditor har indhentet.

Oplysning om eksempelvis snarlig familieforøgelse indgår ikke i de oplysninger, som kreditgiver er forpligtet til at indhente.

Ligeledes gælder det også for vejledningens anvendelse af ordet "forventede", at denne forventning må vurderes ud fra de fyldestgørende oplysninger, som kreditgiver har indhentet.

"Historiske eller faktiske forbrugsmønstre"

Side 5, næstsidste afsnit, lyder *"... dennes husstands historiske eller faktiske forbrugsmønstre m.v."*. rent sprogligt kommer "historiske" til at fremstå som en modsætning til det "faktiske" forbrugsmønster. Måske det er bedre at skrive "aktuelle" i stedet for "faktiske".

"Likvide midler" versus "realisation af aktiver"

Det fremgår øverst side 6, at forbrugers evt. likvide midler kan indgå i vurderingen af, om et lavt rådighedsbeløb er tilstrækkeligt.

Som anført i Resursbank-dommen fremgik det af bemærkningerne til lovforslag L 91 i 2009 § 7 c, at også forbrugers mulighed for "realisation af aktiver" kan indgå i vurderingen af, om forbrugeren har råd til de

ansøgte lån. Evt. provenu fra realisation af aktiver, som jo ikke kan betegnes som likvide midler, bør derfor indgå i dette afsnit. Der kan også henvises til den eksisterende vejledning fra 2021, hvor der i note 17 omtales ”f.eks. ... arv, frigivelse af børneopsparing eller en let omsættelig aktiebeholdning”.

Gældssaneringsbekendtgørelsen

Gældssaneringsbekendtgørelsen nævnes på side 6, 3. afsnit, som et muligt udgangspunkt for vejledende pejlemærke for minimumsrådighedsbeløb. Vi mener, at afsnittet bør udgå, da det indirekte vil sætte en norm for krav til rådighedsbeløb, som er i strid med det helt grundlæggende princip som også fastslået i Resursbank-dommen, at det er op til kreditgivers skøn.

Vi henviser i øvrigt til vores tidligere bemærkninger fra høringssvar 3. februar 2021 (**vedhæftet**) særligt side 16-17 om at et pejlemærke på rådighedsbeløb i givet fald lige så vel kunne være Finanstilsynets regnskabsvejledning, kunder med karakteren 2b med et ”tilstrækkeligt rådighedsbeløb”, hvor den beløbsmæssige grænse er væsentligt lavere end i gældssaneringsbekendtgørelsen.

Hvis myndighederne fastholder et bud på et pejlemærke for størrelsen af rådighedsbeløbet, bør regnskabsvejledningen 2 b anvendes, da særligt mange studerende og ældre borgere ikke er i nærheden af rådighedsbeløbet i gældssaneringsbekendtgørelsen.

Fyldestgørende oplysninger og dokumentation af disse

Første afsnit på side 6, pkt. 4.3 lyder:

”Kreditgiver er overladt et skøn ved vurderingen af, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger. Omstændighederne i forbindelse med indgåelsen af kreditaftalen, herunder f.eks. lånets størrelse og kreditgivers forudgående kendskab til forbrugeren, har betydning for udøvelsen af dette skøn. Der er derfor ikke et generelt krav om, at kreditgiver i alle tilfælde skal indhente dokumenterede oplysninger om alle låntagers faktiske indtægter og faktiske faste udgifter. Simple uunderbyggede erklæringer, som forbrugeren fremsætter, kan dog ikke i sig selv kvalificeres som fyldestgørende oplysninger, hvis de ikke er vedlagt dokumentation. Kreditværdighedsvurderingen skal tage udgangspunkt i den konkrete forbrugers personlige økonomiske situation.”

Tredje sætning - *”Der er derfor ikke et generelt krav om, at kreditgiver i alle tilfælde skal indhente dokumenterede oplysninger om alle låntagers faktiske indtægter og faktiske faste udgifter.”* - støttes helt korrekt på landsrettens dom i Resursbank-sagen, hvilket bør fremgå direkte fodnote 18.

Fjerde sætning - *”Simple uunderbyggede erklæringer, som forbrugeren fremsætter, kan dog ikke i sig selv kvalificeres som fyldestgørende oplysninger, hvis de ikke er vedlagt dokumentation.”* - støtter sig på præmis 37 i EU-domstolens dom i Consumer Finance, hvilket også fremgår af fodnote 19. Men det står i udkastet, er sætningen svær at forene med foregående sætning og dermed landsrettens dom.

Det bør præciseres, at ”simple uunderbyggede erklæringer” ikke ”i sig selv” – i betydningen ikke alene – kan kvalificere som fyldestgørende oplysninger; altså hvis der slet ikke foreligger nogen dokumentation for noget, som det var tilfældet i sagen med ægteparret Bonato, jf. præmis 18.

EU-domstolen har ikke udtalt sig imod, at flere eller mange oplysninger kan lægges til grund uden dokumentation. Men kreditgiver kan altså ikke lægge alle forbrugerens oplysninger til grund uden nogen som helst dokumentation for noget som helst.

Det er vigtigt, at vejledningen ikke giver indtryk af, at der kræves dokumentation for hver eneste oplysning. Derfor foreslår vi, at følgende sætning fra Resursbank-dommen medtages i afsnittet: *"Afhængig af omstændighederne i hvert enkelt tilfælde kan kreditgiveren enten stille sig tilfreds med de oplysninger, som forbrugeren er fremkommet med, eller vurdere, at det er nødvendigt at indhente en bekræftelse af disse oplysninger"*.

Det fremgår på side 7, 4. afsnit, at "Kreditgiver skal ved vurderingerne [af rådighedsbeløbets størrelse] tage højde for forbrugerens eventuelle gæld til andre kreditgivere og skattemyndighederne ...". I note 20 henvises der til eSkatData. Udfordringen med e-SkatData er, at låneoplysninger kun opdateres kvartalsvis. Og denne opdatering indeholder kun betalte renter og ikke restgældende. Finans og Leasing har overfor Skatteministeriet argumenteret for at systemet tilrettelægges, så låneoplysningerne kan opdateres dagligt. Det vil give det bedst mulige grundlag for at kreditgiver kan være sikker på lånansøgers gældsforpligtelser. Særligt i mangel af, at Danmark ikke som de fleste andre EU-lande har et dækkede positivt gældsoplysningssystem. Vi opfordrer myndighederne bag nærværende vejledning til at gå i dialog med Skatteministeriet og understrege betydningen af at eSkatData opdateres dagligt hvad angår låneoplysninger.

I øvrigt bemærkes at KreditStatus er omtalt i den eksisterende vejledning, og vi undrer os over hvorfor en henvisning hertil er udgået. Særligt da KreditStatus i dag er det eneste sted hvor man kan se daglig opdatere oplysninger om lånansøgers gæld. Om end alle kreditgivere fortsat ikke er tilsluttet systemet så udgør det en væsentlig og ikke mindst objektiv kilde til information.

Ved samme lejlighed bør nævnes, at Finans og Leasing har fremsat ønske over for Domstolsstyrelsen og Justitsministeriet om, at der gives kreditgivere adgang til insolvenserklæringer afgivet ved fagedretterne. Det ønske skyldes, at der findes et meget stort "mørketal" hvad angår registrering af dårlige betalere. Det er således langt fra alle dårlige betalere der findes ved søgning i RKI eller Debitorregistret. Adgangen til insolvenserklæringer vil derfor også i væsentligt omfang kunne kvalificere kreditgivers grundlag for at foretage kreditværdighedsvurdering. Vi opfordrer derfor myndighederne bag nærværende vejledning til at støtte op om dette ønske overfor Justitsministeriet.

Endelig vil vi pege på, at der i databeskyttelsesloven § 20, stk. 3 om negative gældsoplysningsregistre så som RKI findes et krav om at oplysninger om gæld slettes efter 5 år uagtet at gældende fortsat består. Dette slette-krav bør fjernes, idet enhver gæld selvsagt er relevant ved en kreditværdighedsvurdering, så længe gælden rent faktisk består. Vi opfordrer derfor myndighederne bag nærværende vejledning til at støtte op om dette ønske overfor Datatilsynet og Justitsministeriet.

Proportionalitet

Det fremgår på side 7, 3. afsnit: *"F.eks. vil kreditgivers råderum for, hvor meget dokumentation, der indhentes for forbrugerens faste udgifter, være større for velhavende forbrugere end for svage forbrugere,*

og der vil for velhavende forbrugere derfor ikke nødvendigvis være behov for at dokumentere alle faste udgifter. Hvis forbrugeren derimod har et lavt rådighedsbeløb, bør kreditgiver sikre sig, at forbrugers budgetposter er dokumenterede eller forsigtigt estimerede.”

I afsnittet indikeres det, at kreditgivers skøn kun vedrører mængden af dokumentation for alle faste udgifter. Det er en beklagelig reminiscens fra før Resursbank-sagen. Afsnittet bør ændres så det fremgår klart, at skønnet også kan vedrøre, hvilke faste udgifter der skal indhentes oplysninger om.

”Alle faste udgifter” er i øvrigt bredere end den definition, der kommer senere i vejledningen. Det bør rettes.

Estimater

Af udkastets side 8, 2. afsnit fremgår:

”Det fremgår af landsrettens dom i Resurs Bank-sagen, at der som en del af kreditgivers skøn kan anvendes estimater, hvis det er relevant og mere hensigtsmæssigt. Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden finder dog, at der i dommens øvrige præmisser og i bilag 2 til EBA’s rapport, som landsretten henviser til, ligger en vis begrænsning i brugen af estimater i forbindelse med kreditværdighedsvurderingen, og at brugen forudsætter en forsigtig tilgang.

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden vurderer, at kreditgivers adgang til at anvende estimater er begrænset både i forhold til, i hvor høj grad der kan anvendes estimater, og i forhold til, hvilke typer af estimater der kan anvendes.

...

Brug af sådanne grove estimater afviger med høj sandsynlighed fra forbrugers faktiske forhold og giver dermed en høj risiko for, at beregningen af forbrugers rådighedsbeløb ikke er retvisende.”

Det anførte er uunderbygget, hvilket illustreres af, at mens den øvrige del af udkastet indeholder adskillige fodnoter, er ingen fodnoter indsat til understøttelse af Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens antagelser. Udsagnet savner hjemmel og videnskabeligt grundlag. Det bør angives i vejledningen, hvilke undersøgelser myndighederne har foretaget eller baseret sig på for at understøtte udsagnet.

Til sammenligning udtalte Østre Landsret i dommen:

”Navnlig for så vidt angår spørgsmålet om adgangen til at anvende estimater ved beregningen af bl.a. faste udgifter bemærker landsretten, at det fremgår af bilag 2 til European Banking Authority’s rapport fra 2020 om retningslinjer for oprettelse og overvågning af lån, at kreditgiver, hvis det er relevant og mere hensigtsmæssigt, f.eks. når der bruges automatiserede modeller ved långivning, kan anvende andre informationstyper/-kilder og data af økonomisk og finansiel art, som er nødvendige for at foretage vurderingen.

Landsretten ophæver derfor den del af påbuddet, der indebærer, at Resurs Bank i alle låneforhold skal indhente dokumenterede oplysninger om låntagers faktiske indtægter og faktiske udgifter.”

Af nævnte bilag 2 til EBA's retningslinjer for oprettelse og overvågning af lån fra 2020 fremgår:

"Hvis det er relevant og mere hensigtsmæssigt, f.eks. når der bruges automatiserede modeller ved långivning, kan institutterne og kreditgiverne anvende andre informationstyper/-kilder og data af

økonomisk eller finansiel art, som er nødvendige for at foretage vurderingen, i overensstemmelse med den gældende lovgivning."

Der ses ikke at støtte for en antagelse om, at *"der i dommens øvrige præmisser og i bilag 2 til EBA's rapport ... ligger en vis begrænsning i brugen af estimer"*.

Videre fremgår af EBA's Q&A-dokument "Summary of the responses received to the consultation and the EBA's analysis" af 29. maj 2020, jf. side 85:

"Summary of feedback received: Stakeholders also suggested clarifying that, depending on the credit volume, standard living expenses, including rental expenses, may also be estimated on a sound basis. In doing so, information to be obtained from the borrower always has to be measured against the estimate for plausibility."

EBA analysis: The EBA acknowledges the comment.

Amendments to the proposals: The EBA amended the text as suggested."

På side 78 fremgår tilsvarende (om end i en anden sammenhæng), at *"[s]takeholders suggested the following wording: '... Commonly estimated expenditures for living, food, traffic, etc., may be used, where appropriate.', hvortil "the EBA introduced a working definition for the single customer view and clarified the point on joint applications." og "amended the text accordingly"*.

Q&A-dokumentet er ikke omtalt i udkastet, men kan findes her:

<https://www.eba.europa.eu/activities/single-rulebook/regulatory-activities/credit-risk/guidelines-loan-origination-and-monitoring>

Kreditgivers ret til at foretage et skøn

Generelt anerkender udkastet det skøn, som tilkommer kreditgiver efter EU-domstolens praksis, men enkelte bemærkninger hist og her giver anledning til tvivl:

Af udkastets side 7, 3. afsnit fremgår:

"Hvis forbrugeren derimod har et lavt rådighedsbeløb, bør kreditgiver sikre sig, at forbrugers budgetposter er dokumenterede eller forsigtigt estimerede."

Dette går kreditgivers skøn (for) nært, idet det må være op til kreditgiver at vurdere, i hvilke tilfælde der er behov for dokumentation for kreditansøgers ind- og udgiftsposter.

Af udkastets side 7, 5. afsnit fremgår:

"Kreditgiver skal også være opmærksom på, at stor lånoptagelse i forbindelse med køb af bolig normalt vil reducere rådighedsbeløbet væsentligt og dermed forøge behovet for fokus fra kreditgiver."

Her er tale om standardantagelser, som ikke nødvendigvis er sande. Eksempelvis kan renteudgifter i mange tilfælde blive surrogat for eksisterende lejeudgifter, som ikke nødvendigvis er lavere.

Civilretlige retsfølger

Af udkastets side 9, nederst fremgår:

”Opfylder kreditværdighedsvurderingen ikke kravene i kreditaftalelovens § 7 c, kan det efter omstændighederne få både offentligretlige og civilretlige konsekvenser for kreditgiver. I forhold til de civilretlige konsekvenser vil aftalen kunne blive tilsidesat af Det Finansielle Ankenævn eller domstolene ...”

Det anførte giver indtryk af, at tilsidesættelse af kreditværdighedsvurderingspligt kan udløse ugyldighed. Det er misvisende. Det følger af helt fast landsretspraksis, at tilsidesættelse af kreditværdighedsvurderingspligt ikke i sig selv udløser ugyldighed, men alene er et element, der kan indgå i en samlet vurdering af, om en aftale skal tilsidesættes som ugyldig efter aftalelovens § 38 c, jf. § 36, jf. eksempelvis UfR 2021.3072 Ø:

”Landsretten bemærker, at en retsanvendelse, hvorefter et hvilket som helst svigt i forbindelse med en kreditgivers iagttagelse af kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1 eller 2, uden videre anses for at udgøre et tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte låneaftalen helt eller delvis som ugyldig, kan føre til resultater, hvor sanktionen ikke er tilpasset overtrædelsens grovhed, men fremstår uproportional. Landsretten finder dog i overensstemmelse med de overordnede hensyn bag såvel kreditaftalelovens § 7 c og aftalelovens § 38 c, at i hvert fald en konstateret grov tilsidesættelse af pligten til at foretage kreditvurdering - bedømt ud fra de oplysninger som låntager og kreditgiver har fremlagt herom - kan tillægges betydning ved en afgørelse af, om en låneaftale skal tilsidesættes helt eller delvist i medfør af aftalelovens § 38 c, jf. § 36.”

Til sammenligning er aftaleretlig gyldighed da heller ikke omtalt i den gældende vejledning.

Reglernes anvendelse på grænseoverskridende virksomhed herunder uden etablering i Danmark

Der mangler et afsnit om reglernes anvendelighed i forhold til grænseoverskridende virksomhed. Der var et sådan afsnit i 2021-vejledningen, og det bør genindføres. I samme ombæring kan det overvejes, om begrundelsen i 2021-vejledningen for konklusionen om reglernes anvendelse på grænseoverskridende virksomhed er korrekt henset til e-handelsdirektivet.

Med venlig hilsen

Christian Brandt,
direktør, Finans & Leasing
Tlf. 4038 2987

3. februar 2021

Til

Forbrugerombudsmanden

Finanstilsynet

Høringssvar til Finanstilsynet og Forbrugerombudsmandens vejledning om kreditværdighedsvurdering

Finans og Leasing er enig i, at det er vigtigt, at der foretages en ordentlig kreditværdighedsvurdering i hvert enkelt tilfælde, så overgældsætning kan undgås.

Det foreliggende udkast til vejledning, hvor den berørte branche i øvrigt ikke har været inddraget i udformningen, er dog på flere helt afgørende punkter i direkte modstrid med såvel dansk ret som EU-retten, herunder eksplicit relevante forarbejder og ankenævnsafgørelser. Det gælder særligt men ikke kun;

- de meget høje og ufravigelige krav til indhentelse af detaljerede oplysninger om kundens faste og variable omkostninger,
- dokumentationskravene hertil, og ikke mindst
- kravet om et rådighedsbeløb svarende til gældssaneringsbekendtgørelsens satser.

Kreditgivers ret og pligt til at foretage et skøn ud fra en proportionalitetsvurdering er herved reelt afskåret. Det står i skarp modstrid til CCD-direktivet, EU-domstolens praksis jf. sagen C-449/13, lovbemærkningerne fra 2008 til KAL § 7 c og de seneste lovbemærkninger til den tilsvarende bestemmelse i § 9 i Lov om forbrugslånevirksohmheder, dansk ankenævns- og retspraksis samt EBA's guidelines fra 2020.

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden kan ikke med en sådan praksisændring afskære en meget stor andel af borgerne fra adgang til enhver form for kredit, når der ikke er klar hjemmel hertil, samt fratage kreditgiver det proportionale skøn, som både praksis fra EU-domstolen og de specielle bemærkninger til KAL § 7 c foreskriver.

Uanset vejledningsformen er der reelt set tale om en instruks af en bindende karakter. Det ses af sprogbrugen "skal" og af, at Finanstilsynet i breve i januar til licensansøgere har oplyst, at licens som forbrugslånevirksohmhed kan opnås på betingelse af, at man accepterer kravene i vejledningen. Det viser i øvrigt også, at høringen er på skrømt, da det rent forvaltningsretligt (ud fra et ligebehandlingsprincip) vil vanskeligt for Finanstilsynet at foretage ændringer i vejledningen, hvis nogle virksomheder allerede har underlagt sig vejledningen.

Som det fremgår af **vedhæftede** rapport fra Copenhagen Economics, som vi har fået udarbejdet til brug for at illustrere virkningerne af udkastet til vejledning, vil kravene til benchmark af kundens rådighedsbeløb op imod gældssaneringsbekendtgørelsens satser medføre, at overordentligt mange eksisterende kunder ikke længere vil kunne få lån. Copenhagen Economics skønner således, at op mod 1/3 af befolkningen og endnu højere for udvalgte befolkningsgrupper fx studerende, pensionister og enlige forsørgere fuldstændigt vil blive afskåret fra låntagning herunder også mindre lån med en lav månedlig betaling. Også lønmodtagere på grund- og mellemniveau samt selvstændige vil blive væsentligt berørt (mellem 10 og 30% vil blive afskåret fra låntagning).

Vejledningen vil således medføre omfattende begrænsninger for borgeres adgang til frit at råde over deres egen økonomi. Ligesom det vil påvirke samfundsøkonomien meget negativt i form af faldende omsætning på bilmarkedet, i detailhandlen og forskellige liberale erhverv fx tandlæge, optiker etc.

Alene Finans og Leasings medlemmer har en omsætning på usikrede forbrugslån på ca. 10 mia. kr., billån (nye og brugte) ca. 20 mia. kr. og privat leasing af (overvejende nye) biler ca. 5 mia. kr. Det fordeler sig på følgende i alt knap 800.000 lån årligt:

Finans og Leasings medlemmer antal finansierede enheder (stk.)	2019
Billån, nye	40.339
Billån, brugte	59.030
Privatleasing	32.041
Forbrugslån og kreditter	648.497
I alt	779.907

Som det ses finansierer alene Finans og Leasings medlemmer mere end 130.000 biler hvert år. Det er klart, at såfremt 10-30 pct. af disse billån skal skæres væk, så vil det have en meget stort negativ indflydelse på arbejdstagernes mobilitet. De vil simpelthen ikke kunne komme på arbejde.

Indførelse af en så omfattende kreditværdighedsvurdering, som der lægges op til, vil medføre større omkostninger ved at processe lånene, hvorfor særligt mindre lån vil blive forholdsmæssigt dyrere, og måske derfor slet ikke vil kunne betale sig at udbyde længere eller ramme ÅOP-loftet på de facto 25%. Det vil uvægerligt medføre en større søgning mod den uregulerede del af markedet fx Facebook-lån, som desværre allerede er en tendens, og som synes meget svært for myndighederne at dæmme op over for.

Det er vores opfattelse, at så drastiske ændringer - udover hele hjemmelsproblematikken - ikke bør gennemføres uden en dybdegående analyse af konsekvenserne for den enkelte låntager og de forskellige samfundsmæssige påvirkninger. De 165 konkrete sager, som myndighederne henviser til at vejledningen er baseret på, er ikke repræsentative for markedet og kan på ingen måde gøre det ud for en sådan ordentlig analyse. Det skyldes bl.a., at Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden herved alene har vurderet kravene til kreditværdighedsvurdering ved at se på kunder i betalingsvanskeligheder. Vi opfordrer til, at Konkurrence- og forbrugerstyrelsen inddrages i arbejdet med henblik på, at det kan funderes i en ordentlig analyse af hele det berørte lånemarked. I den forbindelse bør det også overvejes, om ikke det er stridende imod den fri konkurrence og dermed en konkurrenceretlig udfordring at lægge sig fast på bestemte rådighedsbeløbssatser i gældssaneringsbekendtgørelsen.

Man kan ikke i vejledningsform indføre nye og meget restriktive krav til kreditgiverne og det endda på visse afgørende områder i direkte modstrid med dansk ret. Det kræver udtrykkelig lovhjemmel, hvilket hverken kreditaftaleloven eller lov om forbrugslånevirkksomheder indeholder.

Vi finder det bemærkelsesværdigt, at der på ingen måde er taget hensyn til vores meget grundige notat af 9. oktober 2020 fremsendt til brug for Finanstilsynets bestyrelses behandling af emnet på møde i december, endsige forklaret, hvorfor man ikke mener, at vores juridiske og faglige argumenter er valide. Vi har ingen reaktion fået hverken mundtligt eller skriftligt, hvilket vi finder besynderligt og ikke stemmende med god forvaltningsskik. Vi **vedhæfter** derfor notatet på ny i dets fulde længde, idet vi understreger, at vi fortsat finder notatets betragtninger valide og relevante i forhold til det nu foreliggende udkast til vejledning.

Hertil kommer, at Finanstilsynet ved breve til forbrugslånevirkksomheder, der er ved at søge om licens, har forsøgt at få disse virksomheder til at underlægge sig udkastet til vejledning, uanset at vejledningen på det tidspunkt kun var i høring. Det virker også stridende imod god forvaltningsskik. Vi bemærker for god ordens skyld, at virksomheder, som har fået licens på baggrund af udkastet til vejledning, på ingen måde af bundet af vejledningen, hvad angår de punkter, hvor der ikke er hjemmel jf. nærmere nedenfor i vores gennemgang af vejledningens enkelte dele.

Ud over de juridiske argumenter, som vi har fremført i vores notat af 9. oktober 2020, har vi til brug for kommentering af nærværende udkast til vejledning indhentet et responsum **vedhæftet** fra professor, dr. jur. Erik Werlauff, som bekendt er en af landets fremmeste eksperter igennem en lang årrække i såvel EU-ret samt ikke mindst kreditretten. Som det fremgår, støtter hans udtalelse, at der ikke er hjemmel til at opstille krav om et rådighedsbeløb svarende til gældssaneringsbekendtgørelsens satser. Og at man er gået alt for vidt ved at underlægge kreditgivers ret og pligt til at foretage et skøn ved at sætte "skøn under regel".

Hertil kommer, at direktivet er et totalharmoniseringsdirektiv, at landene ikke har ret til at indføre supplerende regler på det harmoniserede område. Direktivets formål er jo ikke kun forbrugerbeskyttelse men lige så meget at danne rammerne for et indre marked med grænseoverskridende aktivitet for at fremme konkurrencen. Dette vil blive forhindret, såfremt landene opstiller egne, detaljerede krav til kreditværdighedsvurderingen, idet man dermed vanskeliggør grænseoverskridende aktivitet. Vi finder i den forbindelse, at der i vejledningen bør indgå et afsnit med belysning af, i hvilke omfang en kreditgiver fra et andet land, der udbyder lån her i landet direkte fra sit hjemland, er bundet af vejledningen, eller kan anvende sit eget lands fortolkning af kravene til kreditværdighedsvurderingen jf. CCD art. 8. Endvidere bør udkastet til vejledning analyseres af Regelforum (det tidligere Implementeringsråd), der forholder sig til overimplementering af EU-lovgivning.

Sidst men ikke mindst støtter prof. Erik Werlauff's læsning af den ledende EU-dom fra 2014 en noget andet og langt mindre restriktiv forståelse af de dokumentationskrav, der kan udledes af dommen, end hvad der er afspejlet i udkastet til vejledning. En vurdering som vi er enig i jf. vores tidligere fremsendte notat.

Vi forstår ikke, hvorfor EBA's guideline om bl.a. krav til kreditværdighedsvurdering fra sommer 2020, som skal være implementeret her i landet 1. juli 2021, ikke er omtalt i udkastet til vejledning. Vi har tidligere efterlyst svar på, hvorledes Finanstilsynet vil forholde sig til dansk implementering af disse guidelines, men hidtil uden svar. Vi opfordrer til, at dette aspekt inddrages i det fremtidige arbejde med vejledningen.

Som det fremgår af vores notat fra 9. oktober 2020 side 6, er det vores opfattelse, at EBA's guidelines på flere væsentlige punkter er langt mindre restriktive end udkastet til vejledning.

Vi støtter grundlæggende op om, at der udarbejdes en vejledning på dette område, men opfordrer til en reel proces, hvor de berørte brancheforeninger inddrages i arbejdet med en vejledning, som afspejler gældende ret og aktuelle muligheder for indhentelse af økonomiske data om låneansøger også henset til persondatalovens regler.

Vi foreslår, at Finanstilsynet i den forbindelse gør anvendelse af den fremgangsmåde, der senest er anført i lov om forbrugslånevirkksomheder § 7, stk. 3 om at skabe "forhandlede retningslinjer" i dialog med branchen og Forbrugerombudsmanden.

Vi mener, at man i forbindelse med dette arbejde må foretage et "nabotjek". Hverken de svenske, norske eller finske myndigheder har fortolket CCD art. 8 så restriktivt, som det fremgår af udkast til vejledning. Eksempelvis kræves det ikke i disse tre lande, at debtors udgifter dokumenteres i detaljer. Det kan i stedet kan estimeres ud fra modeller

Vi opfordrer også til, at Datatilsynet og sekretariatet i Skattestyrelsen, der er ansvarlige for drift og udvikling af eSkatData, inddrages i det videre arbejde, så retningslinjerne kommer til at afspejle den adgang - eller mangel på samme - der er til relevante data.

Afslutningsvis bemærkes, at vejledning formentlig også vil være normerende for kreditværdighedsvurdering ved privat leasing jf. L 32, når Skatteministeren sætter dette i kraft. Dette vil efter det for os oplyste formentlig ske i anden halvdel af 2021. Dette aspekt bør også inddrages i arbejdet med vejledningen.

--- 000 ---

Nedenfor følger vores mere detaljerede bemærkninger (*med blå skrift*) til vejledningens enkelte dele.

Indledning

Denne vejledning har til formål at sikre, at kreditgivere overholder kreditaftalelovens § 7 c, således at uansvarlig kreditgivning kan undgås.

F&L kommentar:

Ordene "... at kreditgivere overholder kreditaftalelovens § 7 c" er upræcise. Det bør præciseres, at vejledningen selvsagt kun angår kreditaftaler, som er omfattet af kreditaftaleloven herunder § 7 c jf. kreditaftalelovens § 3 om anvendelsesområdet for loven eller Lov om forbrugslånevirkksomheder § 9 jf. § 1 om anvendelsesområdet for denne lov.

Vejledningen er baseret på Forbrugerombudsmandens vurderinger af mere end 165 forbrugerkreditsager

F&L kommentar:

En vejledning om kreditværdighedsvurdering bør baseres på en analyse af både kunder med og uden betalingsvanskeligheder. Ellers er der risiko for, at reglerne baseres på et forvrænget verdensbillede. Der laves 100.000-vis af kreditvurderinger i Danmark om året. 165 tilfælde, som i øvrigt notorisk alene

omfatter kunder, der var i betalingsvanskeligheder, er ikke repræsentative og kan ikke udgøre grundlaget for en ordentlig behandling af emnet.

Betalingsvanskeligheder kan i øvrigt skyldes mange forskellige faktorer så som efterfølgende arbejdsløshed, sygdom, skilsmisse eller en kombination af flere af disse forhold – også kaldet "accidents of life". Betalingsvanskeligheder skyldes i de fleste tilfælde ikke dårligt kredithåndværk ved stiftelse af lånet.

De 165 sager er endvidere fra tidligere år, hvorefter der er sket mange tilpasninger hos kreditgiverne fx adgang til eSkataData. Sagerne er således ikke retvisende for nuværende praksis. Det bemærkes i øvrigt, at Vestre Landsret i dom af 14. aug. 2020 jf. UfR 2020/3928 har underkendt Forbrugerombudsmandens påstand om, at manglende eller dårlig kreditværdighedsvurdering kan medføre ugyldighed af kreditaftalen.

, som tager udgangspunkt i bestemmelsen i kreditaftalelovens § 7 c, Finanstilsynets undersøgelser af pengeinstitutter og forbrugslånsvirksomheders kreditværdighedsvurdering og påbud til institutter, lovforarbejderne til § 7 c, artikel 8 og bemærkningerne hertil i forbrugerkreditdirektivet, EU-domstolens praksis og otte nye kendelser fra fogedretterne i henholdsvis Aalborg, Esbjerg, Glostrup og Odense.

F&L kommentar:

Der er en række relevante retskilder, som ikke er nævnt i dette afsnit eller i det afsluttende bilag:

- Relevant praksis fra Det finansielle Ankenævn, der med lands- og højesteretsdommere som formænd, har udstukket en langt mere balanceret praksis. Se herom vores notat fra 9. oktober 2020 side 10-12.
- LFV § 9, som både i ordlyden og ifølge forarbejderne til § 9 er identisk med KAL § 7 c. De to bestemmelser skal fortolkes ens jf. de specielle bemærkninger til LFV § 9: "*Forslaget til § 9 og § 7 c i lov om kreditaftaler er imidlertid indholdsmæssigt identiske.*" På de punkter, hvor vejledningen går videre end forarbejderne til LFV § 9, er vejledningen ikke bare uhjemlet, men klart lovstridig. Dette vil vi komme tilbage til nedenfor, bl.a. hvor lovbemærkningerne til § 9 understøtter kreditgiver ret til at foretage et frit skøn, proportionalitet hvad angår dokumentationskrav m.v.
- EBA's guidelines fra sommer 2020. Se herom vores notat fra 9. oktober 2020 side 6.
- Den svenske Højesterets afgørelse i den såkaldte H&M-sagen. Se herom vores notat fra 9. oktober 2020 side 9-10. Det er god retstradition at inddrage retspraksis fra de nordiske lande, med hvem vi deler retstradition. Særligt i denne situation, hvor vi ikke selv har Højesteretsafgørelser (og for den sags skyld meget lidt retspraksis) om KAL § 7 c. Det taler endvidere for at inddrage svensk retspraksis, at der er tale om en totalharmoniseret EU-bestemmelse.

Generelle bemærkninger om ansvarlig kreditgivning

Inden der ydes forbrugerkredit, skal kreditgiver foretage en kreditværdighedsvurdering uanset størrelsen af kreditten og den månedlige ydelse.

Kreditværdighedsvurderingen skal altid tage udgangspunkt i den enkelte forbrugers økonomiske forhold. Det vil sige oplysninger om forbrugerens indtægter, gæld og udgifter.

F&L kommentar:

Der er ikke hjemmel til altid at kræve oplysninger om forbrugerens gæld. I 2010, da KAL § 7 c blev indført, skrev Forbrugerombudsmanden eksempelvis følgende i brev af 11. juni 2010, om kreditgivers mulighed for at søge forbrugerens økonomiske forhold oplyst, forud for etablering af KreditStatus:

I relation til det foreliggende spørgsmål om samtykke til systematiseret udveksling af oplysninger om kreditengagementer kan bemærkes, at forbrugerkreditdirektivets artikel 8, stk. 1, som også gennemført ved § 7 c efter sin ordlyd synes at hvile på en forudsætning om, at der foretages en konkret vurdering af, hvordan oplysningerne til brug for kreditgivers vurdering af forbrugerens kreditværdighed indhentes, jf. også de ovenfor citerede lovbemærkninger. Det er Forbrugerombudsmandens opfattelse, at en sådan konkret vurdering må føre til, at det ikke i alle tilfælde vil være nødvendigt og relevant at foretage en søgning i en database med oplysninger om kreditengagementer, og at det derfor heller ikke vil være sagligt at betinge indgåelse af en kreditaftale af, at forbrugeren giver samtykke hertil.

I vurderingen af, hvordan oplysningerne indhentes, kan lånebeløbets størrelse indgå som en faktor, ligesom anden sikkerhed som ved fx køb med ejendomsforbehold evt. også kan være af betydning, idet det i sidste ende må bero på en konkret vurdering af de samlede omstændigheder, hvordan kreditgiver skal opfylde sin forpligtelse efter § 7 c.

Bemærkningerne fra Forbrugerombudsmanden er også udtryk for en anerkendelse af proportionalitetsprincippet: jo mindre lånet belaster, desto færre krav kan stilles. Dette punkt uddybes nedenfor i forbindelse med afsnittet "Oplysninger og dokumentation for låneansøgerens indtægtsforhold".

Kreditværdighedsvurdering kan foretages trinvist, dvs. at der kan laves en indledende screening med henblik på at frasortere åbenlyst ikke-kreditværdige forbrugere og kun foretages en fuld kreditværdighedsvurdering af de forbrugere, som ikke frasorteres i screeningen. Er der gjort udlæg i forbrugerens bolig, skal der være gode grunde til at give yderligere lån.

F&L kommentar:

Det bør tilføjes, at der ikke er krav om, at kreditgiver skal undersøge, om der er udlæg i forbrugerens bolig. Eksempelvis, står der følgende i de specielle bemærkninger til den tilsvarende LFV § 9 hvor de maksimale dokumentationskrav bliver beskrevet:

"Kravet om, at forbrugslånsvirksomheden skal være i besiddelse af tilstrækkelige dokumenterede oplysninger, vil i hvert fald være opfyldt, hvis forbrugslånsvirksomheden er i besiddelse af

- forbrugerens seneste lønseddel/meddelelse om offentlige udbetalinger eller evt. oplysninger herfra indhentet via eSKAT*
- tilstrækkelig dokumentation for forbrugerens faste løbende udgifter*

- *forbrugerens seneste årsopgørelse og*
- *kreditinformationer fra relevante debitorregistre.”*

Oplysning om udlæg i forbrugerens bolig kan ikke ses ved opslag i ovennævnte kilder.

Udover hjemmelsproblematikken, savnes der også her mulighed for at foretage et konkret skøn. Hvis forbrugeren afdrager på gælden, bør udlægget blot ses som en almindelig gældspost. At gælden er sikret ved udlæg, er ikke nødvendigvis udtryk for, at forbrugeren er en dårlig betaler på låneansøgningstidspunktet. Forbrugeren kan have haft en sund økonomi gennem flere år og afdraget snorlige.

Ordene ”*der skal være gode grunde*” er uklare og bør i givet fald uddybes/forklares.

Viser årsopgørelsen, at der er restancer på renteudgifterne vedrørende offentlig gæld, skal der være gode grunde til at give yderligere lån.

F&L kommentar:

Spørgsmålet er, hvor hjælpsom/relevant denne vejledning er. Igen må det være op til kreditgivers skøn, om oplysningen er relevant og skal medgå herunder, om noget skal undersøges nærmere.

Hvad fx hvis det er helt ubetydelige beløb fx renter for en manglende betalt biblioteksbøde?

Det kan i øvrigt nævnes, at restancer på offentlig gæld ikke udstilles via eSkatData. Dette vil først ske, når SKAT har styr på det såkaldte EFI-projekt; altså hvilken gæld den enkelte borger præcist har til det offentlige. Selv oplysningen om renter på offentlig gæld udgår nu af de oplysninger, kreditgiver kan få adgang til via eSkatData.

Det fremgår ikke, hvad dr menes med ”gode grunde”?

Det kan nævnes, at Datatilsynet som betingelse for at give adgang til oplysninger om restancer på private lån i KreditStatus har opsat en regel om, at restancen skal være over 1.000 kr. Det er jo en retningspil for, at der henset til proportionalitetsvurdering efter persondataloven er grænser for, hvad der lovligt kan indgå i kreditværdighedsvurderingen.

Oplysninger om personlige forhold

Kreditgiver skal altid indhente oplysninger om låneansøgerens civile stand og antal hjemmeboende børn samt evt. deres alder.

Oplysninger og dokumentation for låneansøgerens indtægtsforhold

Ved beregning af ansøgerens rådighedsbeløb, skal ansøgerens nettoindkomst anvendes. Nettoindkomsten udgør indkomsten med fradrag af bl.a. skat, arbejdsmarkedsbidrag, særligt pensionsbidrag, ATPbidrag, arbejdsmarkedspensionsindbetalinger, bidrag til efterlønsordning, m.v. Med til indkomst kan regnes børnefamilieydelse og boligydelse.

Indkomst bør beregnes som gennemsnittet for de seneste tolv måneder, hvorved det undgås, at kreditgivers kreditværdighedsvurdering tager udgangspunkt i måneder, hvor der f.eks. udbetales feriepenge eller overarbejdsbetaling.

Oplysningerne skal dokumenteres f.eks. via eSKAT eller kopi af lønsedler.

F&L kommentar:

I forarbejderne til LFV § 9, hvor de maksimale dokumentationskrav bliver beskrevet, er det klart angivet, at der kun skal indhentes seneste lønseddel. Kravet om 12 måneders lønsedler er dermed ikke bare en uhjemlet skærpelse, men klart lovstridigt.

Dokumentation i form af lønseddel er efter bemærkningerne det mest indgribende krav, der kan stilles på dette punkt. For mindre kreditter kan der stilles mindre krav efter kreditors skøn, jf. proportionalitetsprincippet, der er stadfæstet i dansk ret, jf. bemærkningerne til LFV § 9:

"Forbrugslånsvirksomheden har et skøn med hensyn til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger. Simple udokumenterede erklæringer fra forbrugeren vil ikke i sig selv udgøre fyldestgørende oplysninger, men forbrugslånsvirksomheden har ikke pligt til at foretage en systematisk efterprøvelse af rigtigheden af de oplysninger, forbrugeren kommer med. Ved forbrugslånsvirksomhedens udøvelse af sit skøn har lånebeløbets størrelse, lånets løbetid og lånets omkostninger betydning for, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger. Da långiver har pligt til at vurdere, om forbrugeren må forventes at have frie midler til at kunne tilbagebetale lånet i overensstemmelse med låneaftalen, har långiver ved udøvelsen af skønnet pligt til at lægge vægt på størrelsen af ydelserne på lånet. Kravet til, hvad der udgør fyldestgørende oplysninger, vil derfor kunne være det samme for lån med forskellige lånebeløb, hvis ydelserne på lånene har samme størrelse."

Dette bør afspejles i vejledningen, som jo netop er en vejledning om gældende ret og ikke en bekendtgørelse, hvor der kan fastsættes nye pligter med hjemmel i lov. Dette vil i øvrigt også være i strid med totalharmoniseringsprincippet i CCD art. 8.

For nystartede på arbejdsmarkedet giver kravet om 12 mdr.'s lønseddel og gennemsnitsberegning ingen mening.

Hertil kommer, at eSkatData i dag ikke udstiller mere end de sidste 9 mdr.'s lønsedler. Der skal i det mindste være overensstemmelse med, hvad der er teknisk muligt.

Vi opfordrer til et samarbejde mellem sekretariatet for eSkatData-ordningen i Skattestyrelsen og Finanstilsynet. Vi bemærker, at adgangen til lønsedler noget tilbage i tiden af kreditgiver bruges til at opdage evt. svindel med angivelse af indkomst for at værne imod kreditbedrageri.

Fremtidig indtægt (stigning i indtægtsforhold)

Der mangler endvidere mulighed for at tage låntagers fremtidige (snarlige) indtægt i betragtning.

Her tænkes navnlig på studerende, der i sagens natur har en beskeden indtægt, der dog må formodes at stige betragteligt indenfor ganske få år, måske blot måneder. Dette er vel også logikken bag SU-lån fra staten (som studerende ikke afskæres fra at optage uanset rådighedsbeløb). Helt konkret kan det

være en forudsætning for, at en studerende, som færdiggør sin kandidatgrad, kan få sit første job, at den studerende kan optage et lån til en bil, som skal anvendes i forbindelse med jobbet.

Der er også brug for smidighed ved dagpengemodtagere, der har fået job, men endnu ikke er startet, og derfor har brug for likviditet i en kort periode, eller for at anskaffe transportmiddel til brug for transport til nyt arbejde.

Formue

Der mangler omtale af kreditgivers mulighed for efter et skøn at inddrage låntagers formue placeret i forskellige aktiver (fast ejendom, pension, værdipapirer etc.) og afkast heraf samt indkomst i form af lejeindtægter, investeringsafkast m.v. Der henvises herom til de specielle bemærkninger fra 2008-love til § 7 c: *"Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugerens kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af f.eks. løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko."*

I tillæg til formue kommer, at de bagvedliggende finansierede aktiver (ved lån mod sikkerhed fx pant eller ejendomsforbehold) også bør indgå i vurderingen og kunne tillægges vægt. Gæld, der fuldt ud eller hovedsageligt kan dækkes ind ved salg af det finansierede aktiv, må formodes at forringe låntagers betalingsevne i mindre grad end usikret gæld. Et ejendomsforhold eller pant i aktivet overflødig gør naturligvis ikke krav om en kreditværdighedsvurdering, men det bør ændre forudsætningerne og tillægges betydning ved kreditgivers skøn af, hvor meget der skal til for at foretage en fyldestgørende vurdering af kundens kreditværdighed. Det samme gælder ved en leasingaftale, hvor det jf. forbrugeraftalelovens § 28 er muligt at udtræde af aftalen efter 12 mdr., hvilke i praksis reducerer kundens hæftelse ved længerevarende leasingaftaler. Se herom også synspunkter fra prof. Erik Werlauff i **vedhæftede** responsum.

Ses der at være tegn på indtægtsfald/tab ved tjek af løbende oplysninger i eSKAT, bør der tages højde herfor.

Når kredit ydes til en person, skal evt. samlevendes eller ægtefælles indkomst ikke tages med i vurderingen.

F&L kommentar:

Der er en grundlæggende mangel på logik, når samlevendes indkomst ikke skal medregnes til indkomsten, mens det senere i vejledningen fremgår, at kravet til rådighedsbeløbet forøges som følge af samlivsforholdet.

Der ses ikke at være hjemmel til at regulere dette forhold så specifikt, men hvis teksten skal give mening i sig selv, så skal enten 1) ægtefælles indkomst regnes med eller 2) kravet til rådighedsbeløbet reduceres.

Det må være op til kreditgivers skøn at vurdere, om det er relevant at se på husstandens samlede økonomi.

Oplysninger og dokumentation for låneansøgerens gældsforhold

Kreditgiver skal indhente oplysninger om og dokumentation for låneansøgerens gæld.

F&L kommentar:

Såfremt dette krav rækker længere end oplysning om de månedlige afdrag, oplysningerne i årsopgørelsen eller information fra debitorregistre, vil kravet være direkte i modstrid med bemærkningerne til LFV § 9, jf. bemærkningerne hvor de maksimale dokumentationskrav bliver beskrevet:

"Kravet om, at forbrugslånsvirksomheden skal være i besiddelse af tilstrækkelige dokumenterede oplysninger, vil i hvert fald være opfyldt, hvis forbrugslånsvirksomheden er i besiddelse af:

- forbrugerens seneste lønseddel/meddelelse om offentlige udbetalinger eller evt. oplysninger herfra indhentet via eSKAT*
- tilstrækkelig dokumentation for forbrugerens faste løbende udgifter*
- forbrugerens seneste årsopgørelse og*
- kreditinformationer fra relevante debitorregistre."*

Der mangler desuden angivelse af, at proportionalitetsprincippet kan medføre lavere krav.

Gæld stiftet før seneste årsopgørelse kan dokumenteres vha. eSKAT/kopi af seneste årsopgørelse. Gæld stiftet efter udarbejdelse af seneste årsopgørelse skal afdækkes ved indhentning af oplysninger fra ansøgeren og dokumenteres f.eks. med kopi af låneaftaler eller kopi af den personlige skattemappe, og ved brug af f.eks. KreditStatus eller Debitorregistret.

F&L kommentar:

Der henvises indledningsvis til bemærkningerne ovenfor om begrænsningerne i forhold til bemærkningerne til LFV.

Det giver ringe mening, at gæld stiftet i året (og som derfor ikke fremgår af seneste årsopgørelse) skal dokumenteres via kopi af låneaftaler. For det første er det vældig byrdefuldt rent administrativt. For det andet har långiver uanset hvad ingen garanti for og ingen systemer til rådighed til at tjekke, om låntager skulle undlade eller glemme at oplyse om gældsforhold. Det skyldes, at der ikke findes noget tilnærmelsesvis fuldt dækkende gældsregister i Danmark. Hverken privat eller offentligt. KreditStatus er det tætteste vi p.t. kommer.

Generelt er Danmark et lille land med en god digital infrastruktur, cpr. nr.-system mv. hvor man har udpræget og berettiget tillid til hinanden. Det kan ikke være udgangspunktet for mødet mellem kreditgiver og låntager, at man som skal mistænke alle og enhver for at lyve. I øvrigt må beskyttelsessubjektet vel trods alt også først og fremmest være den låntager, der "uforvarende" kommer i uoverstigelig gæld – og i ringere grad den låntager, som bevist lyver sig til yderligere/for store lån.

Udkastet til vejledning er derimod gennemsyret af en mistillid til, om låntager oplyser korrekt om sin økonomiske situation. Det er ikke vores oplevelse i dagligdagen. Og det kan ikke støttes på EU-dommen fra 2014 jf. også det vedhæftede responsum fra professor Erik Werlauff. Også her gælder efter vores opfattelse kreditgivers ret til at udøve et skøn ud fra sund fornuft, og hvad der er proportionalt henset til lånets karakter. Hvis omstændighederne tilsiger det, bør kreditgiver selvfølgelig foretage yderligere undersøgelser, indhente yderligere dokumentation etc. Men dette kan ikke være udgangspunktet. En sådan forståelse mener vi også kan støttes på EBA's guidelines.

Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet kunne hjælpe med til at presse på for, at kreditgivere får adgang til relevante oplysninger. Der er fx en proces i gang initieret af F&L rundt om eSkatData for at få lån og kreditter, som er stiftet efter seneste årsopgørelse med. Vi opfordrer til, at myndighederne gerne ved erhvervsministeriets mellemkomst retter henvendelse til Skatteministeriet for at fremme denne proces.

"Debitorregistret" er alene et negativ-register til registrering af dårlige betalere ligesom RKI og ikke et system til oplysning om eksisterende gæld. Henvielse til Debitorregistret bør derfor fjernes.

Har forbrugeren optaget lån hos udenlandske virksomheder fremgår det ikke altid af årsopgørelsen, ligesom der kan mangle oplysninger om størrelsen af gælden til det offentlige.

F&L kommentar:

Dette er ikke vejledning i forståelsen af § 7 c og bør udgå. Kreditgiver får aldrig nødvendigvis det fulde overblik over kundens økonomi, og kunden har også selv et ansvar for at sørge for ordentlig oplysning om sine økonomiske forhold (se herom præambel nr. 26 til CCD 2008 afslutningsvis). Det følger også af ankenævnspraksis og almindelig culpaansvar, at kunden bærer et ansvar for korrekt afdækning af sin økonomi. Denne balance bør afspejles i vejledningens tekst.

Hvordan forestiller myndighederne sig i øvrigt, at kreditgiver skal sikre sig kendskab til udenlandske lån, som ikke fremgår af årsopgørelsen i mangel af et fælles EU-kreditregister på tværs af grænserne?

Hvad menes der nærmere med ordene "... ligesom der kan mangle oplysninger om størrelse af gæld til det offentlige"? Hvad angår størrelsen af gæld til det offentlige kan kreditgiver alene forlade sig på de oplysninger, som fremgår af eSkatData.

Har forbrugeren lån sammen med andre (f.eks. et boliglån optaget sammen med ægtefælle eller samlevende) skal kreditgiver være opmærksom på, at årsopgørelsen alene angiver forbrugerens andel af gælden (typisk halvdelen), men at forbrugerens rente- og afdragsbetalinger på den fælles gæld meget vel kan overstige de renter og afdrag, der stammer fra forbrugerens andel af gælden, f.eks. hvis der er tale om et ægtepar, hvor den ene part bidrager mere til fællesøkonomien end den anden.

Kreditgiver skal ved anvendelsen af årsopgørelsen som dokumentation være opmærksom på, at det kun er *betalte* renteudgifter, som er fradragsberettigede, som fremgår af årsopgørelsen.

F&L kommentar:

Første afsnit er ikke vejledning i forståelsen af § 7 c og bør tages ud. Kreditgiver får aldrig et fuldstændigt billede af låntagers økonomi. Kreditgiver har et skøn til at afgøre, hvornår yderligere undersøgelser ikke er nødvendige eller meningsfulde.

Hvad menes helt konkret med det andet afsnit om "betalte renteudgifter"? Hvordan skal kreditgiver forholde sig til andet end at gå ud fra de oplysninger, som findes i årsopgørelsen/eSkatData?

På nuværende tidspunkt modtager kreditgiver via eSkatData oplysninger om renteudgifter til gæld til offentlig inddrivelse, men ikke om der er restancer på denne gæld. Selv denne oplysning ophører i øvrigt ved næste opdatering af eSkatData.

Oplysning og dokumentation for låneansøgerens udgifter

Kreditgiveren skal indhente oplysninger om og dokumentation for låneansøgerens faktiske faste udgifter.

Dokumentation for faste løbende udgifter kan f.eks. indhentes fra registre, fra forbrugeren selv i form af f.eks. betalingservice-oversigt, fra bankkonti el. lignende.

Dokumentation i form af banktransaktionsdata (f.eks. indhentet ved *bank scraping*) skal anvendes med forsigtighed, da forbrugeren ikke nødvendigvis foretager betalinger fra kontoen, men f.eks. kan anvende kontanthævninger til betaling af udgifter, eller evt. helt undlader at betale sine udgifter.

F&L kommentar:

Det ovenfor nævnte gør sig også gældende i forhold til låneansøger faste udgifter: Der kan aldrig skabes 100 % dokumenteret klarhed over forbrugeren økonomi.

Det er vores opfattelse, at det afhængig af en proportionalitetsvurdering kan være nok at bede kunden oplyse sin faste udgifter i et beløb og uden at kræve dokumentation herfor. Evt. kombineret med, at låntagers svar bakes op af modeller. Som eksempel kan nævnes et lån til ny cykel på 5.000 kr. med månedlig betaling på 150 kr. I sådanne situationer kan det være tilstrækkeligt, at låntager oplyser sine faste omkostninger i et beløb, og långiver derefter når frem til rådighedsbeløbet ved at trække det fra indkomsten som dokumenteret i eSkatData. Evt. kombineret med tjek op imod modeller samt mere generelle betragtninger gående på hele kreditgivers portefølje af sammenlignelige lån ikke giver usædvanligt høje tab (se herom argumentationen i den svenske H&M-højesteretsdom).

Ved ydelse af billån bør det beskrives, at det kan indgå i kreditgivers vurdering, om låntager tidligere har holdt bil og dermed er vant til de variable omkostninger, der følger heraf. Ligesom det kan indgå i vurderingen, at låntager helt generelt tidligere har serviceret et lån med tilsvarende ydelse, hvis der ikke er væsentligt forringet indtægt.

Kan Finanstilsynet henvise til, hvilke registre der indeholder oplysninger om låntagers "faste løbende udgifter"?

"bank scraping" – PSD2/AISP

Ved dokumentation af faste udgifter via PSD2-løsninger er der grænser fastsat i betalingslovens § 125, stk. 5: "Uanset stk. 4 kan en erhvervsdrivende behandle aggregerede betalingsoplysninger til brug for

en kreditvurdering.” Der kan ikke stilles større krav til kreditgivers informationsniveau, end hvad disse løsninger muliggør inden for lovgivningens rammer. Der mangler praksis om, hvilket detaljeringsniveau denne regel medfører.

Der opstår muligvis også et persondataretligt spørgsmål, om man i alle tilfælde kan betinge långivning af, at kunden giver samtykke til adgang til kundens betalingskonti via en PSD2-løsning.

Vi er forvirrede over, hvorfor kun ”bank scrabing” og ikke de mere moderne løsninger, som er muliggjort via PSD 2 (såkaldte AISP ”Account Information Service Providers”) er nævnt. Dermed er der heller ingen vejledning i, hvorledes myndighederne ser på disse ”state of the art”-løsninger i relation til, om det anerkendes, at de kan løfte myndighedernes ”krav” til dokumentation af kundens oplysninger om faste udgifter (og senere i vejledning ”løbende udgifter”). Dette emne bør gennemgås i vejledningen i samarbejde med den industri, der er opstået rundt om disse nye lovgivningsmæssige og teknologiske muligheder.

Oplyser forbrugeren at have højere udgifter end det fremgår af de dokumenterede oplysninger – skal kreditgiver lægge forbrugers egne oplysninger til grund for kreditværdighedsvurderingen.

De faste udgifter udgøres af:

- Udgifter til helårsbolig og fritidsbolig som boliglån, ejendomsskat, grundejerforening, fællesudgifter, varme, vand, el, husleje/boligafgift og ejendomsforsikringer. Herudover skal der være afsat et beløb til vedligeholdelse af boligen, medmindre dette ikke er relevant.
- Udgifter til transport som billån, vægtafgift, forsikringer, benzin, service på bil, FDM/Falck og bus-/togkort.
- Udgifter til lån (herunder til det nye lån) og til anden gæld
- Personlige udgifter som privattegnet pension, gruppelivsforsikringer og andre forsikringer, licens, antenneforening/bredbånd, telefon, fagligt kontingent, arbejdsløshedskasse, underholds- og børnebidrag, børneinstitutioner og andre faste udgifter.

F&L kommentar:

Se **vedhæftede** notat om sammenligning mellem gældssaneringsbekendtgørelsen og FT-regnskabsvejledning.

Det fremgår af notatet, at rådighedsbeløbskravet i gældssaneringsbekendtgørelsen reelt er endnu højere sammenlignet med Finanstilsynets regnskabsvejledning, da nogle udgifter er rubriceret som faste omkostninger i regnskabsvejledningen, mens de skal dækkes af rådighedsbeløbet i gældssaneringsbekendtgørelsen. Dette forhold taler yderligere væk fra, at gældssaneringsbekendtgørelsens rådighedsbeløb kan lægges til grund som benchmark for kreditværdighedsvurdering jf. nærmere herom nedenfor.

Rådighedsbeløbet beregnes ved at trække de faktiske faste udgifter fra ansøgerens indtægter. Rådighedsbeløbet skal dække forbrugers variable udgifter:

- Husholdning (mad, drikke, sko og tøj m.v.)

- Fritidsaktiviteter
- Aviser, bøger og blade
- Fornøjelser og gaver
- Ferier
- Øvrige personlige udgifter, herunder rygning, frisør, medicin m.v.
- Opretholdelse af varige forbrugsgoder (udskiftning af mobiltelefon, pc, fryser, cykler m.v.)
- Opsparing
- Uforudsete udgifter

Hvis lånet optages af én person, er det alene den persons indtægt, der kan lægges til grund for kreditværdighedsvurderingen. Hvis låntager er gift eller samlevende, kan kreditgiver ikke uden videre antage, at udgifter afholdes ligeligt af ansøgeren og ægtefællen/samleveren. Kreditgiver må enten lægge til grund, at ansøgeren afholder alle udgifter, eller afdække, hvilken andel af de fælles udgifter låntager faktisk afholder.

F&L kommentar:

Området er meget komplekst og bør derfor som udgangspunkt overlades til kreditgivers skøn. (Det er i øvrigt ikke det nugældende beløb, der fremgår af fodnoten).

Kun et mindretal af danskere vil kunne afholde alle udgifter i en fælles husstand alene og stadig have et passende rådighedsbeløb. Selv med budgetkonto og ordnet fællesøkonomi, vil dette næppe være muligt præcist at "afdække, hvilken andel af de fælles udgifter låntager faktisk afholder". Det vil altid være et skøn. I praksis går der typisk 2 lønninger ind på kontoen, og så betales udgifter af den pulje. Det kan ikke udledes heraf, hvem der betaler hvad Og hvor stor en andel. Det nærmeste man kan komme er at bruge en fordelingsnøgle svarende til forskellen på parternes indkomst fx 60/40.

Familier, der ikke opererer med en budgetkonto og en ordnet økonomi, som giver mulighed for at fastslå, hvilken andel forbrugeren dækker af de fælles udgifter, kan derfor efter vejledningen ultimativt set slet ikke optage lån. Et sådan indgreb i borgernes mulighed for at optage lån kan ikke foretages i vejledningsform uden sikker hjemmel.

Det burde kunne lægges til grund medmindre andet er oplyst eller fremgår af omstændighederne (fx hvor den ene er hjemmegående), at samlevende/ægtefæller deles om udgifterne

Hvad menes der med ordet "afdække"? Vi går ud fra, at det er tilstrækkeligt, at låntager oplyser en fordelingsnøgle i procent.

De enkelte poster

Hvad angår fx budgettering af udgift til "cykel", bør det fremgå, at man kan tage denne del ud af budgettet, hvis det konkrete ansøgte lån netop angår cykel, således at denne udgift ikke medregnes to gange. Og tilsvarende med andre variable udgiftsposter

Der er mange af de nævnte udgiftsposter fx opsparing, uforudsete udgifter, ferier, fornøjelser, gaver som ikke er livsnødvendige, og hvor låntager jo netop bør kunne træffe et personligt valg og skære ned på disse omkostninger i en periode, hvis man er nødsaget til eller tilvælger et lån til et andet bestemt formål. Dette bør fremgå.

Det er individuelt, hvor stort et rådighedsbeløb en person/en familie har brug for. Kreditgiver skal vurdere, at rådighedsbeløbet er tilstrækkeligt for låneansøgeren.

Såfremt rådighedsbeløbet er mindre end det rådighedsbeløb, der fremgår af den til enhver tid gældende version af gældssaneringsbekendtgørelsen¹, bør kreditgiver afvise at yde lånet

F&L kommentar:

Der er grundlæggende set ikke hjemmel til at normere kreditgivers skøn ved at lade gældssaneringsbekendtgørelsens rådighedsbeløb være udgangspunktet for kreditværdighedsvurderingen

Det bemærkes i øvrigt, at Finanstilsynet hidtil har henvist til regnskabsvejledningens kundeklassificering og de heri indeholdte rådighedsbeløbssatser fx i sin rapport i foråret 2019. Det virker derfor så meget mere besynderligt, at der pludselig henvises til gældssaneringsbekendtgørelsens helt anderledes høje satser.

Der savnes en begrundelse for anvendelse af gældssaneringsbekendtgørelsens grænser. Formålet med gældssaneringsinstituttet er blandt andet at give mulighed for en ny start for økonomisk ansvarlige borgere, der uforvarende er kommet i uoverstigelig gæld, der ikke skyldes forbrug, jf. konkurslovens § 197, stk. 1 og 2.

Formålet med satserne i gældssaneringsbekendtgørelsen er ikke at sætte en grænse for, hvornår borgere må råde over deres egen økonomi.

Mange borgere lever for et lavere beløb end satserne angivet i gældssaneringsbekendtgørelsen, eksempelvis som studerende eller pensionist.

Vurderingen af forbrugerens kreditværdighed skal sikre, at forbrugeren kan betale lånet tilbage. Formålet er ikke at sikre en "statsstyret minimumslevetod". Det vil virke formynderisk i forhold til de borgere, der bevidst ønsker at allokere end del af deres rådighedsbeløb til optagelse af lån, selvom dette medfører, at deres rådighedsbeløb falder under gældssaneringsbekendtgørelsens rådighedsbeløbsgrænse. Som det fremgår af rapporten fra Copenhagen Economics vil det ikke kun berøre borgere med lav indkomst så som studerende og pensionister men også enlige og par med grund- og mellemindkomster, som har brug for eksempelvis ny/brugt bil, nye briller, studiecomputer, nyt køleskab, reparation af bil, tandlægeregning m.v.

Finanstilsynet har i sin regnskabsvejledning beskrevet kunder med karakteren 2b som kunder med et "tilstrækkeligt rådighedsbeløb", jf. vejledningens s. 52. Grænserne for et "tilstrækkeligt rådighedsbeløb" er væsentligt lavere end satserne i gældssaneringsbekendtgørelsen.

Formålet med Finanstilsynets definition af et "tilstrækkeligt rådighedsbeløb" er en vurdering af, om lånet kan forventes tilbagebetalt, hvorfor Finanstilsynets definition af rådighedsbeløbet forekommer mere relevant, end den foreslåede grænse baseret på gældssaneringsregler, jf. baggrunden for gældssaneringsatserne ovenfor.

¹ I 2020 6.560 kr./måned for en enlig og 11.130 kr./måned for et par plus tillæg for evt. børn, jf. BEK nr. 1363 af 19/12/2008 og BEK nr. 1513 af 18/12/2019.

Der savnes derfor en begrundelse for, at der som udgangspunkt ikke kan foretages udlån til borgere, der efter udlånet vil have et "tilstrækkeligt rådighedsbeløb".

Som nævnt ovenfor, giver det ikke mening, at kreditor skal anvende gældssaneringsbekendtgørelsens familietakster, når kun debtors indkomst kan tælles med. Gældssaneringsinstituttet og bekendtgørelsens satser er i øvrigt fastsat ud fra husstandsprincippet, jf. gældssaneringsbekendtgørelsens § 3 og betænkning 1449/2004, s. 180 ff. Når der sammenlignes mellem gældssaneringsbekendtgørelsen og regnskabsvejledning jf. vedhæftede notat fremgår det, at gældssaneringsbek. 's satser i realiteten ikke er så høje, som man umiddelbart kunne tro, da forskellige faste omkostninger skal dækkes af rådighedsbeløbet til forskel for den måde, rådighedsbeløbet er udregnet på i regnskabsvejledningen. Helt konkret medtages privattegnet pension, gruppelivs-forsikringer og andre forsikringer, licens, antenne-forening/bredbånd og telefon ikke som faste udgifter efter Gældssaneringsbekendtgørelsen, selvom de efter udkastet til vejledning skal medregnes som faste udgifter. Dermed bliver vejledningens krav til rådighedsbeløbet reelt endnu højere end kravene efter gældssaneringsbekendtgørelsen.

Efter Gældssaneringsbekendtgørelsen medtages udgifter til lån som hovedregel heller ikke, hvilket er en naturlig følge af, at man kun kan få gældssanering hvis man ikke kan overholde sine forpligtelser. Der er heller ikke en opsamlingsbestemmelse til "andre faste udgifter", men det kan dog formentlig konkret accepteres i Skifteretten, hvis begrundelsen er god nok.

Ift. udgifter til bil er det Finans og Leasings opfattelse, at det kræver en konkret og god begrundelse som understøtter, at bilen er nødvendig for at ansøgeren kan opretholde sin indtægt eller fx nødvendig for at transportere et sygt barn til behandling el.lign., hvis Skifteretten skal acceptere udgift til bil i en gældssanering, ligesom bilen skal være billig i drift. Også udgifter til offentlig transport skal være nødvendig ud fra samme kriterier som udgifter til bil for at kunne accepteres. Under alle omstændigheder skal man selv afholde de første 820 kr. pr. måned til transport.

Hertil kommer, at der ved gældssanering sondres mellem ægtefællernes økonomi, og der fx alene kan medtages halvdelen af ydelser, som ægtefællen hæfter for, i rådighedsbeløbet. Se nærmere herom i **vedhæftede** notat med en sammenligning af de to regelsæt.

Der er sidste år indført et de facto ÅOP-loft på 25% og et loft for de totale omkostninger i hele lånets løbetid på 100 % af lånebeløbet, hvilket tilsammen sætter skrappe grænser for indtjeningen på lån. Det værner indirekte mod, at kreditgiver løber for store risici på sit udlån, hvilket virker normerende for kreditgivers skøn over størrelsen af låntagers rådighedsbeløb.

Konklusion: De kreditgivere, som er underlagt regnskabsvejledning skal selvsagt leve op til den, men i øvrigt kan det ikke tjene som andet end inspiration for kreditgivers frie skøn over, hvilket størrelse rådighedsbeløb låntager har behov for. Og gældssaneringsbekendtgørelse er i hvert fald ikke relevant, både fordi der ikke er hjemmel her til, men også fordi den varetager et helt andet hensyn og rådighedsbeløbet udregnes helt anderledes end i regnskabsvejledningen og nærværende vejledning.

, medmindre kreditgiver indhenter oplysninger om og dokumentation for låneansøgerens faktiske variable udgifter og vurderer, at låneansøgerens lavere rådighedsbeløb er tilstrækkeligt.

Det er kreditgivers ansvar at foretage vurderingen, herunder at indhente og dokumentere oplysninger til brug for kreditværdighedsvurderingen.

F&L kommentar:

Der ses ikke nogen praktisk måde, hvorpå man kan dokumentere forbrugerens variable udgifter. Da variable omkostninger i sagens natur netop er variable i modsætning til stabile (faste omkostninger) stilles der i realiteten en umulig/intetsigende opgave.

Med den nuværende tekst må det derfor forventes, at kreditgivere må forholde sig til udgangspunktet, og dermed afslå ansøgningen, hvis borgeren har et rådighedsbeløb under det fastsatte.

Det står ikke klart, hvad formålet reelt er med denne vurdering. Der er jo netop tale om variable omkostninger, hvorfor låntager må have mulighed for ud fra egne præferencer at foretage et valg ud fra, hvad vedkommende ønsker at bruge sit rådighedsbeløb på. Hertil kommer at de persondataretlige regler formentlig er til hinder for at gå meget detaljeret til værks på dette område. Se også princippet i betalingslovens § 125, stk. 4, hvor alene aggregerede data tillades anvendt til brug for kreditværdighedsvurdering.

Det er vores vurdering, at den totale uklarhed om disse forhold og det meget store arbejde med afdækning og dokumentation af låntagers variable udgifter i realiteten vil betyde, at gældssaneringsbekendtgørelsens satser bliver ufravigelige krav. Og det står i skærende kontrast til lovbemærkningerne, hvorefter det er op til kreditgiver at skønne, om låntager vil have et "passende rådighedsbeløb". Reelt sættes dette kreditgiver ret og pligt til at foretage et skøn under regel, hvilket det ikke er lovhjælp til.

Tilsvarende vil der være låneansøgere, for hvem et rådighedsbeløb svarende til rådighedsbeløbet fra den til enhver tid gældende version af gældssaneringsbekendtgørelsen ikke er tilstrækkeligt, og hvor lånet derfor ikke bør ydes. Det er kreditgivers ansvar at foretage en vurdering af, om låneansøgerens rådighedsbeløb er tilstrækkeligt.

F&L kommentar:

Vi forstår ikke rækkevidden af dette afsnit. Hvordan forestiller myndighederne sig, at kreditgiver skulle vide, at et bestemt rådighedsbeløb ikke er tilstrækkeligt for en bestemt kunde? Hvilke situationer tænkes der på? Der er jo netop ikke tale om faste omkostninger, men netop variable omkostninger, som i stor udstrækning afhænger af kundens fremtidige valg og handlinger. Det mest normale er, uanset indtægtsforhold, at folk bruger de penge, de har til rådighed. Det er et personligt valg, som kreditgiver hverken kan eller skal blande sig i.

Forudsætninger ved beregning af udgifterne til det ansøgte lån:

1. Er renterne og/eller omkostningerne på det nye lån variable, skal forbrugerens økonomi kunne tåle en vis stigning i renten og/eller omkostningerne. Kreditgiver skal teste, om forbrugerens vil kunne klare en rentestigning på f.eks. 5 pct. point.

F&L kommentar:

Kravet om en stress-test ud fra en rentestigning på 5 pct. point er uhjemlet og må derfor udgå.

Det bemærkes i øvrigt, at såfremt det skulle gælde, er spørgsmålet om det også angår eksisterende variable lån eller kun det ansøgte lån? Teksten tyder på det sidste, men det forekommer ulogisk.

5 pct. point er i øvrigt særdeles meget i det nuværende rente-miljø med negative indlånsrente. Hvorfor lige 5 pct. point?

Har det i øvrigt været overvejet, om ikke det i givet fald bør have en betydning, om kreditaftalen giver mulighed for at forlænge løbetiden frem for at forhøje ydelse ved rentestigninger?

2. Indeholder kreditaftalen flere valgmuligheder, skal beregningen tage udgangspunkt i scenariet med den højeste ydelse.
 3. Forbrugere skal have økonomi til at afvikle den nye kassekredit inden rimelig tid, hvilket vil sige over 5 år, medmindre andet er aftalt.
-

F&L kommentar:

Kravet om en forudsætning om afvikling af kassekreditter over 5 år som forudsætning for kreditværdighedsvurderingen er uhjemlet og må udgå. Beregningsforudsætningerne nævnt nedenfor er opstillet til brug for prisskiltning og ikke som forudsætninger til brug for kreditværdighedsvurdering.

Det samme angår nr. 6 nedenfor om lån med ubestemt løbetid samt andre revolverende kreditter, som ikke er kassekreditter.

4. Beregningen skal tage udgangspunkt i, at forbrugeren udnytter kassekreditten fuldt ud.
5. Er forbrugeren kun pligtig at betale en minimumsbetaling svarende til den påløbne månedlige rente, skal minimumsbetalingen ved kreditværdighedsvurderingen fastsættes ud fra, at saldo er fuldt udnyttet i hele låneperioden. Hertil kommer afdrag, jf. pkt. 3.
6. Ved lån med ubestemt løbetid, fastsættes løbetiden til 5 år, annuitet.

Forudsætninger vedrørende eksisterende gæld til brug for kreditværdighedsvurderingen

1. Har forbrugeren afdragsfri boliglån skal kreditværdighedsvurderingen tage højde for, at forbrugeren skal have råd til at afdrage på lånet, når den afdragsfri periode udløber.
2. Der bør indhentes dokumentation for gældens restløbetid, f.eks. fra Bilbogen og Tingbogen. Hvis kreditgiveren ikke indhenter dokumentation for gældens restløbetid, skal kreditgiveren beregne en anslået restløbetid ud fra gældens stiftelsestidspunkt og følgende standardforudsætninger, dvs. restløbetiden ansættes til nedenstående fratrukket den forløbne tid siden stiftelsestidspunktet, jf. Tabel 1:

Tabel 1: Standardforudsætninger

Lånetype	Løbetid i år	Afdragsform
Kassekredit	5	Annuitetslån
Billån	7	Annuitetslån
Boliglån	30	Annuitetslån
Forbrugslån	5	Annuitetslån

Skattegæld og studielån	10	Annuitetslån
-------------------------	----	--------------

Eksempel: Långiveren kan i forbrugers personlige skatteoplysninger eller KreditStatus se, at forbrugeren har et forbrugslån, der er stiftet i august 2018 og i tinglysningsregisteret se, at forbrugers realkreditlån er optaget i april 2014. Långiveren må ved kreditværdighedsvurderingen af forbrugeren i oktober 2020 lægge til grund, at forbrugslånet har en restløbetid på 2 år og 10 måneder, og at realkreditlånet har en restløbetid på 23 år og 6 måneder.

F&L kommentar:

Angående nr. 1 og 2: Menes der i nr. 2 alene afdragsfrie lån som nævnt i nr. 1? Kan restløbetid ikke være underordnet i visse tilfælde fx ved ydelse af mindre lån med kort tilbagebetalingstid, hvor man blot kan lægge til grund, at kunden har de eksisterende udgifter til afdrag på allerede bestående lån? Bør det ikke være op til kreditgivers skøn, om det er relevant at indhente oplysninger om restløbetid? Hvilke omkostninger er der forbundet med opslag i Bilbog/Tingbog? Findes oplysningen altid i offentlige registre? Hvad hvis lånet er usikret? Kan oplysningen ikke lige såvel komme fra låntager selv?

Bilag - lovgrundlaget

Kreditaftaleloven

Kreditgivere skal vurdere forbrugers kreditværdighed, inden de bevilger kreditter. Det følger af kreditaftalelovens² § 7 c, stk. 1:

"§ 7 c. Kreditgiveren skal inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugers kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser. [...]"

Det fremgår af lovbemærkningerne³ til kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, at vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko:

"Bestemmelsen indebærer, at kreditgiveren altid vil skulle indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugers kreditværdighed. Oplysningerne kan efter kreditgiverens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, fx hos kreditoplysningsbureauer.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugers kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af fx løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet, og ikke med henblik på at vurdere kreditgiverens tabsrisiko. [...]"

F&L kommentar:

Der mangler henvisning til relevante bemærkningerne til LJV § 9.

Ovenfor er bl.a. citeret følgende fra 2008-bemærkningerne: "... om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af fx ... realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag..." [vor fremhævelse med understreg]. Der mangler omtale i vejledning af det forhold, at realisation af aktiver fx friværdis i fast ejendom kan indgå ved kreditværdighedsvurderingen, hvilket fx kan være relevant ved långivning til pensionister.

² Bekendtgørelse af lov om kreditaftaler nr. 817 af 6. august 2019

³ Forslag til lov om ændring af lov om kreditaftaler og lov om markedsføring (ændring som følge af forbrugerkreditdirektivet), fremsat den 16. december 2009, Folketingstidende 2009-2010, A, L 91 som fremsat, side 51.

Forbrugerkreditdirektivet

Kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, implementerer artikel 8, litra 1, i forbrugerkreditdirektivet⁴, der har følgende ordlyd:

"Artikel 8

Forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed

1. Medlemsstaterne sikrer, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database. Medlemsstater, hvis lovgivning kræver, at kreditgiveren vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af en søgning i den relevante database, kan opretholde denne forpligtelse."

Af direktivets præambel under bemærkning 26 fremgår:

" (26) Medlemsstaterne bør træffe de fornødne foranstaltninger med henblik på at fremme en ansvarlig praksis i alle faser af kreditforholdet under hensyntagen til de specifikke træk, der kendetegner deres kreditmarked. Der kan f.eks. være tale om foranstaltninger vedrørende forbrugeroplysning og -uddannelse, herunder advarsler om de risici, der er forbundet med betalingsmisligholdelse og overdreven gældsættelse. På et ekspanderende kreditmarked er det navnlig vigtigt, at kreditgivere ikke giver sig af med uansvarlig kreditgivning eller giver kredit uden forudgående vurdering af kreditværdighed, og medlemsstaterne bør udføre den nødvendige overvågning for at undgå sådan adfærd og fastsætte foranstaltninger med henblik på over for kreditgivere at have sanktioner, der gælder, hvis det sker.

Uden at dette berører bestemmelserne om kreditrisiko i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (1) bør kreditgivere bære ansvaret for at kontrollere den enkelte forbrugers kreditværdighed.

De bør med henblik herpå kunne anvende ikke blot oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelsen af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Medlemsstaternes myndigheder vil også kunne udstede instrukser og passende retningslinjer for kreditgiverne. Forbrugerne bør også udvise forsigtighed og overholde deres kontraktlige forpligtelser."

F&L kommentar:

Ordene "... bør træffe de fornødne foranstaltninger..." giver ikke Finanstilsynet hjemmel til at indføre supplerende krav til opfyldelsen af KAL § 7c.

Det er endvidere vores opfattelse, at bestemmelsen er totalharmoniseret, hvorfor præambelteksten må forstås som en opfordring til medlemsstaterne om at fremme ansvarlig långivning ved andre foranstaltninger end selve kreditgivers kreditværdighedsvurdering, som jo netop er normeret og total-harmoniseret ved art. 8. Totalharmoniseringen betyder, at medlemsstaterne ikke kan fastsætte supplerende regler inden for det harmoniserede område, dvs. hvad angår de direkte krav til kreditgivers kreditværdighedsvurdering. Det kan derfor endda diskuteres, om de "krav", der er fastsat i bemærkningerne til lov om forbrugslåneselskaber, rent faktisk ikke er i strid med totalharmoniseringsprincippet.

Der mangler også en omtale af den svenske Højesteretsafgørelse i H&M-sagen, som så vidt vides er den eneste afgørelse fra højeste instans i Norden.

Endvidere bør omtales relevante uddrag af EBA's guidelines på området fra 2020, som skal være implementeret her i landet 1. juli 2021.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden
pr. mail til yros@ftnet.dk og difi@forbrugerombudsmanden.
dk.

25. august 2025
324884

Høring - Vedrørende udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering

Forbrugerrådet Tænk takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til vejledning om kreditværdighedsvurdering.

Vi deler myndighedernes grundlæggende ønske om at sikre, at kreditgivning sker på et ansvarligt grundlag, så forbrugere ikke risikerer overgældsætning. Netop derfor er vi bekymrede for, at det nye udkast i højere grad åbner for skønsmæssige vurderinger, som kan svække forbrugerbeskyttelsen.

Risikoen ved skøn

Udkastet lægger vægt på, at kreditgiver har et skøn i forhold til, hvilke oplysninger der skal indhentes, og i hvilket omfang de skal dokumenteres. Det skaber risiko for, at vurderingerne bliver for lempelige, særligt i situationer hvor kreditgiveren kan have en kommerciel interesse i at bevilge lånet, selvom der eventuelt skulle ske misligholdelse.

Vi er bekymrede for, at graden af skøn bliver et konkurrenceparameter, hvor långivere, der anvender mere lempelige vurderinger, kan tiltrække flere kunder. Det kan i praksis føre til, en negativ glidning i standarden på markedet hvor forbrugere bevilges lån, som deres økonomi ikke kan bære.

Behov for klare rammer for dokumentation

Det er afgørende, at kreditværdighedsvurderinger bygger på fyldestgørende og dokumenterede oplysninger om forbrugerens indkomst samt en realistisk fastsættelse af faste udgifter. Hvis kreditgiver i høj grad kan basere sig på estimer eller udokumenterede oplysninger, svækkes vurderingens kvalitet nødvendigvis. Vi mener, at vejledningen skal udfoldes mere præcist, i forhold til i hvilke tilfælde dokumentation er et ufravigeligt krav, og hvornår estimer kan anvendes.

Krav om individuelle vurderinger

Vi finder det positivt, at vejledningen fastslår, at der altid skal foretages en individuel vurdering af, om forbrugerens rådighedsbeløb er tilstrækkeligt til at servicere lånet. Men samtidig skaber de brede formuleringer risiko for, at individuelle vurderinger i praksis bliver overfladiske. Forbrugernes økonomiske situationer er meget forskellige, og det kan med fordel understreges endnu tydeligere, at vurderingerne skal være konkrete og tage udgangspunkt i den enkelte forbrugers faktiske forhold.

Reglerne om kreditværdighedsvurdering er udformet som et redskab til forbrugerbeskyttelse. Formålet er at beskytte forbrugeren mod at optage lån, som kan skade deres privatøkonomi. Formålet er altså ikke at gøre processen så nem og gnidningsfri som muligt for lånevirksomhederne. Hvis vejledningens nye formuleringer fører til nye, lempeligere, skønsmæssige vurderinger, kan det i praksis føre til, at forbrugere bevilges lån, som deres økonomi ikke kan bære.

Konsekvens for forbrugerne og markedet

Hvis kreditværdighedsvurderinger bliver for skønsmæssige og ikke tilstrækkeligt dokumenterede, øges risikoen for uansvarlig kreditgivning og dermed overgældsætning. Samtidig kan det skabe en konkurrencesituation, hvor långivere presses til at lempe deres vurderinger for at vinde kunder – på bekostning af forbrugerbeskyttelsen. Dette underminerer både forbrugernes privatøkonomi og tilliden til kreditmarkedet som helhed.

Afsluttende bemærkning

Forbrugerrådet Tænk vurderer ikke at udkastet til vejledningen, som det fremstår i høringsmaterialet, er tilstrækkelig tydeligt. Vi opfordrer derfor til, at det i vejledningen tydeliggøres:

- hvilke oplysninger der altid skal dokumenteres,
- under hvilke betingelser skøn og estimer kan anvendes,
- og at individuelle vurderinger skal være reelt konkrete og ikke blot formelle.

En præcisering af vejledningen på disse punkter vil medføre, at vejledningen i højere grad understøtter det oprindelige formål: at beskytte forbrugerne mod uansvarlig långivning.

Med venlig hilsen

Uffe Rabe Krag
Afdelingschef

Morten Bruun Pedersen
Cheføkonom

Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden

Att.: Yasmin Rosendahl og Ditte Fiala

Sendt til yros@ftnet.dk og difi@forbrugerombudsmanden.dk

/ 26-08-2025

Lokale Pengeinstitutters høringssvar til udkast til vejledning om kreditværdighedsvurdering – Finanstilsynets j.nr. 24-008063

Lokale Pengeinstitutter takker for muligheden for at kommentere på ovennævnte høring. Der henvises i det hele til høringssvar afgivet af Finans Danmark, som Lokale Pengeinstitutter kan tilslutte sig, idet vi supplerende bemærker følgende.

“Lokalkendskab” som objektiv faktor ved forsigtigt opgjorte estimater

Vi anbefaler, at vejledningen præciserer, at relevante lokale pris- og forsyningsforhold kan indgå som objektive, dokumenterbare parametre ved forsigtigt opgjorte estimater. Sådanne forhold kan f.eks. være fjernvarmetakster og varmekilder i det lokale forsyningsområde, net-tariffer/el-afgifter, kommunale vand- spildevands- affaldsgebyrer, lokale pendlertakster (bus/tog/færge) eller bilafhængighed i områder uden kollektiv dækning samt kommunale boligafgifter/ejendomsskatter.

Præciseringen ligger inden for vejledningens udgangspunkt om, at skønnet udøves efter omstændighederne ved kreditaftalen (bl.a. lånets størrelse og kreditgivers forudgående kendskab til forbrugeren) og tydeliggør, at lokale pris- og forsyningsforhold kan indgå som sådanne omstændigheder ved fastlæggelsen af forsigtigt opgjorte estimater, når faktiske tal ikke kan indhentes.

Simple uunderbyggede erklæringer

Det anføres i udkastet, at simple uunderbyggede erklæringer ikke i sig selv kan kvalificeres som fyldestgørende oplysninger.

Vi anbefaler, at dette formuleres som et udgangspunkt, hvortil der må tillægges kreditgiver et skøn til ud fra kredittens størrelse, kendskabet til kunden samt et kendskab til de lokale forhold at vurdere, om en erklæring fra kunden bør dokumenteres yderligere.

Såfremt der måtte være spørgsmål, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Kritte Sand Nielsen

Lokale Pengeinstitutter
Toldbodgade 33
DK-1253 København K

+45 3341 8400
sekretariatet@lopi.dk
CVR.nr. 15 51 53 17

Høringssvar: Udkast til Vejledning og kreditværdighedsvurdering

Denne høring kan ikke ses isoleret fra den kommende tilladelsesordning for leasingsselskaber og revision af EU's forbrugerkreditdirektiv. Især fordi der i førstnævnte er krav om dokumentation af troværdige og fyldestgørende forretningsgange for kreditværdighedsvurderinger for at et leasingsselskab opnå tilladelse til at drive virksomhed i Danmark.

Mobility Denmark støtter tilladelsesordningen og ønsker at danske myndigheder håndhæver en fyldestgørende, men også proportional kreditværdighedsvurdering i branchen. Det kan en klart formuleret vejledning om kreditværdighedsvurdering bidrage til. I den forbindelse savner vi i vejledningen en henvisning til leasingområdet, fx §52a i kreditaftaleloven.

Vi er helt enige i, at der nu er behov for en revision af vejledningen om kreditværdighedsvurdering pga. domme fra både danske domstole, herunder Resurs Bank-sagen samt EU-domstolen, der har afsagt flere afgørelser siden den nuværende vejledning blev publiceret.

Forbrugerkreditdirektivet er en totalharmonisering af lovgivningen i alle EU-medlemslande, der sikrer ens forbrugerbeskyttelse og oprettelse af et indre marked for kreditgivning. Vi vil derfor gøre opmærksom på, at en nidkær vejledning og tilhørende håndhævelse af vejledningen kan være i strid med både direktivets krav om totalharmonisering og det "skøn" der i direktivet tilkommer kreditgiver – på baggrund af forbrugers økonomiske forhold – at finde frem til det bedste finansieringsprodukt for forbrugeren.

Vi tolker også, at der nu er mulighed for et større skøn pga. formuleringen i vejledningen om, at en kreditgiver kan handle indenfor lovgivningen, selvom det er udenfor rammerne af vejledningen. Hvis kreditgivers muligheder afskæres for at udarbejde dette skøn, som en direkte konsekvens af vejledningen, er det afgørende for branchen at få afklaret, om udenlandske kreditgivere også er omfattet af vejledning. For ellers er det konkurrenceforvridende, da vejledningen er mere vidtgående end lovgivningen i andre EU-lande.

Vi savner fortsat proportionalitet i den nye kreditværdighedsvurdering. Bilfinansiering og -leasing er generelt et stabile marked, hvor grundighed i forretningsgangene både forhindrer

dårlige betalere og større økonomiske kriser, som vi bl.a. så i forbindelse med boligfinansiering under finanskrisen.

Meget af den finansielle lovgivningen, som selskaber inden for bilfinansiering og -leasing i dag skal forholde sig til, skyldes manglende omhu inden for andre finansielle områder, herunder boligfinansiering og kviklån (loft over ÅOP).

Bilfinansiering er stabile lån til finansiering af mobilitet, der er en forudsætning for væksten i Danmark. De er kendetegnet ved:

1. Biler købes eller leases ofte i forbindelse med arbejdspendling. Forudsætning for forbrugers indtægt er derfor ofte afhængig af adgangen til en bil. Det gør finansiering af en bil til en mindre entydig omkostning end fx almindelige forbrugs- eller kviklån
2. Der er oftest pant i bilen, hvilket øger sikkerheden for kreditgiver
3. Lange løbetider ved finansiering på 5-10 år, men uden at rentestigninger normalt udfordrer forbrugernes betalingsevne, da lånebeløbet er markant lavere end ved køb af fast ejendom
4. Lovbestemt mulighed for at komme ud af en privatleasingaftale efter blot 12 måneder, selvom kontrakten typisk lyder på 2-3 år.

Derfor efterlyser vi også proportionalitet i tilgangen til kreditværdighedsvurdering for branchen. For selvom fokus for både direktivet og vejledningen forståeligt nok er på forbrugerbeskyttelse, er der allerede en del forbrugerbeskyttelse fra anden lovgivning på bilområdet.

En forbruger kan fx pga. forbrugeraftaleloven komme ud af en leasingaftale senest efter 11 måneder med én måneds varsel. Dermed er den finansielle eksponering for forbrugeren ved privatleasing reduceret til de første 12 måneder af leasingaftalen alene. Eksponeringen reduceres yderligere ved en høj førstegangsydelse, der reducerer de løbende leasingydelse tilsvarende. Eksponering reduceres også ved en procentvis høj udbetaling ved finansiering af bilen.

Af samme grund undrer vi os over vejledningens formuleringer nederst side 4 og øverst side 5.

"Ved beregning af rådighedsbeløbene **skal** kreditgiver tage højde for sandsynlige ændringer i forbrugers indtægter eller faste udgifter, herunder om der er tale om varige eller midlertidige ændringer. Ændringer i forbrugers indtægter eller faste udgifter kan f.eks. være som følge af bolighandel, store vedligeholdelsesforbrug for forbrugers ejendom, udskiftning af bil, jobskifte, familieudvidelse eller pensionering. Kreditgiver skal også tage højde for udløb af afdragsfrihed,

samt sandsynlig negative ændringer i variable renter, hvis forbrugeren har lån med variabel rentesats.”

Vi mener, at formulering i vejledningen bør ændres fra **skal** til **bør**, fordi det ikke er klart, hvordan de sandsynlige ændringer i givet fald skal beregnes. Hvis formuleringen fastholdes anser vi hele afsnittet som en skærpelse af vejledningen samtidig med, at den mangler konkrete anvisninger. Specielt udløb af afdragsfrihed er vanskeligt at håndtere, fordi det omhandler kundens friværdis og mulighed for at optage et nyt afdragsfrit lån på et meget konkret refinansieringstidspunkt. Forhold som er meget relevante ved boligfinansiering, men som reelt er umulige at forholde sig til ved andre kreditforhold, herunder bilfinansiering og -leasing.

EU-domstolen har tidligere udtalt, at kreditgiver ikke alene bør anvende de oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelse af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Det er derfor med stor undren at vores medlemmer bliver nødt til at give afslag til kunder, der alene ønsker at forny eller indgå en tilsvarende aftale som tidligere er blevet godkendt, men som nu får afslag alene pga. skærpede regler for kreditgivning. Det er ikke i overensstemmelse med de længerevarende forretningsforhold som vores medlemmer kan have med (tilbagevendende) kunder.

Det er derfor generelt vigtigt at vejledningen følger EU-domstolens udtalelse om, at forbrugerkreditdirektivet har til formål at undgå, at forbrugeren støder på økonomiske vanskeligheder ved tilbagebetaling af kreditten, således at det kan antages, at kreditgivers forpligtelse til at undersøge forbrugers kreditværdighed ikke udgør hovedformålet med direktivet, men et middel, der gør det muligt at nå dette mål.

Finanstilsynet
yros@ftnet.dk og difi@forbrugerombudsmanden.dk

26. august 2025

Ældre Sagen
Snorresgade 17-19
2300 København S

Tlf. 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
aeldresagen@aeldresagen.dk

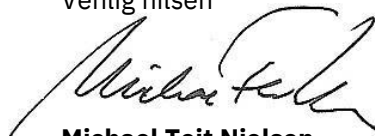
Høringssvar vedr. udkast til vejledning om kreditværdigheds-vurdering

Ældre Sagen skal indledningsvis takke for muligheden for at afgive høringssvar.

Ældre Sagen finder den foreslåede justering af reglerne for hensigtsmæssig. Vi håber, at de nye regler kan betyde, at pengeinstitutterne i højere grad vil give mindre lån til fx pensionister, frem for at denne gruppe henvises til "alternative långivere".

Som Ældre Sagen læser den nye vejledning, ændrer den ikke reglerne for boligfinansiering, herunder specielt for nedsparingslån, som de fx er beskrevet i Finanstilsynets notat "Boliglån til ældre kunder".

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen
Vicedirektør